

Başlarken

Merhabalar!

Mahalli İdareler Dergimizin Ekim 2022 yılı'na ait 112. sayımızı sizlerin istifadesine sunmanın mutluluğu içindeyiz.

Derneğimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızı mevzuat yönünden desteklemek, karşılaşılan sorunlara çözüm aramak amacıyla 1989 yılında kurulan Kamu Yararı Statüsündeki Mahalli İdareler Derneği bugüne kadar yüzlerce açıklamalı-içtihatlı mevzuat kitabı, 1991 yılından bugüne kadar “Mahalli Bülten”, “Beklenen Mahalli İdareler Dergisi” ve “Mahalli İdareler Dergisi” ile yayın alanında ilklerin bulunduğu bir kurum haline gelmiştir. Bu bilgi ve belge birikimiyle atanmış ve seçilmiş olan yüzlerce yerel yönetimler personellerine eğitim, hizmetiçi eğitim verilerek uygulamaya ışık tutmuştur.

2020 yılında Kovid-19 pandemisi ile birlikte sekteye uğrayan eğitim ve uygulamalı eğitim hizmetleri yeniden başlamıştır. Belediye ve İl Özel İdaresi mevzuatı kapsamında sizlere yazar ve uzmanlarımızın desteği ile eğitim, uygulamalı eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunulmaya devam edilecektir.

- Büyükşehir İlçe Belediyeleri meclislerinde ekim ayı meclis toplantılarında 2023 ve İzleyen İki Yılın Bütçesi ve 2023 Performans Programının görüşülmesi gerekmektedir. Diğer belediyeler gündemlerindeki olağan konuları görüşeceklerdir.
- Dergimizin bu sayısında yer alan konuların başında Devlet Memurlarına İlişin ek göstergeye ilişkin düzenleme ve yemek yardımının nakdi ödenip ödenemeyeceği, yeni ÇED Yönetmeliğindeki değişikliği, İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Yapılan Son Değişiklikler, İmar Kanununun 11. maddesi ile belediyelere hazine taşınmazların terki konuları ile **İş Hukukuna İlişkin**, işçilerin devamsızlık saatlerini toplayarak iş sözleşmesi feshedilip edilemeyeceği, İşçilere yönelik geçmişe dönük ödemelerde sosyal güvenlik primine tabi tutulup tutulamayacağı konusu işlenmiştir. Kamu ihale kapsamında, Aşırı Düşük Açıklamasını Aynı Firmadan Tekliflerle Açıklamak Yasaklanma Sebebi midir? Başlıklı makalemizi bulabilirsiniz.
- Dergimiz yazarlarından Eyüp Demir'e ait olan “**Belediyelere Bakanlıklardan Veri Akışının Sağlanması ve bunun Emlak Vergisi Açısından Önemi**” başlıklı makalesinde “Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ile Bakanlıklar arasında yapılacak anlaşmalarla birlikte belediyelere sınırları dahilindeki mükelleflerle ilgili veri akışı sağlanmış olup belediye gelirleri artırılacak vergi kayıpları en aza indirilecektir. Emlak vergisinin ilgili maddelerinde belirtilen vergiden muaf olma, vergi indirimi ile mükellef hakları sağlanmış olmakla birlikte muafiyet şartlarını taşımayan veya muafliktan çıkarılması gereken mükellefler daha hızlı ve kolay bir şekilde tespit edilebileceği ve bu sayede belediye gelirlerinde de olağan artış yaşanacağı vurgulanmıştır.

Dergimizin tamamını www.mahalliidarelerdergisi.com.tr adresinden abonelerimiz ücretsiz takip edebilir, arşivdeki sayılarımızdan da yararlanabilirler.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle sağlıklı, mutlu ve esen kalınız.

04

**Memurlara Yapılacak Yemek Yardımının
Nakdi Olarak Verilmesi Mümkün Müdür?**
Erdoğan DEDEOĞLU

**7417 Sayılı Kanun Sonrası Memurların
Ek Göstergesi ve Dikkat Edilecek Hususlar**
Akın ŞİMŞEK

11

18

**Yeni ÇED Yönetmeliği Ne Gibi Değişiklikler ve
Yenilikler İhtiva Etmektedir?**
Ahmet SANDAL

**Belediyelere Bakanlıklardan Veri Akışının Sağlanması
ve Bunun Emlak Vergisi Açısından Önemi**
Eyüp DEMİR

33

40

**Hazine Taşınmazlarının İmar Kanununun 11. Maddesi
Kapsamında Belediyelere Terki-2**
Suat ŞİMŞEK

**Belediye İşçisinin Devamsızlık Saatleri Toplanarak
İş Sözleşmesi Feshedebilir Mi?**
Cumhur Sinan ÖZDEMİR

46

53

**Belediye Meclisi ve Encümen Kararlarının
Duyurulmasının Kişisel Verileri Koruma Kanunu
Kapsamında Değerlendirilmesi**
Ufuk ÜNLÜ

**Aşırı Düşük Açıklamasını Aynı Firmadan Tekliflerle
Açıklamak Yasaklanma Sebebi Midir?**
Gürkan GÜVEN

60

66

**İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin
Yönetmelik'te Yapılan Son Değişiklikler**
Mustafa DÖNMEZ

**İşçilere Geçmişe Dönük Yapılan Ödemelerin Sosyal
Güvenlik Primine Tabi Tutulup Tutulamayacağı**
Mehmet YALÇIN

83

92

**Hiçbir Geliri Olmayanlar Açısından 2022 Yılı
İndirimli(Sıfır) Vergi Oranlı Emlak Vergisi Uygulaması**
Altar Ömer ARPACI

**Belediye Şirketlerinin Hesabında Bulunan Nakit
Tutarların Banka Hesabında Değerlendirilmesi**
Salih ÇALAL

100

104

**Mevzuat
Fihristi**

112

**Yargı
Kararları**

125

**Genelge ve
Görüşler**

134

Sorular

Pratik Bilgiler

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	136
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	137
Belediye Başkan Ödeneği	138
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	138
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	139
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	139
İl Encümen Brüt Ödenekleri	139
Asgari Ücretin Net Hesabı ve İşveren Maliyeti	140
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	141
1608 Sayılı Kanununa Göre 2022 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	141
2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa Göre 2022 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	142
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin İdari Para Cezaları	143
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	145
Çeşitli Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	147
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	148
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	149
Belediye Para Cezası Niteliğinde Oluşan, Mahkemelerde Verilen Para Cezaları	150
Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği	150
5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	151
7126 Sivil Savunma Kanunu	151
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	151
Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak	151

H - Cetveli	152
Fazla Çalışma Ücretleri	153
Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	154
Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	154
Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	154
Engelliler İçin Vergi İndirimi	154
Yeniden Değerleme Oranları	154
Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	155
Ücretli Yıllık İzinler	155
İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	155
Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	156
Devlet Memurlarına Hastalık ve Refakat İzni	157
Memurlarda Açıktan Vekalette Ödenecek Ücret	158
Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	158
Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	159
1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	161
Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	161
2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	162
Sular Hakkında Kanun	163
Tahsilatların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	163
Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	163
Parasal Sınırlar	164
KİK Eşik Değerler ve Parasal Limitler	168

Erdoğan DEDEOĞLU*

MEMURLARA YAPILACAK YEMEK YARDIMININ NAKDİ OLARAK VERİLMESİ MÜMKÜN MÜDÜR?

1. GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4.ncü maddesinde memur; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler olarak tanımlanmıştır. Maddede tanımlananlar dışında, kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılacaklardır.

Devlet memurlarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bir takım sosyal haklar ve yardımlar sağlanmıştır. Devlet memurlarına sağlanan bu sosyal haklar ve yardımlardan bazıları; emeklilik hakkı, izin hakkı, aile yardımı, doğum ve ölüm yardımı, tedavi yardımı, giyecek ve yiyecek yardımı gibi hak ve yardımlardır. Görüleceği üzere Devlet memurlarına sağlanan sosyal yardımlardan biri de yiyecek yani yemek yardımudur.

Yiyecek yardımı personele yemek verme şeklinde yapılır. Yiyecek yardımı haf-

talık çalışma süresi 40 saati aşmayan yerlerde öğle yemeği olarak verilir. Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebilir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, memur kadrosuna göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır. Ödenek dağıtımı yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacaktır.

Devlet memurlarına sosyal yardım kapsamında sağlanan yemek yardımının bütçeden karşılanmayan kısmı personelden alınmakta olup, personelden alınacak bedeller Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yeniden belirlenerek yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği ile yeniden düzenlenmektedir.

Bu makalemizde kısaca memurlara yiyecek yardımı olarak nakdi bir ödeme-

* Sayıştay Uzman Denetçisi, Kamu Yönetimi Uzmanı

nin yapılmasının mümkün olup olmadığı konusu bir Danıştay kararı ışığında incelenecektir.

2. MEMURLARA YAPILACAK YİYECEK YARDIMI

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Yiyecek Yardımı” başlıklı 212 nci maddesinde “Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tesbit olunur.” Denilmektedir.

Devlet Memurları Kanununun 212 nci maddesi uyarınca hazırlanan bu Yönetmelik “Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği”dir.¹

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin amacı, Devlet Memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasları belirlemektir.

Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında uygulanır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanuna göre tayın bedeli verilen personel bu yardımdan faydalanamaz. Ancak Emniyet Genel Müdürlüğü özel hareket birimi personeli ile çevik kuvvet birimlerinde çalışan personel ve bunlarla birlikte görev ve harekate katılan diğer personele yiyecek yardımı yapılacaktır.

Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı sadece yemek verme şeklinde yapılır. Bu yardım, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı

¹ Sözkonusu Yönetmelik 11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

verilmek suretiyle yapılamaz. Bu yardım karşılığında personele nakdi bir ödeme bulunmaz. Yiyecek yardımı haftalık çalışma süresi 40 saati aşmayan yerlerde öğle yemeği olarak verilir. Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebilir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, bu Yönetmelik kapsamına dahil memur kadrosu adedine göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır. Ödenek dağıtımı yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacaktır.

Yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı yemek yiyenlerden alınacaktır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun’a göre tayın bedeli verilen personel ile sözleşmeli olarak çalıştırılanların, bu Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı yapılan yemek servislerinde yemek yemeği halinde, yemek bedelinin tamamının kendilerinden alınması gerekmektedir.

Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödenek, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödenir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler sadece yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş tarafından yapılır.

Yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli

yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabilir.

Yiyecek yardımı bu şekilde kurulan yemek servislerinde yapılır. Yemek servisi için gerekli bina, tesis ve demirbaş eşya kurumlarca sağlanır. Bunlara karşılık memurlardan ücret alınmaz.

Hastane, pansiyonlu okul ve işçi ile birlikte çalışan iş yerlerindeki memurlar, birim büyüklüğü ve personel sayısına bakılmaksızın hasta, öğrenci ve işçiler için mevcut yemek servislerinden faydalanırlar.

Yemek servisinin yönetiminden kurumun idari ve mali işlerle görevli birimi sorumludur. Servis hizmetleri biri müdür, biri satın alma veya ambar memuru ve biri de muhasebe memuru olmak üzere en az üç kişilik bir komisyonca yürütülür. Ayrıca hizmetin gerektirdiği diğer personel kurum içinden sağlanabilir. Servisin işlem ve hesapları kurumun tefişe yetkili amir ve elemanları tarafından yılda bir defadan az olmamak kaydıyla denetlenir.

Kurum kadrolarında olup da yemek servisinde görevlendirilen personel giderleri, kira, amortisman, su, elektrik ve havagazı giderleri yemek maliyetine dahil edilmez.

3. MEMURLARA YIYECEK YARDIMI OLARAK NAKDİ ÖDEME YAPILMASI

Yukarıda da belirtildiği üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 212. nci maddesinde; "Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları

bir yönetmelik ile tesbit olunur." hükmüne yer verilmiş ve bu hüküm uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1.inci maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının, Devlet Memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasları belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2.nci maddesinde, bu Yönetmeliğin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlar hakkında uygulanacağı; "Yardım Şekli" başlıklı 3.üncü maddesinde, yiyecek yardımının yemek verme şeklinde yapılacağı, bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulamayacağı; "Yardımın Şartları" başlıklı 5.inci maddesinde; Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödeneğin, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödeneceği, yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, 657 sayılı Kanun'a tabi personele yapılacak yiyecek yardımının nakdi olarak yapılması, bu yardım karşılığında personele nakdi bir ödemede bulunulması mümkün değildir.

Yönetmeliğin bu hükmüne karşı bir sendika tarafından, Kültür ve Turizm Bakanlığına 15/04/2013 tarihinde, "...üyesi sözleşmeli personele, 01/06/2012 tarih ve 28310 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 29/05/2012 tarih ve 2012/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem

Kurulu Kararının “Sözleşmeli Personele Yiyecek Yardımı” başlıklı 8.nci maddesi uyarınca 01/07/2012 tarihinden itibaren sağlanmayan yemek yardımının nakden ödenmesi, başvuru tarihinden sonrası için yemek verilmesi ya da yemek bedeli olarak ödeme yapılması” istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin ve bu işlemin dayanağı olan Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin 3.ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulmaz.” ibaresinin iptali istemiyle Danıştay'a başvurulmuştur.

Başvuruyu değerlendiren Danıştay Onikinci Dairesi 12/09/2019 tarih ve Esas No:2018/4418, Karar No:2019/5865 sayılı kararında;

Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin uyumsuzluk konusu olay tarihinde yürürlükte bulunan 3.ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulmaz.” ibaresine yönelik olarak;

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 212 nci maddesinde, Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasların Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit edileceği kuralına yer verilerek bu konuda gerekli düzenlemeleri yapma konusunda idareye takdir yetkisi tanındığı,

Anılan maddenin verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nde, Devlet memurlarının yiyecek yardımından yararlanabilmesi belirli kural ve koşullara bağlanarak yiyecek yardımı biçiminin yemek verme şeklinde olması gerektiği-

nin düzenlendiği, bu yardım karşılığında nakden bir ödeme yapılmasına imkan bulunmadığı da vurgulanmak suretiyle aynı yiyecek yardımı dışında başkaca bir yöntem izlenmesinin engellendiği,

Öte yandan iptal istemine dayanak gösterilen Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararında sözleşmeli personelin Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanacağına karara bağlandığı ve nakdî ödeme yapılacağına dair herhangi bir düzenlemeye de yer verilmediği,

Buna göre, Devlet memurlarının yiyecek yardımından yararlanmaları ile ilgili olarak tüm memurlar yönünden tek tip bir düzenleme yapılması mümkün olmayıp, bu yardımın kapsamı ve miktarının; yürütülen kamu hizmetinin niteliğine, memurların çalışma saatlerine, kamu kurumlarında çalışan memur sayısına, kurum tarafından yemek verilip verilmemesine, verilen yemeğin kurumda yapılmasına veya satın alınmasına, yemek maliyetlerindeki farklılıklara, kamu kurumlarının bütçe olanaklarına göre değişkenlik arz ettiği,

Bu durumda, Devlet memurlarının yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanmasıyla ilgili esasların belirlenmesi konusunda idareye verilen yetki uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin 3.ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulmaz.” ibaresinde kamu yararı ve hizmet gerekleri ile üst hukuk normlarına aykırılık görülmediği,

Nitekim, iptali istenilen Yönetmeliğin dayanağı olan 657 sayılı Devlet Me-

murları Kanunu'nun 212.nci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle itiraz yoluna başvurulduğu, Anayasa Mahkemesinin 14/02/2012 tarih ve 28204 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22/12/2011 tarih ve E:2010/96, K:2011/168 sayılı kararıyla, yasayla düzenleme ilkesinin, düzenlenen alanda temel ilkelerin yasayla konulmasını ve çerçevenin yasayla çizilmesini ifade ettiği, bu niteliği taşıyan bir yasal düzenleme ile uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi konusunda yürütme organına yetki verilmesinin, yasal düzenleme ilkesine aykırılık oluşturmadığı, yiyecek yardımı bir sosyal yardım olmakla birlikte, diğer sosyal yardımlardan farklı olarak ayrıntılı düzenlemeyi gerekli kıldığından ve söz konusu teknik ve ayrıntılı düzenlemenin mutlaka yasa ile yapılması zorunluluğundan bahsedilemeyeceğinden, yiyecek yardımından faydalanılmasının usul ve esaslarının düzenlenmesinin yürütme organına bırakılmasında yasayla düzenleme ilkesine aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle istemi reddettiği,

Dava konusu bireysel işlem yönünden;

Dava konusu uyuşmazlığın, davacı Sendika tarafından, davalı kurumda görev yapan sözleşmeli personele 01/07/2012 tarihinden itibaren sağlanmayan yemek yardımının nakden ödenmesi, başvuru tarihinden sonrası için de yemek verilmesi ya da yemek bedeli olarak ödeme yapılması isteminin reddinden kaynaklandığı,

Dairenin 11/04/2019 tarihli ara kararı ile; davalı Kültür ve Turizm Bakanlığında sözleşmeli olarak çalışan personelin, dava konusu işlem tarihi itibarıyla yiye-

cek yardımından yararlanıp yararlanmadıkları, sözleşmeli personelden, yiyecek yardımından yararlandırılmayanlar yönünden yararlandırılmama sebeplerinin sorulması üzerine, anılan Bakanlıkça ara kararına cevaben gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden, Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'ne göre yemek servisinin, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla, atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabileceği kuralı gereği belirtilen şartlara sahip, sanat birimlerinde görev yapan sözleşmeli personelin yiyecek yardımından faydalandığı; bir kısım personelin ise, kendilerine bağlı sebeplerle yiyecek yardımından faydalanmadığının anlaşıldığı,

Buna göre; anılan Yönetmelik'te, yiyecek yardımı şartlarının belirlendiği, söz konusu şartları taşıyan sanat birimlerinde çalışan sözleşmeli personelin yiyecek yardımından faydalandığı; bir kısmının ise, idarenin müdahale edemeyeceği davacı Sendikanın üyelerinin kendilerinden kaynaklanan nedenlerden dolayı faydalanmadığı anlaşıldığından, bu konuda idarenin yargı kararıyla işlem tesisi için zorlanamayacağı,

Davanın, Bakanlığa başvuru tarihi olan 15/04/2013 tarihinden sonraki dönemde nakdi yemek bedeli ödenmesi istemine yönelik kısmı açısından;

İptal istemine dayanak gösterilen Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının sözleşmeli personele yiyecek yardımına ilişkin olarak getirdiği düzenlemede, sözleşmeli personelin, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanacağı karara bağlanmış olup;

nakdi ödeme yapılacağına dair herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği,

657 sayılı Kanun'un 212 nci maddesinin verdiği yetki çerçevesinde kabul edilen Yönetmelik ile yapılan düzenlemeyle yemek yardımı karşılığında nakdi bir ödemede bulunulmayacağına ilişkin düzenlemede dayanağı olan üst norm kurallarına aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığından, bu düzenlemeye dayanılarak tesis edilen bireysel işlemde de hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle,

davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı sendika tarafından karar temyiz edilmiş ve temyiz dilekçesinde, idare tarafından yemek verilmediği dönemler için nakden ödeme yapılmamasının yiyecek yardımının amacına ulaşmasını engellediği; sözleşmeli personelin dışardan yemek almak zorunda kaldığı ve maddi açıdan zarara uğradığı; dava konusu Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin 3.ncü maddesinde yer alan "...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulamaz." ibaresinin, Anayasa'da yer alan sosyal devlet ilkesine ve eşitlik ilkesine aykırı olduğu; temyize konu kararın eksik inceleme sonucu verildiği ileri sürülmüştür.

Konuyu değerlendiren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu verdiği 23.12.2020 tarihli ve Esas No: 2020/2046, Karar No: 2020/3388 nolu kararında; Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49.ncu maddesinde yer alan;

"a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması"

sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkün olduğu,

Temyizen incelenen kararın usul ve hukuka uygun olduğu, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddiaların kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmediği sonucuna varılarak davacının temyiz isteminin reddine ve Danıştay Onikinci Dairesinin temyize konu 12/09/2019 tarih ve Esas No:2018/4418, Karar No:2019/5865 sayılı kararının onanmasına, kesin olarak, 23/12/2020 tarihinde oybirliği ile karar vermiştir.

Görüleceği üzere Danıştay tarafından; Devlet memurlarının yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanmasıyla ilgili esasların belirlenmesi konusunda idareye verilen yetki uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin 3.ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan **"...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulmaz."** ibaresinde kamu yararı ve hizmet gerekleri ile üst hukuk normlarına aykırılık görülmemiştir.

Bu nedenle Yönetmelikte yer alan, yemek yardımı karşılığında nakdi bir ödemede bulunulamayacağı kuralı yürürlükte olduğundan, memurlara yemek yardımı olarak nakdi bir ödemenin yapılması mümkün değildir.

4. SONUÇ

Devlet memurlarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bir takım sosyal haklar ve yardımlar sağlanmış olup sağlanan bu sosyal yardımlardan biri de yiyecek yardımdır.

Yiyecek yardımı personele yemek verme şeklinde yapılır. Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, memur kadrosuna göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır.

Devlet memurlarına sosyal yardım kapsamında sağlanan yemek yardımının bütçeden karşılanmayan kısmı personelden alınmakta olup, personelden alınacak bedeller Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yeniden belirlenerek yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği ile yeniden düzenlenmektedir.

Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödenek, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş ödendir. Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler sadece yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş tarafından yapılır.

Yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabilir.

Yiyecek yardımı bu şekilde kurulan yemek servislerinde yapılır. Yemek servisi için gerekli bina, tesis ve demirbaş eşya kurumlarca sağlanır. Bunlara karşılık memurlardan ücret alınmaz.

Yiyecek yardımı personele sadece yemek verme şeklinde yapılır. Bu yardımın, nakden yapılması mümkün değildir.

Kısaca Yönetmelik gereği personele aynı olarak verilmesi öngörülen yiyecek

yardımının nakdi olarak verilmesi mümkün değildir.

Danıştay Onikinci Dairesinin (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23.12.2020 tarihli ve Esas No: 2020/2046, Karar No: 2020/3388 nolu kararı ile onanan) 12/09/2019 tarih ve Esas No:2018/4418, Karar No:2019/5865 sayılı kararında belirtildiği üzere Devlet memurlarının yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanmasıyla ilgili esasların belirlenmesi konusunda idareye verilen yetki uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'nin 3.ncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...Bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulmaz." ibaresinde kamu yararı ve hizmet gerekleri ile üst hukuk normlarına aykırılık görülmemiştir.

Bu nedenle Yönetmelikte yer alan yemek yardımı karşılığında nakdi bir ödemede bulunulamayacağı kuralı karşısında, memurlara yemek yardımı olarak nakdi bir ödemenin yapılması mümkün değildir. Bu yardımın aynı olarak yapılması gerekir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği

Danıştay Onikinci Dairesinin 12/09/2019 tarihli ve Esas No:2018/4418, Karar No:2019/5865 sayılı kararı

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23.12.2020 tarihli ve Esas No: 2020/2046, Karar No: 2020/3388 nolu kararı

Akın ŞİMŞEK*

7417 SAYILI KANUN SONRASI MEMURLARIN EK GÖSTERGESİ VE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. GİRİŞ

Memurların ek göstergeleri kadro, unvan ve kariyerleri de dikkate alınarak görev aylıkları ile özellikle emekli ikramiyelerinin hesabının en önemli unsurlarından biridir. Özellikle Emekli Sandığına tabi memurların ise emekli aylıklarının hesabında ek gösterge en önemli kalem olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamuoyunda torba yasa olarak da adlandırılan 7417 sayılı Kanun¹ ile memurların ek gösterge rakamlarının artırılması ile ilgili düzenleme hayata geçirilmiştir. Bu düzenleme neticesinde halen görevde olan memurlar yanında daha önce emekli olmuş Emekli Sandığına tabi memurların da emekli aylıklarında artışlar olacaktır. Ayrıca halen görevde olan memurlardan daha önce yüksek ek göstergeli görevlerde bulunanların da emeklilik keseneklerinde yeni ek gösterge rakamlarının dikkate alınması çok büyük bir önem arz etmektedir.

¹ 05 Temmuz 2022 Tarihli ve 31887 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

* Kamu Yönetimi Uzmanı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özlük Daire Başkanı

Bu makalede memurların genel olarak ek göstergelerinden bahsedildikten sonra sigortalılık statüsüne göre ek gösterge rakamlarının belirlenmesinden ve emekliliklerine yansımından ve 7417 sayılı Kanun sonrası dikkate edilmesi gereken hususlardan bahsedilecektir.

2. MEMURLARIN 657 SAYILI KANUN KAPSAMINDA EK GÖSTERGELERİNİN TESPİTİ

Memurların ek göstergeleri ile ilgili genel düzenlemeye 657 sayılı Kanunun “Göstergeler” başlıklı 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince 657 sayılı Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak aynı kanuna ekli -I- ve -II- sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından

kazanılmış hak sayılmamaktadır. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atanana uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamamaktadır. Ek göstergeler genel olarak 657 sayılı Kanun ve eki cetvelde yer almakla birlikte bazı kurumların kuruluş kanunlarında yer alan özel düzenlemelerle de kurumsal olarak farklı ek gösterge rakamları tespit edilebilmektedir. Örnek: Teknik Hizmetler Sınıfında 5 inci derece Mühendis olarak görev yapmakta iken görevde yükselme sınavı sonrasında Genel İdare Hizmetleri Sınıfında 1. Derece Şube Müdürü kadrosuna atanması halinde ek göstergesi Mühendislik kariyerinden dolayı mühendislerin ek göstergesinden devam ettirilecektir.

Ayrıca bazı meslek gurupları için kendi özel personel kanunları ile ek göstergeleri belirlenmiş olmakla birlikte bazı özel kurum personeli için de kuruluş kanunları çerçevesinde özel ek gösterge rakamları belirlenebilmektedir. Üniversite öğretim elemanlarının tabi olduğu 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli askeri personelin tabi olduğu 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu bunlardan birkaç tanesidir.

3. MEMURUN SOSYAL GÜVENLİK AÇISINDAN TABİ OLACAĞI MEVZUATIN BELİRLENMESİ

Memurlar 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle sosyal güvenlik açı-

sından 2008 yılı Ekim ayı başından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlar ve ilk defa bu tarihten sonra memuriyete başlayanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlar hakkında 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil olmak üzere 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanmaya devam edilecek 2008 yılı Ekim ayı başından sonra memuriyete başlayanlar hakkında ise 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Emekli Sandığına tabi memurların emeklilikte geçerli ek göstergelerinin tespitinde de 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılmaya devam edilmektedir.

Özellikle Emekli Sandığına tabi memurların ek göstergeleri emeklilik aylığının hesabında çok önemli olmakla birlikte ilk defa 5510 sayılı Kanuna tabi 4/1-c sigortalısı olan memurların ek göstergeleri emekli aylıklarının çok önemli oranda etkilememektedir.

3.1. İlk Defa 4/1-C Sigortalısı Olan Memurların Ek Göstergelerinin Belirlenmesi

İlk defa 4/1-c sigortalısı olan memurların ek göstergelerinin belirlenmesi genel olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri çerçevesinde belirlenen ek gösterge rakamları esas alınarak tespit edilmektedir. İlk defa 4/1-c sigortalılarının ek göstergelerinin emekliliğe etkisi Emekli Sandığına tabi olanlar gibi doğrudan, yüksek ek göstergeli görev veya son görev esas alınarak olmamaktadır. Memurun aylık prime esas kazancının tespitinde yer alan ek gösterge

rakamı ve bu kazanç üzerinden kesilen sigorta primleri esas alınarak ek gösterge emekliliği etkilemektedir. Örneğin; kariyer uzmanı olarak göreve başlayan bir memurun uzmanlıktan gelen ek göstergesi prime esas kazanca dahil edilmekte iken bu memurun daire başkanı atanması halinde ek göstergesi değişmemekte, genel müdür olması halinde ise ek göstergesi 6400 olmaktadır. Bu memur 1 yıl genel müdürlük yapıp tekrar uzmanlığa geri atanırsa uzman olunca ek göstergesi yine 3600 olarak prime esas kazanca dahil edilmekte ve 6400 ek gösterge sadece çalışma hayatı boyunca tespit edilen ortalama prime esas kazancını sadece 1 yıl üzerinden etkilemektedir.

İlk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlarda yüksek ek göstergeden düşük ek göstergeli görevlere atanma halinde prime esas kazançlar yüksek ek göstergeden tespit edilmemekte olup ödemeye esas aylığa ilişkin unvana göre ek gösterge rakamları belirlenmektedir.

İlk defa 4/1-c sigortalısı olan memurların ortalama prime esas kazançlarının belirlenmesinde çalışma hayatları boyunca tespit edilen aylık prime esas kazançları dikkate alınarak belirlenen ortalama prime esas kazançları üzerinden aylık bağlanmaktadır. Memur olarak göreve başlayan, sonra şef, müdür, daire başkanı olan bir kişinin emekli aylığı bağlanmasında ortalama prime esas kazancı tespit edilirken memurluktan başlayıp şef, müdür, daire başkanı görevlerinin de prime esas kazançları toplanarak çalışma yılına bölünmekte ve ortalama prime esas kazanç bulunmaktadır.

3.2. Emekli Sandığına Tabi Memurların Ek Göstergelerinin Belirlenmesi

Emekli Sandığına tabi memurlardan buldukları ek göstergeli görevlerden daha düşük ek göstergeli veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenlerin emeklilikte geçerli ek gösterge rakamlarının belirlenmesine ilişkin usul ve esaslara 5434 sayılı Kanunun ek 67 nci maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek gösterge ödemesi gereken veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenler daha önceden yararlanmış oldukları ek gösterge rakamı ile halen buldukları kadro, görev veya dereceye ilişkin ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan yüzde 16 emeklilik keseneği ve yüzde 20 kurum karşılığı tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam etmektedirler.

Ancak illerin daimi komisyon üyeliğine veya belediye başkanlığına seçilen ve atanarlardan Emekli Sandığına tabi olanlar hariç olmak üzere buldukları ek göstergeli görevlerden daha düşük ek göstergeli veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenlerin atandıkları veya seçildikleri kadro, görev ya da derecede en az altı ay görev yapmaksızın ek göstergesi daha düşük bir kadro, görev ya da dereceye atanan veya seçilenler bu haktan yararlanamamaktadır. Bu kapsamda Emekli

Sandığına tabi belediye başkanlarının düşük ek göstergeli görevlere atanmalarında yüksek ek göstergelerden yararlanmalarında altı aylık süre şartı bulunmamaktadır.

Örnek: Emekli Sandığından emekli bir memurun 2200 ek gösterge üzerinden aylık almaktayken belediye başkanı seçilmesi halinde emekli aylığını kestirerek Emekli Sandığı ile ilgilenmesi ve bir ay kesenek yatırarak tekrar emekli olması halinde yeni emekli aylığı bağlanmasında altı ay belediye başkanı olarak görev yapması şartı aranmadan 4800 ek gösterge üzerinden yeni emekli aylığı bağlanarak ödenmeye başlanacaktır.

Örnek: Bir belediyede şef olarak görev yapmakta iken boş bulunan 3000 ek göstergeli 1. derece belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanan² bir kişi bu kadroda altı ay görev yapmadan daha düşük ek göstergeli bir göreve atanırsa emeklilikte 3000 ek göstergeden yararlanamayacaktır.

Örnek: Bir belediyede memur olarak görev yapmakta iken boş bulunan 3000 ek göstergeli 1. derece belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanan bir kişi bu kadroda altı aydan fazla bulunduktan sonra 2200 ek göstergeli bir müdür kadrosuna atanırsa emeklilik kesenekleri 3000 ek göstergeden hesaplanmaya devam edilecek ve yeni görevinin ek göstergesi olan 2200 ile eski görevinin ek göstergesi olan 3000 ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan yüzde 16 emeklilik keseneği ve yüzde 20 kurum

karşılığı tutarının tamamı maaşından kesilecek ve emekli olurken de 3000 ek gösterge üzerinden emekli ikramiyesi ve emekli maaşı hesaplanacaktır.

Emekli Sandığına tabi memurlardan ek göstergeli veya daha yüksek ek göstergeli görevlere atananların emeklilikte geçerli ek göstergelerinin tespiti ile ilgili usul ve esaslara 5434 sayılı Kanunun ek 73 ncü maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince Emekli Sandığına tabi görev yapan memurlardan ek göstergeli veya daha yüksek ek göstergeli bir göreve atanarlara atandıkları görevin ek göstergesi üzerinden emekli aylığı, mahlullük aylığı bağlanması ve emekli ikramiyesi ödenebilmesi veya toptan ödeme yapılabilmesi için, atandıkları görevin ek göstergesi üzerinden, bu göreve başladıkları tarihten itibaren en az altı ay süreyle emeklilik keseneği ve kurum karşılığı ödenmiş olması şarttır. Altı ay kesenek ve karşılık ödenmemiş memurlara bu göreve atanmadan önce emekli keseneğine esas alınan ek gösterge rakamı üzerinden işlem yapılmaktadır. Ancak bu altı aylık sürenin istisnaları da bulunmaktadır. Her türlü müşavirlik görevlerine atananlar hariç;

- Bakanlar Kurulu Kararı veya müşterek kararla atananlar,
- İlgili mevzuatı uyarınca mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlilik sınavı sonunda atılan görevlerde bulunanlar,
- Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil olanlar,

2 15 Ocak 2023 tarihinden sonra 1. derece belediye başkan yardımcısının ek göstergesi 3.600 olacaktır.

- 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 357 sayılı Askeri Hakimler Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa tabi olanlar,
- Yaş haddi, vazife malullüğü veya ölüm nedeniyle altı aylık süreyi tamamlayamayanlar,

hakkında yapılacak emeklilik işlemlerinde altı aylık süre şartı aranmamaktadır.

Ayrıca kendi müktesepeleri ile aynı unvanlarında normal intibakları neticesinde derece yükselmesi yaparak üst derecelere atanarak yüksek ek göstergeye hak kazananlarda altı aylık süre şartı aranmamaktadır. Ancak aynı unvanda olsa da torba kadro olarak bilinen 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi çerçevesinde üst derecelere atanarlarda da yüksek ek göstergeden emekliliğe hak kazanmada altı aylık süre şartı aranmaktadır.

Örnek: Bir belediyede yüksek okul mezunu şef olarak görev yapmakta olan bir kişinin kendi intibakı ile normal süresinde 1600 ek göstergeli 2. Dereceden, 2200 ek göstergeli 1. dereceye yükselmesi halinde emeklilik için birinci derecede altı ay görev yapma şartı bulunmamakta olup bir ay dahi kesenek kesildikten sonra emekli olsa 2200 ek gösterge üzerinden emekli olabilecektir.

Örnek: Bir belediyede 5. derece veri hazırlama kontrol işletmeni olarak görev yapan bir kişinin torba kadro olarak bilinen 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi

uyarınca aynı unvanda 3. derece kadroya atanması halinde 3.derecenin ek göstergesinden emekli olması için altı ay çalışması gerekmektedir.

Örnek. Bir büyükşehir belediyesinde 2200 ek göstergeli 1.derecede müdür olarak görev yapmakta iken 3600 ek göstergeli 1. derece genel sekreter yardımcısı olarak atanan bir kişi beş ay görev yaptıktan sonra tekrar müdür olarak atanırsa bu kişinin emeklilik kesenekleri 2200 ek gösterge üzerinden kesilmeye devam edilecek ve emeklilikte de 3600 ek göstergeden yararlanmayacak ve 2200 ek gösterge rakamı üzerinden emeklilik işlemleri yapılacaktır.

Örnek: Bir büyükşehir belediyesinde 3600 ek göstergeli daire başkanı kadrosuna atanan bir kişi üç ay sonra belediyenin su ve kanalizasyon idaresi genel müdürlüğünde 3000 ek göstergeli bir daire başkanı kadrosuna atanırsa emeklilikte 3600 ek göstergeden değil 3000 ek göstergeden işlem yapılacaktır.

4. 7417 SAYILI KANUN SONRASI DURUM

Memurların ek gösterge rakamları 7417 sayılı Kanunun ek göstergeye ilişkin hükümlerinin genel olarak yürürlüğe gireceği 15 Ocak 2023 tarihinde değişecektir.

Özellikle Emekli Sandığına tabi memurlardan ek göstergeleri 3.600 rakamına yükseleceklerden emeklilik planları yapanların yüksek ek göstergeden emekli ikramiyesi alabilmeleri için emeklilik tarihlerinin 15 Ocak 2023 tarihinden sonra olması gerekmektedir. Şayet 15 Ocak 2023 tarihinde aylıklarını almadan

emekli olmaları halinde emeklilik ikramiyeleri yeni memur maaş katsayısı üzerinden ödenecek olmakla birlikte ek göstergeden artışıyla yararlanamayacaklardır.

Ek gösterge rakamları 7417 sayılı Kanun gereğince 15 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere artacağından Emekli Sandığına tabi memurların emeklilik keseneklerine ve ilk defa 5510 sayılı Kanuna göre 4/1-c sigortalısı olan memurların prime esas kazançlarına 15 Ocak 2023 tarihi esas alınarak yansıtılması gerekmektedir.

Yeni ek göstergeler 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceğinden daha önce yüksek ek göstergeli görevlerde bulunanların emeklilik keseneklerine eski görevlerinin yeni artışı ek gösterge rakamlarının yansıtılması gerekmektedir. Örnek: Bir belediyede memur olarak görev yapmakta iken boş bulunan ve görev yaptığı tarihte 3000 ek göstergeli 1. derece belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanan bir kişi bu kadroda altı aydan fazla bulduktan sonra Genel İdare Hizmetleri Sınıfında bulunan 2200 ek göstergeli bir uzman kadrosuna atanırsa emeklilik kesenekleri 3000 ek göstergeden hesaplanmaya devam edilmekte ve yeni görevinin ek göstergesi olan 2200 ile eski görevinin ek göstergesi olan 3000 ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan yüzde 16 emeklilik keseneği ve yüzde 20 kurum karşılığı tutarının tamamı maaşından kesilecek ve emekli olurken de 3000 ek gösterge üzerinden emekli ikramiyesi ve emekli maaşı hesaplanmaktadır. Bu kişi uzman kadrosunda bulunmaya devam ettiği süre 15 Ocak 2023 tarihi itibarıyla belediye

başkan yardımcısı ek göstergesi 3.600 ve GİH Uzman ek göstergesi 2.800 olduğundan, ek göstergesi olacak 2800 ile eski görevi olan belediye başkan yardımcısının ek göstergesi 3600 olduğundan 2800 ile 3600 ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan yüzde 16 emeklilik keseneği ve yüzde 20 kurum karşılığı tutarının tamamı maaşından kesilecek ve emekli olurken de 3600 ek gösterge üzerinden emekli ikramiyesi ve emekli maaşı hesaplanacaktır.

Memurlardan kariyer görevlerden yüksek ek göstergede iken daha düşük ek göstergeli görevlere atanmış olup da yüksek ek göstergeden kesenekleri kesilmeye devam edilenlerin 7417 sayılı Kanun gereğince kariyerlerine göre yükselecek ek göstergeleri dikkate alınarak emeklilik keseneklerine yansıtılması gerekmektedir. Örnek: Teknik Hizmetler Sınıfında 5. derece Mühendis olarak görev yapmakta iken görevde yükselme sınavı sonrasında Genel İdare Hizmetleri Sınıfında 1. Derece Şube Müdürü kadrosuna atanması halinde ek göstergesi Mühendislik kariyerinden dolayı mühendislerin ek göstergesinden devam ettirileceğinden mevcut durumda kişinin görev aylığı ve emeklilik keseneği 3.600 ek gösterge rakamı dikkate alınarak hesaplanacaktır. Bu kişi 15 Ocak 2023 tarihinde Genel İdare Hizmetleri Sınıfında 1. Derece Şube Müdürü kadrosunda görevine devam etmesi halinde de ek göstergesi Teknik Hizmetler Sınıfında 1. derece Mühendislerin ek göstergesi olarak yükselecek olan 4.200 rakamı üzerinden hesaplanacaktır.

Örnek: Bir büyükşehir belediyesinde 3600 ek göstergeli daire başkanı kadro-

suna atanan bir kişi altı ay görev yaptıktan sonra belediyenin su ve kanalizasyon idaresi genel müdürlüğünde 3000 ek göstergeli bir daire başkanı kadrosuna atanmışsa 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren emeklilikte 3600 ek göstergeden değil belediye daire başkanlarının yükseltilmiş ek göstergeleri olan 4.200 ek göstergeden işlem yapılacaktır.

Örnek: Bir büyükşehir belediyesinde 3600 ek göstergeli daire başkanı kadrosuna atanan bir kişi üç ay sonra belediyenin su ve kanalizasyon idaresi genel müdürlüğünde 3000 ek göstergeli bir daire başkanı kadrosuna atanmışsa ve 15 Ocak 2023 tarihinde de görevine devam ediyorsa emeklilikte daire başkanlarının yeni ek göstergesi olan 4.200 ek göstergeden değil belediye bağlı kuruluşlarında görevli daire başkanlarının yeni ek göstergesi olan 3.600 ek göstergeden işlem yapılacaktır.

5. SONUÇ

Özellikle Emekli Sandığına tabi memurların emeklilikte geçerli ek göstergelerinin belirlenmesinde yüksek ek göstergeli görevlerden daha düşük ek göstergeli görevlere atanmış olanların durumu 7417 sayılı Kanun sonrası yani 15 Ocak 2023 tarihi itibarıyla taranmış olarak maaş hesaplarına kaydedilmiş olmalıdır. Örneğin belediye başkan yardımcılığından uzman, şef gibi görevlere atanma gibi buldukları görevlerden daha düşük ek göstergeli görevlere atanmaların emeklilik keseneklerinin kesilmesinde altı aylık süreye dikkat edilmesi ve altı ay geçmiş ise de yüksek ek gösterge ile buldukları göreve ait 7417 sayılı Kanunla yükseltilmiş ek gösterge rakamı arasındaki emeklilik keseneği ve kurum karşılığı farkının tamamının kişilerden alınması hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

Artık 7417 sayılı Kanun ile 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren belediye başkan yardımcıları ile müdürlerin ek göstergeleri 3.600 olarak eşit olacağından belediye başkan yardımcısı görevinden alınarak müdür kadrolarına atanmaların yüksek ek gösterge gibi bir uygulamaya maruz kalmaları ortadan kalkmış olacaktır.

Artık 7417 sayılı Kanun ile 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren belediye başkan yardımcıları ile müdürlerin ek göstergeleri 3.600 olarak eşit olacağından belediye başkan yardımcısı görevinden alınarak müdür kadrolarına atanmaların yüksek ek gösterge gibi bir uygulamaya maruz kalmaları ortadan kalkmış olacaktır.

Ahmet SANDAL*

YENİ ÇED YÖNETMELİĞİ NE GİBİ DEĞİŞİKLİKLER VE YENİLİKLER İHTİVA ETMEKTEDİR?

1. GİRİŞ

Ülkemizde Çevresel Etki Değerlendirmesi çalışmalarının mevzuat ve uygulama durumu 1993 yılında başlamıştır. Bu husustaki ilk yönetmeliğin yayımlandığı Resmi Gazetenin tarih ve no.su 07/02/1993 ve 21489'dur. Bu tarihten itibaren adigeçen yönetmeliğin maddelerinde ve tamamında müteaddit defalar değişiklikler ve düzenlenmeler gerçekleştirilmiştir. ÇED Yönetmeliğinde belki 100 kez münferit olarak değişiklikler sağlanmış ve ayrıca Yönetmelik belki 10 kez baştan sona yeninden düzenlenmiştir. En son ÇED Yönetmeliğinde baştan sona düzenleme Resmi Gazetenin 29/07/2022 tarihli ve 31907 sayılı nüshasında sağlanmıştır.

Bir yönetmelik neden bu kadar fazla değişikliğe uğrar sorusunun cevabını bu yazıda aramayacağız, yalnızca yeni ÇED Yönetmeliğinin neler getirdiği, ne gibi yenilikler ihtiva ettiği hususu üzerinde durarak bazı değerlendirmelerde bulunacağız.

2. YENİ BİR ÇED YÖNETMELİĞİ-NE NEDEN İHTİYAÇ DUYULMUŞTUR?

Yeni bir ÇED Yönetmeliği ihtiyacı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca kendi resmi web sitelerinde şu şekilde açıklanmaktadır.

Türkiye'de yatırımların çeşitlenmesi, iklim değişikliği ile mücadele ve sıfır atık çalışmaları, bilimsel ve teknik gelişmelerin takip edilmesi, zaman içerisinde karşılaşılan yargı kararları, diğer mevzuatlarda yapılan değişiklikler gibi sebeplerle ÇED Yönetmeliği'nin revize edilmesi gerekliliğinin ortaya çıkmasıyla birlikte Hacettepe Üniversitesi İşbirliği ile Bakanlığımız tarafından yürütülen "ÇED Yönetmeliği'nin Geliştirilmesi Projesi" kapsamında akademisyenlerin, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının da yer aldığı çalışma grupları oluşturuldu.

Proje kapsamında, seminer, çalıştay, çalışma toplantıları ve farklı paydaşlarla yüz yüze görüşmelerin yanı sıra saha çalışmaları da gerçekleştirilerek, bugüne

* Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İç Denetçi & Kamu Yönetim Uzmanı & Etik Eğitici

kadar yürürlüğe girmiş olan tüm ÇED yönetmelikleri ve yönetmelik revizyonları, izin-lisans ve denetim yönetmelikleri, AB ülkeleri ve diğer ülkelerdeki uygulamalar, yargı kararları da dikkate alınarak 'ÇED Yönetmeliği Değerlendirme Raporu' hazırlandı.

Yürütülen çalışmalar sonucunda yeni bir anlayış ve katılımcı bir yaklaşım ile ÇED Yönetmeliği'nin idari kısımlarında ve ek listelerinde düzenlemelere gidildi.

Ülkemizin Yeşil Kalkınma Hedefleri çerçevesinde yenilenen

Yürürlüğe giren yeni yönetmelikte;

a)Mevcut tanımlarda revizyonlar gerçekleştirilmiştir, uygulamaya esas yeni tanımlar eklenmiştir.

b)Halkın bilgilendirilmesinin etkinleştirilmesine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiş, yürürlüğe alınan Paydaş Katılım Planı ile katılımcılıkta iletişim yollarının sayısı arttırılmıştır.

c)İdari kısımların daha etkin uygulanmasına yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

ç)Faaliyetlerin/Projelerin çevreye olan etkileri göz önüne alınarak Ek-1 ve EK-2 Listelerinde düzenlemeler gerçekleştirilmiş, ÇED Raporu hazırlanması zorunlu olan faaliyetlerin sayısı arttırılmış, hatta bazı sektörlerin tamamı eşik değerine bakılmaksızın tümüyle Ek-1 Listesi'ne alınmıştır.

d)Ek-2 Listesi'nde yer alan faaliyetlerin/projelerin de çevresel etkilerinin daha kapsamlı ve detaylı incelenmesi için Ek-1 Listesi'nde yer alan faaliyetlerde/projelerde olduğu gibi kümülatif etki değerlendirme yapılması, çevresel ve sosyal

eylem planı hazırlanması, sürdürülebilirlik ve çevre izleme planı hazırlanması zorunlu hâle getirilmiştir.

e)Sıfır Atık Planı, Sera Gazı Azaltımı Planı, İklim Değişikliğine Etkiler, Çevre İzleme Planı, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı vb. birçok planın "Sürdürülebilirlik Planı" altında ÇED Raporlarında yer alması zorunlu hâle getirilmiştir.

3. ÇED YÖNETMELİĞİNDE GEÇEN KAVRAMLAR VE AÇIKLAMALARI

a) Anons: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin ÇED süreci hakkında, projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel halkın yaşadığı yer/yerlerde, ilgili belediyeler ve muhtarlıklarca yapılan sesli duyuruyu,

b) Askıda ilan: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin ÇED süreci hakkında, projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel halkın yaşadığı yer/yerlerde, il müdürlüğü, kaymakamlık veya muhtarlık binasında bulunan askı ilan yerlerinde yapılan yazılı duyuruyu,

c) Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,

ç) Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar: Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası, çevresel etki değerlendirmesi raporu, proje tanıtım dosyası, proje ilerleme raporu hazırlamak ve sunmak için gerekli şartları taşıyan kurum/kuruluşları,

d) Başvuru bedeli: Ek-2'deki listede yer alan projelerin proje bedeline göre, Bakanlıkça belirlenmiş olan ve başvuru sırasında proje sahibi veya yetkilisi tarafından ödendiğine dair ibrazı gereken tutarı,

e) Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları,

f) Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası: Ek-3'te yer alan genel format esas alınarak hazırlanan dosyayı,

g) Çevresel etki değerlendirmesi genel formatı: Gerçekleştirilmesi planlanan ve Ek-1'deki listede yer alan projelerin özelliklerini, yerini, olası etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren ve projeyi genel boyutları ile tanıtan ÇED başvuru dosyasının hazırlanması sırasında esas alınacak Ek-3'teki genel formatı,

ğ) Çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı: Ek-2'deki listede yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projelerin, çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucunda ilgili mer'i mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeyde olduğunun belirlenmesi üzerine, projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını,

h) Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı: Ek-2'deki listede yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projelerin, incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararını,

ı) Çevresel etki değerlendirmesi inceleme alanı: Yapılması planlanan projenin ana ve yardımcı ünitelerinin de içerisinde bulunduğu koordinatlarla sınırlandırılan alanı,

i) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı: Çevresel etki değerlendirmesi raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını,

j) Çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı: Çevresel etki değerlendirmesi raporu hakkında Komisyonca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri nedeniyle gerçekleştirilmesinde çevre açısından sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararını,

k) Çevresel etki değerlendirmesi raporu: Ek-1'deki listede yer alan veya Bakanlıkça "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen bir proje için belirlenen özel formata göre hazırlanacak raporu,

l) Çevresel etki değerlendirmesi raporu özel formatı: Çevresel etki değerlendirmesi raporunun hazırlanmasında esas alınmak üzere; Komisyon tarafından projenin önemli çevresel boyutları ile halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısındaki görüş ve öneriler göz önüne alınmak suretiyle Ek-3'teki çevresel etki değerlendirmesi genel formatında belir-

tilen ana başlıklar altında ele alınması gereken konuları tanımlayan formatı,

m) Çevresel etki değerlendirmesi süreci: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için; başvuru, inşaat öncesi, inşaat, işletme ve işletme sonrası çalışmalarını kapsayan süreci,

n) Çevrimiçi ÇED süreci yönetim sistemi: ÇED sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirileceği sistemi,

o) Duyarlı yöreler: Çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülkemiz mevzuatı ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen ve Ek-5'te yer alan alanları,

ö) Denetim: Gerçekleştirilmesi planlanan projeye dair «Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir» veya «Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu» kararı alındıktan sonra, inşaat öncesi, inşaat, işletme ve işletme sonrası dönemine ilişkin, kararın verilmesine esas teşkil eden şartlar doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğinin tespit edilmesine yönelik çalışmaların bütünü,

p) Entegre Proje: Bu Yönetmeliğe tabi olan, faaliyet konuları veya işlevleri açısından birbirine bağlı ve tamamlayıcı nitelikteki birden fazla faaliyeti kapsayan projeleri,

r) Etki: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin; hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı ola-

rak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması olası değişiklikleri,

s) Etki alanı: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin işletme öncesi, işletme döneminde ve işletme sonrasında etkilediği alanı,

ş) Halk: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye'de ikamet eden yabancıları,

t) Halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı: ÇED sürecinin başlangıcından sonuna kadar, halkı proje hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere paydaş katılım planında detayları belirlenen her türlü etkinliği, (broşür, tanıtıcı film, resmi duyuru, toplantı, bilgilendirme ofisi ve benzeri),

u) İlgili halk: Gerçekleştirilmesi planlanan projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel olan halkı,

ü) İl müdürlüğü: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünü,

v) Kapsam dışı: Niteliği, prosesi, türü, üretim yöntemi vb. itibarıyla, bu Yönetmelikte yer almayan veya bu Yönetmelikte yer almasına rağmen Ek-1 ve Ek-2'deki listelerde belirlenen eşik değerlerin altında planlanan projeleri,

y) Kapsam ve özel format belirleme: ÇED sürecine tabi projeler için halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısından sonra format verme aşamasına kadar yapılacak iş ve işlemleri,

z) Komisyon: Proje için verilecek özel formatın kapsamını belirlemek ve hazırlanan ÇED raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan Komisyonu,

aa) Kümülatif etki değerlendirme: Yapılması planlanan projenin, planlandığı alan ile projeden doğrudan etkilenecek alanlar veya kaynaklar üzerinde oluşturabileceği çevresel risk ve etkilerinin; mevcut, planlanan veya proje ile doğrudan ilgisi olabilecek diğer faaliyetlerle birlikte belirlenmesi ve analiz edilmesini,

bb) Mücbir sebep: ÇED Olumlu/ÇED Gereklidir kararı verilmiş olan projeler için bu Yönetmelikte tanımlanmış olan karar geçerlik süresi içerisinde yatırıma başlanılmasına doğrudan engel teşkil edecek; doğal afet, olağanüstü hal, idari yargı kararları (projenin tamamının yapılmasını etkileyecek şekilde yürütmünün durdurulması/iptal kararı varsa) gibi dıştan gelen fiili bir durumu,

cc) Özel format bedeli: Ek-1'deki listede yer alan projelerin proje bedeline göre, Bakanlıkça belirlenmiş olan ve ÇED raporu özel formatı verilebilmesi için proje sahibi veya yetkilisi tarafından ödendiğine dair ibrazı gereken tutarı,

çç) Paydaş katılım planı: Planlanan projenin tüm aşamalarında, projeden etkilenebilecek veya projeyi etkileyebilecek ya da proje ile ilgisi olabilecek tüzel/gerçek kişilerle (paydaşlarla) ne şekilde, hangi yöntemler ve araçlar kullanılarak iletişim kurulacağı ve bilgilendirme yapılacağına açıklandığı planı,

dd) Proje: Gerçekleştirilmesi planlanan yatırımı,

ee) Proje bedeli: Proje kapsamında, fiili olarak sahada yapılacak ünitelerin/tesislerin asgari yatırım tutarını (Arazi edinimi, saha düzenlemesi, bina-inşaat giderleri, makine-ekipman ile teçhizat giderleri, kurulum maliyetleri ve benzeri),

ff) Proje ilerleme raporu: ÇED Olumlu kararı alındıktan sonra, komisyonca belirlenen periyotlarda yatırımın inşaat öncesine ve inşaat dönemine ilişkin kaydedilen gelişmeleri içeren raporu,

gg) Proje sahibi: Projeyi gerçekleştirecek gerçek veya tüzel kişiyi,

ğğ) Proje tanıtım dosyası: Çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projeler için Ek-4'te yer alan genel format esas alınarak hazırlanan dosyayı,

hh) Yatırıma başlama: Yapılması planlanan proje için alınmış olan ÇED Olumlu/ÇED Gereklidir kararı sonrasında, karara konu projede yer alan ana veya yardımcı ünitelerinin, mer'i mevzuat kapsamında gerekli izinleri alındıktan sonra inşa faaliyetlerine başlanılmasını veya üretime geçilmesini,

ıı) Yatırım süreci izleme: Gerçekleştirilmesi planlanan projeye dair "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı alındıktan sonra, proje ilerleme raporuna göre yapılan değerlendirmeleri, ifade eder.

4. ÇED YÖNETMELİĞİNE GÖRE YETKİLİ KURUMLAR VE UYGULAMA DURUMU

a) Yetki

ÇED Yönetmeliğinin 5. maddesine göre, yönetmeliğe tabi projeler hakkında «ÇED Olumlu», «ÇED Olumsuz», «ÇED Gereklidir» veya «ÇED Gereklidir» kararlarını verme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gereklidir" kararının verilmesi konu-

sundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek il müdürlüğüne devredebilir.

Söz konusu yönetmelik hükümlerine göre karar (ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir) tesis edilmeden önce, Projenin gerçekleştirilmesinin ilgili mevzuat bakımından uygun olmadığına tespiti halinde, ÇED süreci aşamasına bakılmaksızın sonlandırılır. ÇED sürecinin sonlandırıldığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü internet sayfasından ilan edilir. Proje sahibi veya yetkili temsilcisinin talep etmesi halinde ÇED süreci, aşamasına bakılmaksızın sonlandırılır. ÇED sürecinin sonlandırıldığı Bakanlık ve il müdürlüğü tarafından internet sayfasından ilan edilir.

Mezkur yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için, ÇED Başvuru Dosyasını ve ÇED Raporunu, Çevresel Etkileri Ön İnceleme ve Değerlendirmeye Tabi Projeleri için de Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlamak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler. Kamu kurum/kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin veya Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler.

ÇED Yönetmeliğine tabi projeler için “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu” kararı veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin,

yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez.

b) Yöntem (Ek-1 Faaliyetler/Projeler için)

ÇED Yönetmeliğinin 7. maddesinde belirtildiği üzere,

- a) Ek-1’deki listede yer alan projelere,
- b) “ÇED Gereklidir” kararı verilen projelere,
- c) Kapsam dışı değerlendirilen veya kanunen muafiyeti bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya alan genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesinin Ek-1’deki listede yer aldığı projelere,

ÇED raporu hazırlanması zorunludur.

Söz konusu projeler ile ilgili olarak proje sahibi tarafından vekâleten yetkilendirilen ve Bakanlıkça verilmiş yeterlik belgesi bulunan kurum/kuruluşlar, Ek-3’te yer alan ÇED genel formatı esas alınarak hazırlanmış ÇED başvuru dosyasını Bakanlığa sunar. Bakanlık, başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeleri genel formata uygunluk bakımından inceler. Bu işlemler 5 iş günü içinde tamamlanır. Ek-3’te yer alan ÇED genel formatına uygun hazırlanmadığı anlaşılan ÇED başvuru dosyası, eksiklikleri tamamlanmak üzere iade edilir. İade edilen ÇED başvuru dosyası 1 ay içinde yeniden sunulmazsa ÇED süreci sonlandırılır. İnceleme sonucunda, başvuru dosyasının Ek-3’te yer alan ge-

nel formata uygun hazırlandığına karar verilmesi halinde, Bakanlık tarafından başvuru dosyasındaki bilgiler dikkate alınarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlık yetkililerinden oluşan bir Komisyon kurulur. ÇED süreci içerisinde gerek görülmesi halinde komisyona üye eklenebilir veya çıkarılabilir. Proje ile ilgili olarak başvurunun yapıldığı, ÇED sürecinin başladığı, ÇED başvuru dosyasının halkın görüşüne açıldığı ve ÇED süreci tamamlanana kadar projeye ilişkin görüş ve önerilerin il müdürlüğüne veya Bakanlığa verilebileceğine dair duyuru, Bakanlık ve il müdürlüğü internet sayfasında ilan edilir. Ayrıca askıda ilan, anons ve benzeri şekilde de halka duyurulabilir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı amacıyla yapılacak toplantının tarihini ve ÇED raporu özel formatının belirlenmesi için görüş verilmesi gereken nihai tarihi belirten bir yazıyı komisyon üyelerine gönderir. Ek-3'te yer alan genel format doğrultusunda hazırlanmış ÇED başvuru dosyası Komisyon üyelerine gönderilir.

Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak; üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerini de komisyona dâhil edebilir ve toplantılarına üye olarak çağırabilir. Komisyonunda kurum ve kuruluş temsilcisi olarak görev yapan üyelerin, yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olmaları ve temsil ettikleri kurum/kuruluşların görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere görüş vermeye yetkili kılınmış olmaları esastır.

b1) Halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı

ÇED Yönetmeliğinin 9. maddesine göre halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere; Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar ve proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte, projeden en çok etkilenmesi beklenen ilgili halkın kolaylıkla ulaşabileceği il müdürlüğü tarafından belirlenen merkezi bir yer ve saatte halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı düzenlenir. Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten bir ilanı; projenin gerçekleştirileceği yörede yayımlanan yerel süreli yayın ile birlikte yaygın süreli yayın olarak tanımlanan bir gazetede toplantı tarihinden en az 10 takvim günü önce yayımlatır. Halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı, il müdürünün veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında yapılır. Toplantıda halkın; proje hakkında bilgilendirilmesi, görüş, öneri ve sorularının alınması sağlanır. Halk tarafından dile getirilen görüş, öneri ve itirazlar toplantı hakkında düzenlenecek tutanakta belirtilir. Toplantı başkanı, katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Toplantı tutanağı, bir sureti il müdürlüğünde kalmak üzere Bakanlığa gönderilir. Komisyon üyeleri, özel format belirleme öncesinde, projenin planlandığı alanı inceleyebilir, bildirilen tarihte düzenlenecek halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısına katılabilirler. Halkı, proje ve etkileri hakkında bilgilendirmek, halkın projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere, Bakanlıkça yeterlik

verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından paydaş katılım planı (PKP) hazırlanır. Hazırlanan paydaş katılım planı ÇED başvuru dosyası ekinde sunulur. Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda, yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan halkın bilgilendirilmesine yönelik olarak ÇED süreci boyunca; bilgilendirici broşür dağıtılması, anket, seminer gibi çalışmalar yapılması veya proje ile ilgili internet sitesi hazırlanarak bilgi paylaşılması gibi ilave çalışmalar yapmasını da isteyebilir. Ayrıca Bakanlık tarafından talep edilmesi halinde ÇED süreci içerisinde bu plan güncellenir.

b2) Çevresel etki değerlendirmesi raporunun Bakanlığa sunulması

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanan ÇED raporu Bakanlığa sunulur. ÇED raporunun özel formatına uygunluğu ve belirlenen çalışma grubunda yer alması gereken meslek uzmanlarınca hazırlanıp hazırlanmadığı hakkındaki inceleme Bakanlık tarafından 7 iş günü içinde sonuçlandırılır. ÇED raporunun özel formatına uygun olmadığı ve/veya belirlenen çalışma grubunca hazırlanmadığının anlaşılması halinde ÇED raporu iade edilir. İade edilen ÇED raporunun eksiklikleri tamamlanarak 30 takvim günü içerisinde Bakanlığa sunulması gerekmektedir. Süresi içerisinde sunulmaması halinde ÇED süreci sonlandırılır. ÇED raporunun tamamlanması için verilen 30 takvim günlük süre yetkili müşavir firmaların kullanacağı toplam süreyi ifade eder. Bakanlıkça verilen özel formata uygun hazırlandığı tespit edilen ÇED raporu hakkında görüşlerinin alınması amacıyla

la, toplantı tarihini ve yerini belirten bir yazı ile komisyon üyeleri inceleme ve değerlendirme komisyonu toplantısına davet edilir. Bakanlığa sunulan ÇED raporu, komisyon üyelerine gönderilir.

Proje ile ilgili inceleme değerlendirme sürecinin başladığı ve ÇED raporunun halkın görüşüne açıldığı, Bakanlık ve il müdürlüğü tarafından internet sayfasından ilan edilir. Ayrıca askıda ilan veya anons yoluyla da halka duyurulur. İlgililer, ÇED raporunu ilan edilmesinden itibaren rapor hakkında görüş ve önerilerini Bakanlığa veya il müdürlüğüne bildirebilirler. İl müdürlüğüne bildirilen görüşler Bakanlığa iletilir. Bu görüşler komisyon tarafından dikkate alınır ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından son şekli verilen ÇED raporuna yansıtılır.

b3) Karar

ÇED Yönetmeliğinin 15. maddesinde ÇED olumlu ya da ÇED olumsuz kararları anlatılmaktadır. Buna göre, komisyon tarafından incelenerek son şekli verilen ÇED raporu, halkın görüş ve önerilerini almak üzere, Bakanlık ve/veya il müdürlüğü tarafından askıda ilan ve internet aracılığı ile 10 takvim günü görüşe açılır. Bakanlıkça proje ile ilgili karar alma sürecinde bu görüşler de değerlendirilir. Bakanlık halktan gelen görüşler doğrultusunda, rapor içeriğinde gerekli eksikliklerin tamamlanmasını, ek çalışmalar yapılmasını ya da Komisyonun yeniden toplanmasını isteyebilir. Nihai ÇED raporu ve eklerinin proje sahibinin taahhüdü altında olduğunu belirten taahhüt yazısı ve taahhüdü imzalayan yetkilinin noter onaylı imza sirküleri ile ticari sicil gazetesi 5 iş günü içerisinde Bakanlığa

sunulur. Kamu kurum/kuruluşlarından noter onaylı imza sirküleri ile ticari sicil gazetesi istenmez.

Mezkur belgeler, süresi içerisinde gerekçesi belirtilmeden sunulmaz ise projenin ÇED süreci sonlandırılır. Bakanlık, Komisyon çalışmalarını ve halkın görüşlerini dikkate alarak proje için “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Olumsuz” kararı verir. Verilen karar görüşü alınan komisyon üyesi kurum/kuruluşlara, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirilir. Proje için verilen “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Olumsuz” kararı, karar tarihinden itibaren Bakanlık ve il müdürlüğü internet sitesinde süresiz, askıda 30 takvim günü ilan edilerek halka duyurulur.

“ÇED Olumlu” kararı verilen proje için 5 yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda “ÇED Olumlu” kararı geçersiz sayılır.

Yatırıma başlanılmamış olan projeler için verilen ÇED Olumlu kararları, proje sahibinin talebi ve talebin Bakanlık tarafından uygun görülmesi halinde geçersiz sayılır. Bu şekilde geçersiz sayılan kararlar Bakanlık ve il müdürlüğü tarafından internet sayfasında ilan edilir.

c) Yöntem (Ek-2 Faaliyetler/Projeler için)

ÇED Yönetmeliğinin 15. maddesinde “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararları verilecek ve Ek-2’deki listede yer alan faaliyet ve projeler için proje tanıtım dosyası hazırlanması zorunludur. Kapsam dışı değerlendirilen veya kanunen muafiyeti bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje

kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-2’deki listede belirtilen faaliyet ve projeler için de proje tanıtım dosyası hazırlanması zorunludur.

c1) Başvuru ve inceleme

Yönetmeliğin 15’inci maddede tanımlanmış projelerin çevresel etkilerinin incelenmesi amacıyla, proje sahibi tarafından vekâleten yetkilendirilen ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş olan kurum/kuruluşlar tarafından; Ek-4’te yer alan formata göre proje tanıtım dosyası hazırlanır. Hazırlanan proje tanıtım dosyası, proje tanıtım dosyasında ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir proje sahibince onaylı taahhüt yazısı ile başvuru bedelinin ödendiğine dair dekontla birlikte Bakanlığa sunulur. Bakanlık, proje için hazırlanan proje tanıtım dosyasını Ek-4’te yer alan format çerçevesinde 5 iş günü içinde inceler. Formata uygun hazırlanmadığı tespit edilen proje tanıtım dosyası, tamamlanmak üzere iade edilir. Eksiklikleri tamamlanan dosya 15 takvim günü içinde yeniden Bakanlığa sunulur. Sunulmaması durumunda ÇED süreci sonlandırılır. Formata uygun hazırlandığı tespit edilen proje tanıtım dosyasına konu proje ile ilgili ÇED inceleme değerlendirme süreci başlatılır.

Formata uygun hazırlandığı tespit edilen ve ÇED inceleme ve değerlendirme süreci başlatılan projelerde;

a) Kurum/kuruluş görüşü alınmasına ve toplantı düzenlenmesine gerek duyulmaması, hazırlanan dosyanın yeterli bulunması ve benzeri durumlarda, Bakanlık tarafından 15 iş günü içinde

ÇED inceleme ve değerlendirme süreci tamamlanarak karar aşamasına geçilir.

b) Bakanlık tarafından gerekli görülmesi halinde, dosyadaki bilgiler dikkate alınarak ilgili kurum/kuruluşlardan yazılı görüş istenebilir veya ilgili kurum/kuruluşlarla toplantı düzenlenebilir. Yazılı görüş istenilmesi halinde görüş talep yazı tarihinden itibaren, toplantı düzenlenmesi halinde ise toplantı tarihinden itibaren 30 takvim günü içerisinde görüş bildirmeyen kurum/kuruluşun görüşü olumlu kabul edilir. Görüş bildirmek için ilave süreye ihtiyaç duyulması halinde talep ilgili komisyon üyesi tarafından yazılı olarak Bakanlığa iletilir. Kurum/kuruluşların ilave süre talepleri Bakanlık tarafından dikkate alınır.

c) Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesi, araç gereç sağlaması, analiz, deney ve ölçümler yapması veya yaptırmayı istenebilir.

(4) Bakanlıkça; dosyada tespit edilen eksiklikler veya yer alması gereken bilgi/belgeler ile alınmış olan kurum/kuruluş görüşleri, yeterlik verilmiş kurum/kuruluşa yazılı olarak iletilir. Bakanlıkça iletilen görüşler doğrultusunda yeterlik sahibi kurum/kuruluş tarafından hazırlanan proje tanıtım dosyası 6 ay içinde Bakanlığa sunulur. Bu süre içerisinde proje tanıtım dosyası sunulmazsa ÇED süreci sonlandırılır.

(5) Eksiklik bildirimini Bakanlık tarafından en çok 3 kez yapılabilir. İade edilen proje tanıtım dosyası süresi içerisinde sunulmaz veya yapılan düzeltme yeterli görülmezse ÇED süreci sonlandırılır. Ek-

siklik bildirilen proje tanıtım dosyasının tamamlanması için verilen 6 aylık süre yetkili müşavir firmaların kullanacağı toplam süreyi ifade eder.

(6) Proje tanıtım dosyasının, belirtilen süre içinde sunulması ve bilgi/belgelerin yeterli bulunması halinde karar aşamasına geçilir.

c2) Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı

Bakanlık inceleme değerlendirme süreci tamamlanarak karar aşamasına geçilen proje hakkında 5 iş günü içinde “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gereklidir Değildir” kararını verir. Verilen karar il müdürlüğüne, görüş alınan kurum/kuruluşlara, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirilir. Bu karar il müdürlüğü tarafından internet sitesinde süresiz ve askıda 30 takvim günü ilan edilerek halka duyurulur.

“ÇED Gereklidir Değildir” kararı verilen proje için 5 yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda “ÇED Gereklidir Değildir” kararı geçersiz sayılır. Yatırıma başlanılmamış olan projeler için verilen “ÇED Gereklidir Değildir” kararları, proje sahibinin talebi ve talebin Bakanlık tarafından uygun görülmesi halinde geçersiz sayılır. Bu şekilde geçersiz sayılan kararlar Bakanlık ve il müdürlüğü tarafından internet sayfasında ilan edilir.

“ÇED Gereklidir” kararı verilen projeler için ÇED başvuru dosyası hazırlanarak Bakanlığa başvuru yapılması gerekmektedir. Ancak, “ÇED Gereklidir” kararına esas şartların değişmesi halinde, 15 inci madde hükümlerine göre yeniden başvuru yapılabilir.

d) İzleme ve Denetim

ÇED Yönetmeliğinin 18. maddesinde izleme ve denetim görevini düzenlemektedir. Buna göre Bakanlık, “ÇED Olumlu” kararı veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı verilen projelerle ilgili olarak, “ÇED Olumlu” kararına esas nihai ÇED raporunda veya “ÇED Gerekli Değildir” kararına esas proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler, kontrol eder ve denetler. Bakanlık, proje ilerleme raporlarında belirtilen iş ve işlemlerin doğruluğunu kontrol eder.

Bakanlık birinci fıkradaki görevleri yerine getirirken gerekli görmesi durumunda ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği yapar. Proje sahibi “ÇED Olumlu” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararını aldıktan sonra, projede planlanan bu Yönetmeliğe tabi değişiklikleri Bakanlığa veya ilgili il müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür. “ÇED Olumlu” kararı verilen projelerin proje sahibi; komisyonca belirlenen periyotlarda yatırımda kaydedilen gelişmeleri içeren proje ilerleme raporunu, Bakanlıkça yeterli verilen ve söz konusu projenin ÇED raporunun hazırlanmasında görev almayan kurum/kuruluşlara hazırlatarak elektronik sisteme yüklemek ve Bakanlık denetimlerinde sunmakla yükümlüdür. Yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelik yöntem Bakanlıkça belirlenir.

e) Yönetmeliğe aykırı uygulamaların durdurulması

ÇED Yönetmeliği kapsamındaki projelerde;

1- “ÇED Olumlu” kararı alınmadan başlanan faaliyetler Bakanlıkça veya

Bakanlığın yazılı talimatı ile doğrudan il müdürlüğü tarafından, “ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadan başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur. «ÇED Olumlu» ya da «ÇED Gerekli Değildir» kararı alınmadıkça yatırıma ilişkin durdurma kararı kaldırılmaz. “ÇED Olumlu” ya da «ÇED Gerekli Değildir» kararı alınmaz ise, yatırımcı faaliyet alanını eski haline getirmekle yükümlüdür. 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.

2- “ÇED Olumlu” kararı ya da “ÇED Gerekli Değildir” kararı verildikten sonra, proje sahibi tarafından nihai ÇED raporu veya proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda söz konusu taahhütlere uyulması için projeye ilgili Bakanlıkça/il müdürlüğünce bir defaya mahsus olmak üzere ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhüt edilen hususlara uyulmaz ise yatırım durdurulur. Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz. Bu konuda 2872 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.

5. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK FAALİYET VE PROJELER LİSTESİ

EK:1

1- Rafineriler;

2- Termik güç santralleri;

3-Nükleer yakıt tesisleri;

4-Metal endüstri tesisleri;

6- Fonksiyonel olarak birbirine bağlı çeşitli birimleri kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan organik ve/veya

inorganik kimyasalların üretiminin yapıldığı entegre tesisler (hammadde ve ara ürünlerin tesis içindeki diğer üretim ünitelerine bağlantılı olarak alınıp işlendiği tesisler),

7-Basit veya bileşik fosfor, azot ve potasyum bazlı gübrelerin üretiminin yapıldığı entegre tesisler (hammadde ve ara ürünlerin tesis içindeki diğer üretim ünitelerine bağlantılı olarak alınıp işlendiği tesisler),

8-Patlayıcı maddelerin üretildiği tesisler,

9-Yollar ve havaalanları;

10-Su yolları, limanlar ve tersaneler;

11-Tehlikeli ve özel işleme tabi atıkların geri kazanımı, bertarafı ve/veya düzenli depolama tesisleri;

12-Tehlikesiz atık geri kazanım, bertaraf ve/veya düzenli depolama tesisleri (Hafriyat toprağı hariç olmak üzere);

13-Göl hacmi 10 milyon m³ ve üzeri olan baraj veya göletler,

14-Hidroelektrik enerji santralleri,

15-Kapasitesi 50.000 m³/gün üzeri olan atık su arıtma tesisleri,

16-Hayvan kesim tesisleri;

17-Hayvan yetiştirme tesisleri;

18-Kültür balıkçılığı projeleri (1.000 ton/yıl ve üzeri üretim),

19- Bitkisel ürünlerden 200 ton/gün ve üzeri ham yağ üretimi veya rafinasyon işleminin yapıldığı tesisler (kekik, papatya, kenevir ve benzeri esansiyel yağlar hariç),

20-100.000 litre /gün ve üzeri süt işleme tesisleri,

21-Maya fabrikaları (25.000 ton/yıl ve üzeri),

22-Şeker fabrikaları,

23-Orman ürünleri ve selüloz tesisleri;

24-Yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan kasar (Haşıl sökme, ağartma, mersevizasyon, kostikleme vb.) veya yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan boyama birimlerini içeren iplik, kumaş, elyaf (doğal, sentetik) veya halı fabrikaları,

25-Madencilik projeleri;

26-500 ton/gün ham petrol, 500.000 m³/gün doğal gaz veya kaya gazının çıkarılması,

27-Petrol, doğalgaz ve kimyasalların 40 km'den uzun 600 mm ve üzeri çaplı borularla taşınması,

28-Çimento fabrikaları,

29-Toplam kapasitesi 50.000 m³ ve üzeri olan petrol, doğalgaz, petrokimya ve kimyasal maddelerin depolandığı tesisler,

30-2.000 ton/yıl ve üzeri ham deri işleme tesisleri, (Konfeksiyon ürünleri hariç),

31-İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (Ek-1 veya Ek-2'deki listelerde yer alan ve aynı türde üretim/faaliyet yapan tesislerin bir arada bulunduğu projeler),

32-Pil ve/veya akümülatör üretim tesisleri, (Montaj yapılan tesisler hariç),

33- Tarım ilaçlarının ve/veya farmasötik ürünlerin etken maddelerinin üretildiği tesisler (Ar-Ge için üretim yapan tesisler hariç),

34-10.000 adet/yıl ve üzerinde motor-

lu taşıtların üretimi (Kara taşıtları, tarım makinaları, iş makinaları, savunma sanayi taşıtları),

35- 1.000 adet/yıl ve üzeri demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler,

36-Motorlu hava taşıtlarının üretimi,

37-100.000 ton/yıl ve üzeri cam, cam elyafı, taş yünü ve benzeri üretim tesisleri,

38-Lastik üretim tesisleri, (İç ve dış motorlu taşıt ve uçak lastikleri),

39- 300.000 ton/yıl üzeri seramik ve / veya porselen üretimi yapan tesisler,

40- 250 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri vb.

41- Rüzgâr enerji santralleri,

42- Jeotermal enerji santralleri,

43- Proje alanı 20 hektar ve üzerinde veya kurulu gücü 10 MWm ve üzerinde olan güneş enerji santralleri,

44-154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde ve 15 km ve üzeri sürekli uzunluktaki elektrik enerjisi iletim hatları,

45-Yıllık olarak 1.5 milyon ton ve üzerinde karbon yakalama ve jeolojik depolanma projeleri,

EK-2 (Kapasite, miktar ve özellik bakımından daha düşük durumda olup EK-1'de yer almayan proje ve faaliyetler)

1-500 ton/gün taş kömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri,

2-a) Kimyasalların üretimi ve/veya ara ürünlerinin işlenmesi için projelendirilen tesisler (Proses kaynaklı atığı ve / veya yan ürünü olmayan sadece karışım yapan tesisler bu kapsamın dışındadır),

b) Petrol bazlı yağlama maddesi üretim tesisleri,

c)Bitkisel ham yağlardan biyodizel üretim tesisleri,

3-Toplam depolama kapasitesi 500-50.000 m³ arası olan doğalgaz, petrokimya, petrol ve kimyasal maddelerin depolandığı tesisler (Perakende satış istasyonları hariç),

4- a) Tarım ilaçları, farmasötik ürünler (Aşı ve serum üretimi hariç) ve bitki gelişim düzenleyicilerin üretildiği tesisler,

b) Boya ve cilaların (Reçine ünitesini ihtiva eden) tesisler,

c) Elastomer esaslı ürünlerin (Vulkanizasyon işlemini içeren) işleme tabi tutulduğu tesisler,

5-Atık Geri Kazanım ve /veya Bertaraf Tesisleri (hafriyat toprağı hariç olmak üzere);

6- a) Hammadde üretim ünitesini içeren deterjan üretimi yapan tesisler,

b) Kapasitesi 2 ton/gün ve daha büyük olan sabun üretimi yapan tesisler,

7-Kapasitesi 500 ton ve üzeri olan patlayıcı madde depolama tesisleri,

8-Metal endüstrisi (1000 ton/yıl ve üzeri);

9-Tank/havuz hacminin 5 m³ ve üzeri olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal veya plastik maddelerin yüzeylerinin metalle kaplandığı tesisler ve/veya yüzey temizleme işleminin yapıldığı tesisler,

10-Tekstil tesisleri

11-Cam, cam elyafı, taş yünü ve benzeri üretim tesisleri,

12-Orman Ürünleri ve Selüloz Tesisleri;

13-Lastik kaplama tesisleri, (Soğuk lastik kaplama hariç),

14-Ham deri işleme tesisleri, (Konfeksiyon ürünleri hariç),

15-Motorlu taşıtların üretimi (Kara taşıtları, tarım makinaları, iş makinaları, savunma sanayi taşıtları),

16-İçten yanmalı motor üretimi,

17-Demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler (Ek-1'de yer almayan),

18-Çimento bazlı yapı elemanları ve/veya hazır beton tesisleri;

19-1.000 ton/yıl ve üzeri tuğla ve/veya kiremit üretimi yapan tesisler,

20-1.000 ton/yıl üzeri seramik ve /veya porselen üretimi yapan tesisler,

21-Klinker öğütme tesisleri,

22-Asfalt plant tesisleri,

23-Anfo üretimi,

24-Tuzun çıkarıldığı ve/veya işlendiği tesisler (Eleme, paketleme hariç),

25-Yıllık 1.000 ton ve üzeri fosfor, azot ve potasyum bazlı basit veya bileşik gübrelerin her türlü üretimi (organomineral nitelikli olanlar da dahil),

26-Bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretimi;

27-Hayvan yetiştirme tesisleri;

28-Altyapı tesisleri;

29-50 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri vb.

30-Konut projeleri (300 konut ve üzeri),

31-Kapladığı alan 50.000 m² ve üzeri olan daimî kamp ve karavan alanları,

32-Temalı parklar (10.000 m² ve üzeri alanda; bilim, kültür, doğa veya spor gibi herhangi bir temayı esas alarak izleme, eğlenme ve bilgilenme hizmetleri sunan alanlar),

33-Kayak merkezleri (1.000 m ve üzeri mekanik tesisleri olan),

34-Arabalar ve motosikletler için kalıcı yarış ve test parkurları,

35-Golf tesisleri,

36-Alışveriş merkezleri (10.000 m² ve üzeri kapalı inşaat alanı),

37-154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde ve 5 km ve üzeri sürekli uzunlukta olan elektrik enerjisi iletim hatları,

38-Mevcut baraj veya isale hatlarına kurulacak olan hidroelektrik enerji santralleri,

39-Jeotermal kaynağın aranması ve/veya çıkartılması,

40-Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi için kurulan endüstriyel tesisler (Toplam ısıl gücü 20 MWt- 300 MWt arası olanlar),

41-Proje alanı 2 hektar ve üzerinde veya kurulu gücü 1 MWm ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç),

42-Göl hacmi 1 milyon m³ ve üzeri olan baraj veya göletler (rekreasyon amaçlı yapılanlar hariç),

43-Yeraltı suyu çıkarma veya suyu yeraltında depolama projeleri,

44-Akarsu yatakları ile ilgili projeler;

45- Madencilik projeleri;

46-Kömür işleme tesisleri;

47-Petrokok ve kömür depolama, sınıflama ve ambalajlama tesisleri (Pera-kende satış birimleri hariç),

48-Kireç fabrikaları ve/veya alçı fabrikaları,

49-Manyezit işleme tesisleri,

50-Perlit ve benzeri maden geliştirme tesisleri,

51-Kapasitesi 30.000 m³/gün ve üzeri olan atık su arıtma tesisleri,

52-Define arama projeleri,

53-Asbest içeren yapı ve tesislerin sökülmesi / yıkılması,

54-Karbon yakalama ve depolama amacıyla CO₂'in boru hatları ile taşınması,

55-Arazilerin Yeniden Yapılandırılması Projeleri;

56-Kültür Balıkçılığı projeleri dışında kalan su ürünleri yetiştiriciliği projeleri (kabuklu, yumuşakça ve eklembacaklılar vb.)

6. SONUÇ

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), Ülke çapında planlanan tüm ekonomik ya da sosyal faaliyet ve projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek

değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek uygulamaları ifade eder. Bu uygulamaların tarihi 1990'lı yılların başlarına kadar uzanmaktadır. Ülkemizdeki ilk Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği 07/02/1993 tarih ve 21489 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu bu yönetmelik bu tarihten itibaren müteaddit defa baştan sona ya da bazı maddeleri itibariyle değişikliğe uğramıştır. En son ÇED Yönetmeliğinde baştan sona düzenleme Resmi Gazetenin 29/07/2022 tarihli ve 31907 sayılı nüshasında sağlanmıştır. ÇED Yönetmeliğinin sık sık baştan sona ya da bazı maddeleri itibariyle değiştirilmesi dahi uygulamada yaşanan sorunlara işaret etmektedir. Buna rağmen, Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci çevre planlama, koruma ve çevre kirliliğini önleme noktasında çağdaş bir uygulamadır ve gelişmiş Ülkelerde de uygulanmaktadır. ÇED sürecinin etkili gerçekleştirilmesi ile kapsam dahilindeki her türlü proje ve faaliyetin çevreye olabilecek etkileri baştan belirlenerek gerekli önlemler alınır. Böylece Anayasamızın 56. Maddesinde belirtilen ve tüm vatandaşların da hakkı olan daha temiz, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama imkanı sağlanır. ÇED sürecinde uygulamada yaşanan sorunların da giderilmesiyle, vatandaşlarımızın daha sağlıklı ve daha temiz bir çevrede yaşama yönündeki engeller kaldırılmış olacaktır. Dilerim bu son ÇED Yönetmeliği uygulamadaki tüm sorunların giderilmesine vesile olur.

Eyüp DEMİR*

BELEDİYELERE BAKANLIKLARDAN VERİ AKIŞININ SAĞLANMASI VE BUNUN EMLAK VERGİSİ AÇISINDAN ÖNEMİ

1. GİRİŞ

Günümüz teknolojik gelişmeler ve değişen mevzuat kavramları sonucu belediyelerin tahsilini yaptığı vergilerde kayıpların önlenmesi, mükelleflere hızlı ve doğru şekilde muafiyet sağlanması veya mükelleflerin muafıktan çıkarılması önemli bir husus haline gelmiştir. Ancak günümüzde belediyelerin mükellef bilgilerine ulaşma konusunda sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu durum vergi kaybına neden olmakla birlikte vergilemede adaletsizliğe neden olmaktadır. Vergi kaybının önlenmesi ve vergilemede adaletsizliğin önüne geçilebilmesi için makalemizde de belirteceğimiz üzere bakanlıklarla anlaşma yapıp veri akışının sağlanması gerekliliğini vurgulayacağız.

2. EMLAK VERGİSİ KAVRAMI VE KAPSAMI

Türkiye sınırları içerisinde bulunan binalar Bina vergisine, arazi ve arsaların ise Arazi Vergisine tabidir. Ayrıca Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya

malik gibi tasarruf edenler öder. Arazi Vergisini ise arazinin maliki, varsa intifa hakkı sahibi her ikisi de yoksa araziye malik gibi tasarruf edenler öder. Emlak Vergisi Kanunu 4. maddesinde binalarda daimi muafıklar şu şekilde sıralanmıştır¹;

a) Özel bütçeli idarelere (mazbut vakıflar dahil), İl Özel İdarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait binalar;

b) İl Özel İdareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseselere ait;

aa) Su, elektrik, havagazı, mezbaha ve soğuk hava işletme binaları;

bb) Belediye sınırları içinde yolcu taşıma işletme binaları ve kapalı durak yerleri;

c) Köylere ve köy birliklerine ait tarım işletme binaları, soğuk hava depoları, içmeler ve kaplıcalar ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçla-

1 Emlak Vergisi Kanunu, 4. Madde

* Belediye Müfettişi

rını karşılamak maksadıyla işletilen hamam, çamaşırhane, değirmenler ve köy odaları;

d) Ordu evleri, askeri gazino ve kantinler ile bunların müstemilatı;

e) Kamu menfaatlerine yararlı derneklere ait binalar (Kurumlar Vergisine tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmiş bulunmamaları şartıyla);

f) Kazanç gayesi olmamak şartıyla işletilen hastane, dispanser, sağlık, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkezleri, sanatoryum, prevantoryum, öğrenci yurtları, düşkünler evi, yetimhaneler, revirler, kreşler, kütüphaneler ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait yurtlar ve işyerleri ile benzerleri;

g) Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler ve bunların müstemilatı;

h) Zirai istihsalde kullanılmak şartıyla makina ve alet depoları, zahire ambarları, samanlıklar, arabalıklar, ağıllar, ahırlar, kümesler, kurutma mahalleri, böcekhaneler, serler(seralar) ve benzeri binalarla, işçi ve bekçi bina, kulübe ve barakaları;

i) Su ürünleri müstahsillerinin istihsalde kullandıkları ağ ve alet depoları, kayıkhaneler, denizlerde ve göllerdeki işçi ve balıkçı kulübe ve barakaları;

(Yukarıda “h” ve “i” fıkralarında yazılı binaların bir kısmı ikamete ve bir kısmı da mezkur fıkralarda yazılı maksatlara tahsis edilmiş bulunduğu takdirde vergi, yalnız ikamete tahsis olunan kısım için uygulanır.);

j) Umuma tahsis edildiği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca kabul edilen rıh-

tım, iskele, dalgakıran ve bunların mütemmimleri ile, demiryolları ve köprü, rampa ve tünel, yeraltı ve yerüstü geçitleri, peron, alimantasyon tesisleri, iskele ve istasyon binaları ile yolcu salonları, cer ve malzeme depoları gibi demiryolu mütemmimleri, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait hava liman ve meydanlarındaki terminal binaları, teknik blok, hangar, sistemlere ait depo; elektronik, elektrik ve mekanik sistemlere ait laboratuvar ve bakım tesisleri, pist taksirut ve apron sahası ile ısı ve enerji santralleri, hidrofor tesisleri, gerek hava liman ve meydanlarda ve gerekse uçuş yolları üzerindeki seyrüsefer yardımcı (radar, ILS, VOR, DME, NDB gibi) tesisleri ile hava yer ve yer yer muhabere sistemleri (VHF, UHF, HF) ve yukarıda belirtilen sistem ve tesislerin mütemmimleri, (Diğer depolar, antrepolar, müstakil lojman ve müstakil idarehane binaları mütemmim sayılmaz)

k) Her nevi su bentleri, baraj, sulama ve kurutma tesisleri;

l) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan binalar ile elçilerin ikametine mahsus binalar ve bunların müstemilatı (Karşılıklı olmak şartıyla) ve Merkezi Türkiyede bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiyedeki temsilciliklerine ait binalar;

m) Cumhurbaşkanınca(*****) vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla) ile organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri ve sanayi sitelerinde yer alan binalar;

- n) Enerji nakil hatları ve direkleri;
- o) Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne tescil edilmiş amatör spor kulüplerine ait binalar (Gelir veya Kurumlar Vergisine tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmemeleri şartıyla);
- p) Tarım kredi, tarım satış kooperatifleri, 1163 sayılı Kanuna uygun olarak teşekkül eden kooperatifler ve bu kooperatiflerin kuracağı kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin ve Türk Kooperatifçilik Kurumunun sahip oldukları kendi hizmet binaları;
- r) Karşılıklı olmak şartıyla Uluslararası Andlaşmalar hükümlerine göre azınlık sayılan cemaatlere ait özel okul binaları.
- s) Türk Silahlı Kuvvetlerini (Jandarma Genel Komutanlığı dahil) güçlendirmek amacıyla kurulmuş vakıflara ait binalar.
- t) Tersane binaları (müstakil büro ve müstakil lojman binaları hariç.)
- u) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan binalar (Gelir Vergisinden muaf esnaf ile basit usulde Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan binalar hariç olmak üzere, ticarî sınâî ve turistik faaliyetlerde kullanılan binalar ile muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.)
- v) Doğalgaz, ham petrol ve bunların ürünlerinin nakli ve dağıtımını amacıyla kullanılan boru hatları ile bunların ayrılmaz parçası olan istasyonlar (Pompa, kompresör, basınç düşürme ve ölçüm, hat vana grupları, haberleşme, pik, katodik koruma gibi),

y) 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankalara, tasfiyeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu eliyle yürütülen müflis bankaların iflâs idarelerine ait binalar.

z) 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 7/A maddesi kapsamında kira sertifikası ihracı işlemine konu olan binalar.

Emlak Vergisi Kanunu 5. maddesinde binalarda geçici muafıklar şu şekilde sıralanmıştır²

a) Mesken olarak kullanılan bina veya apartman dairelerinin 2.500 Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere vergi değerinin 1/4'ü, inşalarının sona erdiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Bu binaların, bina apartman ise dairelerin, mesken olarak kullanılması şartıyla, satınalma veya sair suretle iktisab olunması halinde de yukardaki muafık hükmü kalan süre için uygulanır.

Mevcut binalara ilave yapılması halinde, 33'üncü maddenin (1) sayılı bendine göre beyan edilen değerden bu kısma isabet eden değer için, yukarıda yazılı muafiyet aynı şart ve süre ile uygulanır.

Binanın, bina apartman ise dairenin, kısmen veya tamamen mesken olarak kullanılmaması halinde bu binaya veya

² Emlak Vergisi Kanunu, 5. Madde.

daireye tanınmış bulunan muafiyet bu halin vukubulduğu yılı takibeden bütçe yılından itibaren düşer.

b) Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerine dahil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

c) Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan veya kullanılmaz hale gelen veya yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri (deprem hariç) afetlerle zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların vergi mükellefleri tarafından afetin vukubulduğu veya afete maruz bulunduğu yetkili kuruluşça tebliği tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde afetin vukubulduğu yerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar inşalarının sona erdiği yılı, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre inşa olunup hak sahiplerine teslim edilen binalar devredildikleri yılı takibeden bütçe yılından itibaren 10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır. (Bu halde, bu maddenin (a) fıkrası hükmü uygulanmaz.)

Şu kadar ki, kamu kuruluşlarınca afet bölgesi olduğu nedeniyle inşaat yasağı konulan yerlerde yapılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.

Muafiyetten faydalanacak mükellefler, İmar ve İskan Bakanlığında veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı kuruluşlardan afete maruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi vergi dairesine ibraz etmeye mecburdurlar.

d) Fuar, sergi ve panayır yerlerinde inşa edilen binalar (bu yerlerin açık bulunmadığı zamanlarda da kullanılanlar hariç), bu maksada tahsis edildikleri süre için vergiden muaftır.

e) Planlama teşkilatınca tespit ve tayin edilen geri kalmış bölgelerde inşa edilen sınai tesisler, inşalarının sona erdiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

f) (7033 sayılı kanunun 11 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılan fıkra Yürürlük; 01.07.2017)(*)

g) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren beş yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Yukarıda (a), (b), (c) ve (d) fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için, mezkur fıkralarda yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesi şarttır. Ancak, bu olaylar bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu takdirde bildirim, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.

Süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyet, bildirim yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirim yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet

hakkı düşer. (Köylerdeki inşaat için bildirimde bulunulmaz.)

(*) Kaldırılmadan önceki şekli: f) **(3365 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen fıkra)** Organize sanayi bölgeleri(6772 sayılı kanunun 10 uncu maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 24.02.2017), serbest bölgeler ile sanayi ve küçük sanat sitelerindeki binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Emlak Vergisi Kanunu 14. maddesinde arazilerde daimi muafıklar şu şekilde sıralanmıştır³;

a) Özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait arazi;

b) İl Özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseseler tarafından işletilen:

aa) Su, elektrik, havagazı, mezbaha ve soğuk hava işletmelerine ait arazi;

bb) Belediye sınırları içindeki yolcu taşıma işletmelerine ait arazi;

c) Kamu menfaatlerine yararlı derneklere ait arazi (Kurumlar Vergisine tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmiş bulunmamaları şartıyla);

d) Yabancı devletlere ait olup gerek elçilik ve konsolosluk binaları, gerekse elçilerin ikametlerine mahsus binalar yapılmak üzere sahip olunan arazi ve arsalar ile bu çeşit binalardan yanan, yıkılanların

arsaları (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait arazi ve arsalar;

e) Mezarlıklar,

f) Türk Silahlı Kuvvetlerini (Jandarma Genel Komutanlığı dahil) güçlendirmek amacıyla kurulmuş vakıflara ait arazi ve arsalar.

g) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi. (Gelir Vergisinden muaf esnaf ile basit usulde Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan arsa ve arazi hariç olmak üzere, ticarî, sınaî ve turistik faaliyetlerde kullanılan arazi ile arsalar ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazi için bu muafiyet uygulanmaz.)

h) Petrolün boru hatları ile transit geçişi ile ilgili projeler kapsamında; kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun maliki veya irtifak hakkı sahibi olduğu ve ilgili proje yatırımcıları lehine irtifak hakkı tesis edilmiş gayrimenkuller.

ı) 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankalara, tasfiyeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu eliyle yürütülen müflis bankaların iflâs idarelerine ait arazi ve arsalar.

i) Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ait arazi ve arsalar.

j) 4749 sayılı Kanunun 7/A maddesi kapsamında kira sertifikası ihracı işlemine konu olan arazi ve arsalar.

3 Emlak Vergisi Kanunu, 14. Maddesi.

3. BELEDİYELERİN SİSTEMİNE TANIMLANMASI GEREKEN VERİLER VE KAPSAMI

Belediyelerin otomasyon sistemine aşağıda belirteceğimiz üzere bakanlıklardan veri akışı sağlanması belediyelerin Emlak Vergisi ve diğer gelirlerini doğru ve eksiksiz bir şekilde tahsilini sağlayacaktır. Ayrıca aşağıda belirteceğimiz usulde yapılan veri akışı sistemiyle vergiden muaf olan ve vergi muaflığından çıkması gereken mükellefler tespit edilip gelirlerin arttırılmasına ve kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır.

3.1. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Yapılacak Anlaşma

Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde bulunan Gelir İdaresi Başkanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü arasında iletişim sağlanıp vergi dairesinin her belediyenin kendi sınırları içerisindeki mükellefiyet işlemlerine ilişkin belediye bünyesindeki bir sisteme sekme açılması uygun olacaktır. Bu sayede belediyelere gelir idaresi başkanlığından güncel veri akışı sağlanmış olacaktır. Örneğin kişi/firma mükellefiyetinin olup olmadığını, belediye sınırları dahilinde faal işyeri sayısını, belediye sınırları dahilindeki iş yerlerinin açılış ve kapanışlarını, Emlak Vergisi muafiyetinin kaybedilip kaybedilmediğinin takip edebileceği bir sekmenin tanımlanması halinde vergi kayıp ve kaçaklarının önüne geçilebilecektir. Aynı şekilde belediye tarafından da yukarıda bahsedilen

verilerin tespit edilmesi halinde karşılaştırma sistem üzerinde yapılıp en doğru sonuca ulaşılabilecektir. Bu durum şuan Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından özel sektörle ilişkili kullanılmakta olan BA-BS formlarının farklı bir formatı olacaktır. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belediyelere tanımlanacak sekmede; mükellef vergi numarası, T.C. No, V.D. adı, ünvanı, adres tipi yani adresin işyerimi yoksa evmi olduğu, adres, adres kodunun bulunması standart iş yükünü azaltacak olup Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilecek şifre her belediyede 2 kişiye tanımlanması uygun olacaktır.

3.2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Yapılacak Anlaşma

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde bulunan Sosyal Güvenlik Kurumu ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü arasında iletişim sağlanıp Sosyal Güvenlik Kurumunun işlemlerine ilişkin her belediyenin kendi sınırları içerisindeki mükellefiyet işlemlerine ilişkin belediye bünyesindeki bir sisteme sekme açılması uygun olacaktır. Bu sayede belediyelere Sosyal Güvenlik Kurumundan güncel veri akışı sağlanacaktır. Bu durumda “hiç geliri olmamak” veya “Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aylık dışında geliri olmamak” sebepleriyle indirimli emlak vergisinden faydalanan kişilerin takibi yapılıp indirim hakkı olmayan veya bu hakkını daha sonradan kaybeden kişilerin takibi güncel olarak yapılıp indirimli emlak vergisi uygulamasından yararlanması sonlandırılacaktır.

3.3. İçişleri Bakanlığı ile Yapılacak Anlaşma

İçişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü arasında iletişim sağlanıp merkezi nüfus idaresi sisteminin (mernis) belediye bünyesindeki bir sisteme sekme şeklinde açılması uygun olacaktır. Bu sayede mükelleflerin adresleri doğru ve tam olarak tespit edilip mükellefiyet işlemlerine ilişkin tebligatlar zaman kaybedilmeden Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı AATUH ve diğer ilgili kanunlarda belirtilen süre ve usullere göre gönderilecektir.

3.4. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Yapılacak Anlaşma

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde bulunan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü arasında iletişim sağlanıp Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün işlemlerine ilişkin her belediyenin kendi sınırları içerisindeki mükellefiyet işlemlerine ilişkin belediye bünyesindeki bir sisteme sekme açılması uygun olacaktır. Bu sayede belediyelere TAPU'dan güncel veri akışı sağlanmış olacaktır. Bunun sonucu olarak Emlak Vergisi muafiyetini kaybedenlerin, muafiyet şartlarını sağlamayanların, Emlak vergisine dahil olacak mükelleflerin tespiti yapılmış olacaktır.

Ayrıca TAPU'da kayıtlı belediyelere ait taşınmazlar ile belediye aktifinde kayıtlı taşınmazların karşılaştırılması yapılmış olacaktır.

4. SONUÇ

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ile Bakanlıklar arasında yapılacak anlaşmalarla birlikte belediyelere sınırları dahilindeki mükelleflerle ilgili veri akışı sağlanmış olup belediye gelirleri artırılacak vergi kayıpları en aza indirilecektir. Emlak vergisinin ilgili maddelerinde belirtilen vergiden muaf olma, vergi indirimi ile mükellef hakları sağlanmış olmakla birlikte muafiyet şartlarını taşımayan veya muafıktan çıkarılması gereken mükellefler daha hızlı ve kolay bir şekilde tespit edilecektir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ile bakanlıklar arasında yapılacak anlaşmalar sonucunda belediyelere sağlanan veri akışı belediyelerin yetkili olarak görevlendirdiği kişilere şifre vermek kaydıyla güvenlik altına alınacaktır. Yukarıda sırasıyla belirtilmiş olan hususların sağlanması halinde belediyeler günümüz şartlarında güncel verilere hızlı bir şekilde sahip olacak ve belediyeler açısından büyük bir atılım sağlanmış olacaktır.

KAYNAKÇA

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu

Suat ŞİMŞEK*

HAZİNE TAŞINMAZLARININ İMAR KANUNUNUN 11. MADDESİ KAPSAMINDA BELEDİYELERE TERKİ-2

A. GİRİŞ

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11. maddesi, imar planında bazı umumi hizmet alanlarına rastlayan Hazine ve özel idare taşınmazlarının belediye ve il özel idarelerine terk edilmesini düzenlemektedir.

Çalışmamızın geçen sayıda (Eylül-Ekim/2021 - 105. sayı) yayımlanan bölümünde, 3194 sayılı Kanun'un 11. maddesi kapsamında terk konusunu açıklamaya başlamıştık. Bu kapsamda terk edilebilecek ve edilemeyecek taşınmazları izah etmiştik.

Çalışmamızın bu bölümünde terk açısından imar planı ve plan fonksiyonu şartları izah edilecektir. Bu kapsamda öncelikle, terk için uygulama imar planı şartı ve parselasyon yapılmış olmasının gerekli olup olmadığı izah edilecektir. Sonrasında ise imar planında hangi alanlarda kalan taşınmazların terk edilebileceği açıklanacaktır.

B. TERK İÇİN UYGULAMA İMAR PLANI ŞARTI

Terk yapılacak Hazine taşınmazlarının öncelikle imar planlarında İmar Kanunu'nun 11. maddesinde sayılan alanlarda kalması gerekmektedir. 3194 sayılı Kanun'un 11. maddesinde “*İmar planlarında; meydan, yol, su yolu, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlere rastlayan*” taşınmazların belediyelere terk edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla Hazine taşınmazlarının belediyelere ve il özel idarelerine terk edilebilmesi için imar planında, 11. maddede sayılan alanlarda kalması gerekmektedir.

İmar Kanunu'nun 11. maddesinde sadece “imar planları” ifadesine yer verilmiş ama bunun hangi tür imar planı olduğundan bahsedilmemiştir.

* Daire Başkanı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü

Ancak, burada bahsedilen “imar planları” kavramını, sadece uygulama imar planları olarak değerlendirmek gerekir. Çünkü nazım imar planları genel nitelikte planlar olduğu ve bu planlardan ölçü almak mümkün olmadığı, bu planlar üzerinden uygulama yapmak mümkün değildir. Bu planlar üzerinden parselasyon, ifraz/tevhit/terk yapılamamaktadır. **Dolayısıyla İmar Kanunu’nun 11. maddesinde bahsedilen imar planı, uygulama imar planıdır.**

Yani İmar Kanunu’nun 11. maddesi kapsamında terk yapılabilmesi için uygulama imar planının yapılmış ve usulüne uygun olarak onaylanmış olması gerekir. Dolayısıyla, sadece uygulama imar planı kapsamında kalan Hazine taşınmazlarının belediyelere ve il özel idarelerine terk edilmesi mümkündür.

Uygulama imar planları açısından, değişik isimli uygulama imar planları (revizyon uygulama imar planı, ilave uygulama imar planı, koruma amaçlı uygulama imar planı) kapsamında kalan Hazine taşınmazlarının da (başkaca bir engel bulunmaması kaydıyla) terk yapılabilmesi mümkündür. Bunların nitelikleri temel olarak aynı olduğu için isimlerinin farklı olması, terk yapılmasına engel değildir.

C. TERK YAPILABİLMESİ İÇİN PARSELASYON ŞARTI

Gerek (mülga) Bayındırlık ve İskan Bakanlığına ve gerekse Danıştay’a göre İmar Kanununun 15. maddesi kapsamında ayırma ve birleştirme yapılabilmesi için 18. maddenin uygulanarak parselasyon işleminin yapılmış olması gerekir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel

Müdürlüğü) 31.01.2000 tarihli ve 2023 sayılı Genelgesinde; “İmar Kanununun 15. ve 16. maddeleri ile belirtilen ifraz ve tevhit işlemleri, 18. madde kapsamında yapılacak arazi ve arsa düzenlemesinin yerine geçecek bir işlem değildir. Bu maddeler uyarınca yapılacak işlemler, 18. madde uygulaması yapılarak imar parseli oluşturulmuş alanlarda yapılabilecek uygulamalardır.” görüşüne yer verilmiştir (Şimşek, 2010: 388).

Danıştay kararları da bu yöndedir. Danıştay Altıncı Dairesinin E:2000/166, K:2001/946 sayılı kararında “bir alanda ifraz ve tevhit işleminin yapılabilmesi için uygulama imar planının ve bu plan uyarınca parselasyon işleminin tamamlanmış olması gerektiği” vurgulanmıştır. Aynı Dairenin bu yönde pek çok kararı bulunmaktadır.

Üstelik 04.07.2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanunla, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 15. maddesinde yapılan değişiklikle imar planı bulunan alanlarda, uygulama imar planına uygun olarak öncelikle parselasyon planının yapılması esası benimsenmiştir. Aynı Kanunla yapılan değişikliğe göre imar planı bulunan alanlarda, ifraz ve tevhit işlemleri, parselasyon planı tescil edilmiş alanlarda yapılabilir. Yapılan bu değişikliğin, imar planı bulunan fakat henüz parselasyon yapılmamış alanlarda, ifraz ve tevhitle parsel oluşturulmasının önüne geçme amacı taşıdığı aşikardır.

İmar Kanunu’nun 11. maddesi kapsamında yapılan terk işlemi (tamamı terk edilecek taşınmazlar hariç) de esas itibarı ile bir ayırma işlemidir. Bu nedenle, 18. madde uygulanmamış alanlarda kural olarak 11. maddeye göre terk yapılması gerekir. Çünkü 18. maddenin uygu-

laması ile yol, meydan, park gibi alanlar öncelikle düzenleme ortaklık payından karşılanacaktır.

Bundan dolayı, bu yerlerin düzenleme ortaklık payından karşılanması esas olduğundan, düzenleme ortaklık payı miktarı üst sınırdan alınmadığı sürece terk yapılmaması gerektiği kanaatindeyiz. Örneğin, % 45 düzenleme ortaklık payı alınabilecek olmasına rağmen % 25 pay alınması durumunda, belediyenin terk talebinin reddedilmesi gerekir. Hazineye ait taşınmazların 11. madde kapsamında terk edilebilmesi için düzenleme sahasında belediyeye ait özel mülkiyete konu taşınmazların bulunmaması gerekir. Eğer uygulama alanında belediyeye ait arazi ve arsa bulunduğu tespit edilir ise terk yapılmamalıdır.

Bu nedenle 18. madde uygulandıktan sonra;

a) Düzenleme ortaklık payının % 45 oranında alınmış olmasına rağmen umumi hizmetler için yetmediğinin,

b) Belediyenin taşınmazlarının umumi hizmetler için tahsis edildiğinin ve belediyenin özel mülkiyete konu alanlarda taşınmazının bulunmadığının,

Tespit edilmesi halinde, terk yapılması mümkündür. Bunun dışındaki durumlarda kural olarak terk yapmamak gerekir.

18. madde uygulanmamış alanlarda kural olarak 11. maddeye göre terk yapılmaması gerekir. Ancak, özellikli bir durum olarak, henüz 18. madde uygulaması yapılmamış bir alanda Hazine'nin bir taşınmaza bina ya da tesis yapmak üzere ihtiyaç duyması halinde, 15. maddeye göre ayırma ve 11. maddeye göre terk yapılması mümkündür.

Son olarak şunu belirtelim: Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü, parselasyon yapılmış alanlarda İmar Kanunu'nun 11. maddesine göre terk yapılamayacağını, terk işleminin sadece parselasyon yapılmamış alanlarda mümkün olduğu görüşündedir.

D. UYGULAMA İMAR PLANINDA 11. MADDEDE BELİRTİLEN ALANLARDA KALMAK

İmar Kanunu'nun 11. maddesinin 1. fıkrasında meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlere rastlayan yerlerin terk edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Fıkra da sayılan ve bedelsiz terke konu olan genel hizmet ve tesis alanlarını iki başlık altında toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi; park, yeşil alan gibi sosyal alt yapı alanlarıdır. Bedelsiz terke konu ikinci grup alanlar; meydan, yol, otopark, toplu taşıma istasyonu gibi ulaşım ile ilgili servis ve tesislere ilişkin kullanımlar olarak belirlenmiş olup tamamı 11. maddede sayılmıştır.

İmar Kanunu'nun 11. maddesi kapsamında terk edilecek yerlerin madde metninde sayılanlarla sınırlı olup olmadığı tartışma konusu olmuştur. Konu hakkında Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü) 10.02.1991 tarih ve 3321 sayılı yazısında İmar Kanununun 11. maddesinin gerekçesinde maddenin amacının imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan alanların belediyeler lehine bedelsiz terki olduğunun belirtildiği, bu nedenle terke konu kullanımların 11. maddede sayılanlarla sınırlı anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir.

Kanunun 13. maddesinde imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan yerler başlığı altında; “resmi yapılar, tesisler ve okul, camii, yol, meydan, otopark, yeşil saha, çocuk bahçesi, pazar yeri, hal, mezbaha ve benzeri umumi hizmetlere ayrılan alanlardan” bahsedilmektedir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığının söz konusu yazısındaki görüşleri dikkate alındığında, bu maddede sayılan resmi yapı, okul, cami gibi alanların da terki gerekecektir. Oysa bunların terkinde yasal olarak imkan bulunmamaktadır.

3194 sayılı Kanunun hükümetçe teklif edilen metninde terke konu hizmetler arasında sadece “meydan, park, yol, yeşil alan ve otopark” sayılmıştır. “Terminal ve toplu taşıma istasyonu” ibareleri ise, Kanunun Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmesi sırasında eklenmiş ve öylece kanunlaşmıştır. Kanun koyucu bu madde kapsamında sayılan hizmetleri genişletmek isteseydi, terminal ve toplu taşıma istasyonu ibareleri gibi kanun metnine ilave ederdi.

Ayrıca, Kanun metninde kullanılan “gibi” kelimesi söz konusu maddede sayılan hizmetlerin benzerlerini ifade etmek için değil “meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal” kelimelerini birleştirmek için, diğer bir deyişle cümlenin tamamlayıcısı olarak kullanmıştır.

Bunun yanı sıra 14/4/2016 tarihli ve 6704 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 8. maddesiyle, İmar Kanunu’nun 11. maddesinin birinci fıkrasında

yer alan “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir. Bu durumda, 11. madde kapsamında terk edilebilecek alanların madde metninde sayılanlarla sınırlı olduğunu göstermektedir. Kanun koyucu, umumi hizmet alanlarının terk edilebileceğini değerlendirmiş olsaydı, madde metnine bu şekilde bir ilave yapma ihtiyacı duymazdı.

Bu nedenle, 11. madde uyarınca yapılacak terklere maddede sayılan kullanımlarla sınırlı kalınması yerinde olacaktır.

Danıştay da bu görüştedir. **Danıştay’a göre imar planında kültür park olarak belirlenen mülkiyeti Hazineye ait taşınmazların, park olarak kabul edilip 3194 sayılı Kanunun 11. maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.**

Konu hakkında Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 15.9.1999 tarihli ve E:1998/3559, K:1999/4033 sayılı kararda “*Dava, imar planında kültür park alanı olarak belirlenen mülkiyeti hazineye ait taşınmazların 3194 sayılı İmar Kanununun 11. maddesi kapsamında değerlendirilerek belediyeye devri yolunda yapılan başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış; idare mahkemesince, uyuşmazlığın esasının, 3194 sayılı Yasanın 11. maddesinde sadece “park” ibaresinin yer alması nedeniyle “kültür park” ibaresinin bu madde kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine ilişkin olduğu, Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliğinde parkın, kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçlarına cevap veren alanlar olarak tanımlandığı, imar planındaki park alanlarının içerisinde park için gerekli başka tesisler gösterilmemişse ancak büfelerin, havuz-*

ların, pergolelerin, açık çayhanelerin ve genel helaların yapılabileceğinin, başka tesislerin bu alanlarda yer alamayacağıının, lüzumu halinde açık spor tesislerinin yapılacağıının öngörüldüğü, kültür parklarının ise eğlence ve kültür kuruluşlarını bir araya toplayan geniş alanlar olduğu, bu durumda park ve kültür park arasındaki en temel farkı, parkların tümüyle dinlenme amaçlı yeşil alan niteliğini taşımasına karşın kültür parkların yeşil alan dışında fonksiyonlar içermesinin oluşturduğu, bu nedenle 3194 sayılı Yasanın 11. maddesinde yer alan “park” ibaresinin dayanak yapılması suretiyle imar planında “kültür park” olan bir yerin bedelsiz devri yolundaki başvurunun reddine ilişkin işlemde mevzuata aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Davanın (...) oybirliğiyle karar verildi.” ifadelerine yer verilmiştir.

Bu kararın temel gerekçesi, park ile kültür park arasında kullanım yönünden fark olmasıdır. Park ve kültür park arasındaki en temel fark, parkların tümüyle dinlenme amaçlı yeşil alan niteliğini taşımasına karşın, kültür parkların yeşil alan dışında fonksiyonlar içermesidir. Bu nedenle 11. maddede yer alan “park” ibaresinin dayanak yapılması suretiyle imar planında “kültür park” olan bir yerin 11. madde kapsamında terki mümkün değildir.

E. MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İZİNİ OLMADAN HAZİNE TAŞINMAZLARINDA TERK YAPILABİLİR Mİ?

İmar Kanununun 11. maddesi hükümüne göre terki, ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izni ile olabilmektedir. 6785

sayılı İmar Kanunu zamanında Bakanlar Kurulunda olan bu yetki, 3194 sayılı Kanunla Maliye Bakanlığına verilmiştir. Her ne kadar madde metninde “Maliye ve Gümrük Bakanlığı” ifadesi geçmekte ise Milli Emlak Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlandığı için bu ifadeyi “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı” olarak anlamak gerekir.

Hatta özel idareye ait taşınmazların terkinde de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Uygulamada karşılaşılan önemli sorunlardan bir tanesi de Hazineye ait taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığının (Milli Emlak Genel Müdürlüğü) izni olmaksızın İmar Kanununun 15. maddesi kapsamında terk edilmesidir.

Oysaki İmar Kanununun 11. maddesi, Maliye Hazinesine ait taşınmazların terkinin özel hükümlere bağlamıştır. 11. maddeye göre terki işlemi, ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izni ile mümkündür. Hazine taşınmazlarının terk edilmesi açısından 11. madde, 15. maddeye göre özel hüküm niteliğindedir. Bu nedenle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izni olmaksızın Hazineye ait taşınmazların 15. madde kapsamında ayırma işlemine tabi tutulması ve bu taşınmazların yola, yeşil alana giden kısımlarının terki mümkün değildir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izni olmadan yapılacak terki, hukuka aykırılık teşkil eder. Konu hakkında Trabzon İdare Mahkemesi tarafından verilen 30.11.1995 tarihli ve E:1995/1040, K:1995/1368 sayılı kararda (Karavelioğlu, 2007: 443-444’den alıntı), imar planında yol, yeşil alan ve otopark yerine rastlayan taşınmazın Bakanlıktan onay alınmadan

belediyeye terk işleminin, 11. maddenin 1. fıkrasına aykırı olduğu ifade edilmiştir.

Uygulamada bazı belediyelerin Hazineye ait taşınmazların yola, yeşil alana rastlaması durumunda, İmar Kanunu'nun 15. ve 16. maddeleri kapsamında resen ifraz ve terk yaptıkları görülmektedir.

Oysa Hazineye ait taşınmazların belediyeler tarafından 15. ve 16. maddeler kapsamında resen terk edilmesi mümkün değildir. Daha da vahimi, zaten belediyelerin resen ifraz/tevhit yapma yetkilerinin bulunmamasıdır. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 16. maddesinde “Belediye ve mücavir alan hudutları içindeki gayrimenkullerin resen veya müracaat üzerine tevhit veya ifrazı, bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi veya bu hakların terkini, bu Kanun ve yönetmelik hükümlerine uygunluğu belediye encümenleri veya il idare kurullarınca onaylanır.” hükmü yer almaktadır.

Her ne kadar madde metninde “resen veya müracaat üzerine tevhit veya ifraz” ifadesi geçmekte ise de Danıştay, belediyelerin 16. maddeye göre resen ifraz/tevhit yapamayacağı görüşündedir. Danıştay kararlarına göre, ayırma/birleştirme yapılabilmesi için taşınmazın maliki veya malikleri tarafından bu yönde yapılan bir başvuru şarttır.

Belediyelerin resen (talep olmadığı halde, kendiliğinden) ayırma ve birleştirme yapma yetkileri (Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 7. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde yer alan istisna hariç olmak üzere) bulunmamaktadır. Örneğin, Danıştay 6. Dairesinin 14.01.2003 tarihli ve E:2001/6965, K:2003/196 sayılı kararında “4 ayrı parseli ifraz ve tevhit amacını taşıyan işlem parsellasyon işlemi

niteliğini taşımadığından, parsel maliklerinin muvafakatının alınması gerekir.” ifadesine yer verilmiştir.

Aynı Dairenin 14.10.1992 tarihli ve E:1991/1817, K:1992/3593 sayılı kararında tevhit ve ifraz işleminin ancak parsellasyon planı yapılmış yerlerde maliklerin muvafakati ile yapılabileceği, henüz kadastro parselleri olan taşınmazlarda maliklerin muvafakati olmaksızın yapılan tevhit ve ifraz işleminin iptalinin gerekeceği vurgulanmıştır.

Üstelik İmar Kanunu'nun 11. maddesi Hazine taşınmazlarında terk yapılmasını belirli kurallara bağlamıştır. Madde hükmüne göre imar planlarında yol, meydan, park gibi fonksiyonlara denk gelen Hazine taşınmazları, ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kararıyla belediyeye terk edilebilir.

Dolayısıyla, belediyelerce, İmar Kanunu'nun 15. ve 16. maddeleri kapsamında resen ifraz yapılması ve bu ifraz esnasında Hazine taşınmazının bir kısmının terk yapılması, İmar Kanunu'nun 11. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Gelecek Sayıda

Gelecek sayıda terk işleminin nasıl yapılacağı (terk işleminin aşamaları) açıklanacaktır.

KAYNAKÇA

Karavelioğlu, C. (2007) Açıklamalı ve İçtihatlı İmar Kanunu ve Mevzuatı, Karavelioğlu Hukuk Yayınevi, 2007, Ankara

Şimşek, S. (2010) İmar Hukuku, Milli Emlak Kontrolörleri Derneği Yayını, Ankara

Cumhur Sinan ÖZDEMİR*

BELEDİYE İŞÇİSİNİN DEVAMSIZLIK SAATLERİ TOPLANARAK İŞ SÖZLEŞMESİ FESHEDEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

İş sözleşmesi, işçinin bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin de ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi özel bir şekle tâbi değildir. İş Sözleşmesi tarafların karşılıklı irade beyanı ile kurulmakta olup ve yine taraflardan birisinin irade beyanıyla sona ermektedir. Taraflardan birisinin akdi sona erdiren irade beyanına fesih bildirimidir. Fesih bildirimisi ile iş sözleşmesi derhal veya belirli bir sürenin geçmesiyle sona ermektedir. Fesih yetkisi işçi ve işveren tarafından her ikisine de tanınmıştır. Fesih bildirimisi karşı tarafa varma anından itibaren hüküm doğurur. Uygulamada; işverenlerin iş sözleşmesini, işçinin bir aylık süre zarfında yaptığı devamsızlık saatlerini toplayarak, toplam devamsızlık saatlerinin örneğin işçinin bir ayda üç işgünü çalışma süresine denk gelmesi halinde, 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25'inci maddesinin II-g bendi "... bir ayda üç işgünü işe devam etmemesi" hükmünü gerekçe göstererek bildirimsiz ve tazmi-

natsız olarak feshetme yoluna gittikleri görülmektedir.

2. İŞ SÖZLEŞMESİ VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ

a) İş Sözleşmesi

4857 sayılı İş Kanununa göre iş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre ise hizmet (iş) sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir. İş sözleşmesi, İş Kanununda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tâbi değildir. Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur. Bu belgeler damga vergisi ve her çeşit resim ve harçtan muaftır. Yazılı sözleşme yapılmayan hallerde işveren işçiye en geç iki ay içinde genel ve özel çalışma koşullarını, günlük ya da haftalık çalışma süresini, temel ücreti ve varsa ücret eklerini, ücret

* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Başmüfettişi

ödeme dönemini, süresi belirli ise sözleşmenin süresini, fesih halinde tarafların uymak zorunda oldukları hükümleri gösteren yazılı bir belge vermekle yükümlüdür. Süresi bir ayı geçmeyen belirli süreli iş sözleşmelerinde bu hüküm uygulanmaz. İş sözleşmesi iki aylık süre dolmadan sona ermiş ise bu bilgilerin en geç sona erme tarihinde işçiye yazılı olarak verilmesi zorunludur. Taraflar iş sözleşmesini, İş Kanunu hükümleriyle getirilen sınırlamalar saklı kalmak koşuluyla, ihtiyaçlarına uygun türde düzenleyebilirler. İş sözleşmeleri belirli veya belirsiz süreli yapılır. Bu sözleşmeler çalışma biçimleri bakımından tam süreli veya kısmi süreli yahut deneme süreli ya da diğer türde oluşturulabilir. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir. Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir. Esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmeleri, belirli süreli olma özelliğini korurlar. Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, ayırımı haklı kılan bir neden olmadıkça, salt iş sözleşmesinin süreli olmasından dolayı belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamaz. Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiye, belirli bir zaman ölçüt alınarak ödenecek ücret ve paraya ilişkin bölünebilir menfaatler, işçinin çalıştığı süreye orantılı olarak verilir. Herhangi bir çalışma şartından yararlanmak için aynı işyeri veya

işletmede geçirilen kıdem arandığında belirli süreli iş sözleşmesine göre çalışan işçi için farklı kıdem uygulanmasını haklı gösteren bir neden olmadıkça, belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalışan emsal işçi hakkında esas alınan kıdem uygulanır. Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçi iş güvencesi hükümlerinden yararlanamaz. İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif şartların bulunması halinde sözleşme belirli süreli sayılır. Emsal işçi, işyerinde aynı veya benzeri işte belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçidir. İşyerinde böyle bir işçi bulunmadığı takdirde, o işkolunda şartlara uygun bir işyerinde aynı veya benzer işi üstlenen belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçi dikkate alınır. İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalışan işçinin iş sözleşmesinin işverence feshinde işçiye ihbar öneli tanınması veya ihbar tazminatının ödenmesi gerekir. Bu noktada işçinin tam-kısmi süreli iş sözleşmesiyle çalışmasının sonuca etkisi yoktur. Belirli süreli iş sözleşmesinin süre dolmadan önce işverence feshedilmesi halinde ihbar tazminatına hak kazanılmasına olanak bulunmamaktadır.

b) Toplu İş Sözleşmesi

İş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hususları düzenlemek üzere işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşmeye toplu iş sözleşmesi; işçi sendikası ile işveren sendikası arasında, birden çok üye işverene

ait aynı işkolunda kurulu işyerlerini ve işletmeleri kapsayan toplu iş sözleşmesine grup toplu iş sözleşmesi; bir gerçek veya tüzel kişiye ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait aynı işkolundaki birden çok işyerini kapsayan sözleşmeye işletme toplu iş sözleşmesi; ekonomik ve sosyal konseyde temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonlarına üye işçi ve işveren sendikaları arasında işkolu düzeyinde yapılan sözleşmeye ise çerçeve sözleşme denir. Toplu iş sözleşmesi, iş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hükümleri içerir. Toplu iş sözleşmesi, tarafların karşılıklı hak ve borçları ile sözleşmenin uygulanması ve denetimini ve uyuşmazlıkların çözümü için başvurulacak yolları düzenleyen hükümleri de içerebilir. Toplu iş sözleşmeleri, Anayasaya ve kanunların emredici hükümlerine aykırı düzenlemeler içeremez. Bir toplu iş sözleşmesi aynı işkolunda bir veya birden çok işyerini kapsayabilir. Bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerinin bulunduğu işyerlerinde, toplu iş sözleşmesi ancak işletme düzeyinde yapılabilir. Grup toplu iş sözleşmesi, tarafların anlaşması üzerine bir işçi sendikası ile bir işveren sendikası arasında, birden çok üye işverene ait aynı işkolunda kurulu işyerleri ve işletmeleri kapsamak üzere yapılır. İşletme toplu iş sözleşmesi yapılacak işyerlerinin aranılan niteliğe sahip olup olmadıklarına ilişkin uyuşmazlıklar, işletme merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemede on beş gün içinde karara bağlanır. Kararın temyizi hâlinde Yargıtay on beş gün içinde kesin olarak karar verir. Toplu iş sözleşmesi yazılı olarak yapılır. Toplu iş sözleşmesi en az bir ve en

çok üç yıl süreli olarak yapılabilir. Toplu iş sözleşmesinin süresi, sözleşmenin imzalanmasından sonra taraflarca uzatılmaz, kısaltılamaz ve sözleşme süresinden önce sona erdirilemez. Faaliyetleri bir yıldan az süren işlerde uygulanmak üzere yapılan toplu iş sözleşmelerinin süresi bir yıldan az olabilir. İşin bitmemesi hâlinde bu sözleşmeler bir yılın sonuna kadar uygulanır. Toplu iş sözleşmesi süresinin bitmesinden önceki yüz yirmi gün içinde, yeni sözleşme için yetki başvurusunda bulunulabilir. Ancak, yapılacak toplu iş sözleşmesi önceki sözleşme sona ermedikçe yürürlüğe giremez.

3. İŞVERENİN HAKLI NEDENLE İŞ SÖZLEŞMESİNİ FESİH HAKKI

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25'inci maddesi "işverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı" başlığı adı altında düzenlenmiş, ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hallere dayanarak işveren için tanınmış olan sözleşmeyi fesih yetkisi belirtilmiştir. Yasal düzenleme gereği ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hal-

- a. İş sözleşmesi yapıldığı sırada bu sözleşmenin esaslı noktalarından biri için gerekli vasıflar veya şartlar kendisinde bulunmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürerek yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler veya sözler söyleyerek işçinin işvereni yanıltması.
- b. İşçinin, işveren yahut bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf etmesi veya davranışlarda bulunması yahut işveren hakkında şeref

ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve isnatlarda bulunması.

- c. İşçinin işverenin başka bir işçisine cinsel tacizde bulunması.
- d. İşçinin işverene yahut onun ailesi üyelerinden birine yahut işverenin başka işçisine sataşması veya içki, uyuşturucu madde kullanma yasağına aykırı hareket etmesi.
- e. İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması.
- f. İşçinin, işyerinde, yedi günden fazla hapisle cezalandırılan ve cezası ertelenmeyen bir suç işlemesi.
- g. İşçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi.
- h. İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi.
- i. İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması.

3.1. Feshin Geçerli Sebebe Dayandırılması

Devam etmekte olan bir hukuki ilişkiyi, tek taraflı olarak ve ileriye dönük olmak üzere sonlandıran bozucu yenilik doğurucu irade beyanına fesih denir. Fesih hakkı, iş sözleşmesini derhal veya belirli bir sürenin geçmesiyle ortadan kaldırılabilmek üzere verilen bozucu yenilik doğuran ve karşı tarafa yöneltilmesi gereken bir haktır. Otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorundadır. İşçinin yeterliliğinden ve davranışlarından kaynaklanan geçerli sebepler işyerlerinde işin görülmesini önemli ölçüde olumsuz etkileyen sebeplerdir. Altı aylık kıdem hesabında İş Kanunu'nun, 66'ncı maddesindeki süreler dikkate alınır. Özellikle aşağıdaki hususlar fesih için geçerli bir sebep oluşturmaz:

- Sendika üyeliği veya çalışma saatleri dışında veya işverenin rızası ile çalışma saatleri içinde sendikal faaliyetlere katılmak.
- İşyeri sendika temsilciliği yapmak.
- Mevzuattan veya sözleşmeden doğan haklarını takip veya yükümlülüklerini yerine getirmek için işveren aleyhine idari veya adli makamlara başvurmak veya bu hususta başlatılmış sürece katılmak.
- Irk, renk, cinsiyet, medeni hal,

aile yükümlülükleri, hamilelik, doğum, din, siyasi görüş ve benzeri nedenler.

- İş Kanunu'nun, 74'üncü maddesinde öngörülen ve kadın işçilerin çalıştırılmasının yasak olduğu sürelerde işe gelmemek.
- Hastalık veya kaza nedeniyle İş Kanunu'nun, 25/I-b maddesinde öngörülen bekleme süresinde işe geçici devamsızlık.

İş sözleşmesinin feshi için geçerli sebebe dayandırılması zorunluluğu için işyerinde otuz veya daha fazla işçi çalıştırılması gerekir ancak İş Kanunu'nun, 18'inci maddesi nispi emredici bir madde olup, taraflar her zaman işçi lehine bunun aksini kararlaştırabilirler. İşçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi için en az altı aylık kıdeminin bulunması şarttır. İş güvencesinden yararlanacak işçinin altı aylık kıdemi, aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde geçen süreler birleştirilerek hesap edilir. İşverenin aynı işkolunda birden fazla işyerinin bulunması halinde, işyerinde çalışan işçi sayısı, bu işyerlerinde çalışan toplam işçi sayısına göre belirlenir.

3.2. Geçersiz Sebep ile Yapılan Feshin Sonuçları

İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işveren, işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorundadır. **İşe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminatı düzenleyen İş Kanunu hükmü emredici nitelikte olup işe başlatılmama halinde belirlenecek tazminat yasal**

sınırlar içinde aylık çıplak brüt ücret üzerinden hesaplanmalı ve asgari sınırdan uzaklaşılması halinde de gerekçesi ve nedeni açıklanmalıdır. İşçiye başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiye en az 4 aylık ve en çok 8 aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur.

3.3. İşe Devamsızlığın Niteliği

Devamsızlık, işçinin işine devam etmemesi halidir. İşyerine gittiği halde iş görme borcunu ifaya hiç başlamayan bir işçi devamsızlıkta bulunmuş sayılmaz. İşçinin yapmakla yükümlü olduğu ödevleri hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi ayrı bir fesih nedeni olup, bu durumda 4857 sayılı Yasanın 25/II-h maddesi uyarınca işlem yapılmalıdır¹. İşverenin ücretli ya da ücretsiz olarak izin verdiği bir işçinin, izin süresince işyerine gitmesi beklenemeyeceğinden, bu durumda bir devamsızlıktan söz edilemez. Ancak yıllık izin zamanını belirlemek işverenin yönetim hakkı kapsamında olduğundan, işçinin kendiliğinden ayrılması söz konusu olamaz. İşçinin yıllık iznini kullandığını belirterek işyerine gelmemesi, işverence izinli sayılmadığı sürece devamsızlık halini oluşturur². İşçinin işe devamsızlığı, her durumda işverene haklı fesih imkânı vermez. Devamsızlığın haklı bir nedene dayanması halinde, işverenin derhal ve haklı nedenle fesih imkânı bulunmamaktadır. İşçinin hastalığı, aile fertlerinden birinin ya da yakınlarının ölümü veya hastalığı, işçinin tanıklık ve bilirkişilik yapması gibi haller, işe devamsızlığı haklı kılan nedenlerdir. Mazeretin ispatı noktasında, sahteliği ileri sürülüp

1 Yargıtay 9.HD-E:2011/36844-K:2013/28726-T:08.11.2013

2 Yargıtay 9.HD-E:2007/21656-K:2008/18647-T:01.07.2008

kanıtlanmadığı sürece özel sağlık kuruluşlarından alınan raporlara da değer verilmelidir³. İşyerinde Cumartesi günü iş günü ise belirtilen günde devamsızlık da diğer koşulların varlığı halinde haklı fesih nedenini oluşturabilir⁴. İş sözleşmesinin askıya alınması durumunda, işçinin çalışması gereken günde işe başlamaması da devamsızlık olarak değerlendirilmelidir⁵.

4. DEVAMSIZLIK SAATLERİ TOPLANAN İŞÇİNİN İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ

Devamsızlık süresi, ardı ardına iki iş günü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü ya da bir ayda üç işgünü olmadıkça, işverenin haklı fesih imkânı yoktur. Belirtilen işgünlerinde hiç çalışmamış olunması gerekir. Devamsızlık saatlerinin toplanması suretiyle belli bir gün sayısına ulaşılmasıyla işverenin haklı fesih imkânı doğmaz. İşgünü, işçi bakımından çalışılması gereken gün olarak anlaşılmalıdır. İş sözleşmesinde, genel tatil günlerinde çalışılacağına dair bir kural mevcutsa, bu taktirde söz konusu günlerde çalışılmaması da işverene haklı fesih imkanı tanır. Devamsızlık, işçinin işine devam etmemesi halidir. İşyerine gittiği halde iş görme borcunu ifaya hiç başlamayan bir işçi devamsızlıkta bulunmuş sayılamaz. İşçinin yapmakla yükümlü olduğu ödevleri hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi ayrı bir fesih nedenidir. Böyle bu durumda işveren 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25/II-h maddesi uyarınca işlem yapmak zorundadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25'inci maddesinin (II) numaralı bendinin (g) alt bendinde, "işçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi" halinde, işverenin haklı fesih imkânının bulunduğu kurala bağlanmıştır. Yasal düzenleme gereği devamsızlık süresi, ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki işgünü ya da bir ayda üç işgünü olmadıkça, işverenin haklı fesih imkânı yoktur. Kanatımce belirtilen işgünlerinde hiç çalışmamış olunması gerekir. Devamsızlık saatlerinin toplanması suretiyle belli bir gün sayısına ulaşılmasıyla işverenin haklı fesih imkânı doğmaz. Kanun maddesi hükmünde geçen "bir ay" ifadesi takvim ayını değil ilk devamsızlıktan sonra geçecek olan bir ayı ifade eder. İlk devamsızlığın yapıldığı gün ayın kaçınıcı günüyse takip eden ayın aynı günü bir aylık süre sona erer. Son ayda ilk devamsızlığının gerçekleştiği günün bulunmaması halinde son ayın son günü bir aylık süre dolmuş olur. Sonraki devamsızlıklar ise takip eden aylık dönemler içinde değerlendirilir. Örneğin; Haftalık toplam çalışma süresi 45 saat olan, haftanın 6 günü çalışılan ve Pazar günü de hafta tatili kullanılan işyerinde işçinin; 01.04.2022 günü 2 saat, 04.04.2022 günü 2 saat, 08.04.2022 günü 3 saat, 11.04.2022 günü 2,5 saat, 15.04.2022 günü 2 saat, 18.04.2022 günü 3 saat, 22.04.2022 günü 4 saat, 28.04.2022 günü 2 saat ve 29.04.2022 günü 2 saat olmak üzere bir aylık süre zarfında toplam 22,5 saat işe gelmemesi sonucu işçi-

3 Yargıtay 9.HD-E:2007/16956-K:2008/11983-T:09.05.2008

4 Yargıtay 9.HD-E:2008/43280-K:2009/25721-T:05.10.2009

5 Yargıtay 9.HD-E:2007/15152-K:2008/10326-T:25.04.2008

nin devamsızlık saatlerinin toplamının üç işgünü çalışma süresi olan 22,5 saate denk gelmesi nedenleriyle işveren işçinin iş sözleşmesini bildirimsiz ve tazminat-sız olarak 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25/II-g maddesi hükmünün gerçekleştiğini gerekçe göstererek feshedemez. İşçinin 01.04.2022 - 29.04.2022 tarihleri arası dönemdeki bir aylık süre zarfında devamsızlığı Kanun hükmünde öngörülen "işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardi ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki işgünü yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi" şeklinde değil de değişen saatlerde devamsızlık şeklinde gerçekleşmektedir.

5. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25/II-g maddesi "işçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardi ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi" halinde, işverenin haklı fesih imkânının bulunduğu kurala bağlanmıştır. Yasal düzenleme gereği devamsızlık süresi, ardi ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki işgünü ya da bir ayda üç işgünü olmadıkça, işverenin haklı fesih imkânı yoktur. Kanatımca belirtilen işgünlerinde hiç çalışmamış olunması gerekir. Devamsızlık saatlerinin toplanması suretiyle belli bir gün sayısına ulaşılmasıyla işverenin haklı fesih imkânı doğmaz. Kanun ve Yargı kararlarına uymayan, diğer bir ifadeyle çalışanın iş sözleşmesinin, bir aylık süre zarfında yapmış olduğu devamsızlık saatlerini toplayarak toplam devamsızlık saatlerinin örneğin

işçinin bir ayda üç işgünlük çalışma süresine denk gelmesi halinde, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/II-g maddesi "... bir ayda üç işgünü işe devam etmemesi" hükmünü gerekçe göstererek bildirimsiz ve tazminatsız olarak fesheden işveren, işçiye haksız feshin hukuki sonuçlarını ödemekle karşı karşıya kalacaktır. İşçinin bir aylık süre zarfında değişen saatlerde işe devamsızlığının söz konusu olması ve bunu da sık aralıklarla yapması davranışı işverene 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 25/II-g maddesi anlamında haklı nedenle derhal bildirimsiz ve tazminatsız olarak fesih hakkı vermese de işin işleyişini, iş akışını ve işçiden alınan verimi olumsuz etkilediği gerekçesiyle işverenin iş Kanunu'nun iş güvencesini düzenleyen 18, 19, 20 ve 21'inci maddeleri uyarınca iş sözleşmesini aynı Kanunu'nun, 25/II-h maddesi hükmü gereği geçerli nedenle feshedebilecektir.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

Sarper SÜZEK, İş Hukuku, Eylül 2021
Cumhur Sinan, ÖZDEMİR, Açıklamalı, İçtihatlı İş Mevzuatı Rehberi, Mayıs 2018

Yargıtay Kararı (9.HD-E:2007/15152-K:2008/10326-T:25.04.2008)

Yargıtay Kararı (9.HD-E:2007/16956-K:2008/11983-T:09.05.2008)

Yargıtay Kararı (9.HD-E:2007/21656-K:2008/18647-T:01.07.2008)

Yargıtay Kararı (9.HD-E:2008/43280-K:2009/25721-T:05.10.2009)

Yargıtay Kararı (9.HD-E:2011/36844-K:2013/28726-T:08.11.2013)

Ufuk ÜNLÜ*

BELEDİYE MECLİSİ VE ENCÜMEN KARARLARININ DUYURULMASININ KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KANUNU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Son günlerde sıkça gündeme gelen bir konu olan “6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu” (KVKK), 7 Nisan 2016 tarih ve 29677 sayılı resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kişisel verilerin korunması, temel insan haklarından biri olan özel hayatın gizliliğini korumak için yürürlüğe girmiş bir kanundur. Bu kanun ile kişisel verileri işleyen firmaların yükümlülükleri ile uyacakları kurallar belirlenmiştir. Bu bağlamda, belediye meclisi ve encümen kararlarında yer alan özel kişi ve şirketlere ait kararların yayınlanmasının KVKK uyarınca sorun teşkil edebilme ihtimali oldukça önemli bir husus haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Veri, Belediye Meclisi, Encümen Kararı.

1. GİRİŞ

Teknoloji ve dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte “kişisel verileri koruma” kavramı ve konusu kişiler, kurumlar ve şirketler için kritik bir hal almaya başlamıştır. “Verilerin korunması” kişilerin hak ve özgürlüklerin korunması açısından önemli olduğu kadar kurumlar ve şirketlerin güvenliği ve diğer yasal haklarının korunması açısından da önemli hale gelmiştir. TBMM’de yasalaştırılan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu “kişisel verilere” ilişkin düzenlemeler ge-

tirmiştir. Kanun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili yasal çerçeveyi, kişisel, kurumsal sorumlulukları ve aynı zamanda yükümlülükleri de belirlemiştir. Böylece kanun verilerin kim tarafından, hangi amaçlara yönelik toplanacağını, nasıl kullanılacağını ve nasıl imha edileceğine ilişkin düzenlemeler getirmiştir.

Bu çalışmada, yayımlanan belediye meclisi ve encümen kararlarında yer alan özel kişi ve şirketlere ait kararların KVKK kapsamında değerlendirilmesi yapılacaktır.

* Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

2. KİŞİSEL VERİLERİN KORUMASI

Kişisel verilerin korunması, veri işleme faaliyetlerinin önceden belirlenen kurallar gözetilerek yapılması ve kişinin temel hak ve özgürlüklerinin zarar görmemesi için bir disiplin sağlanmasıdır.

Kişisel verilerin korunması, anayasa ile güvence altına alınmıştır. 2010 yılında 5982 sayılı Kanunla Anayasanın 20 inci maddesine eklenen fıkra ile herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı anayasal bir hak olarak teminat altına alınmıştır. Bu bağlamda, bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmektedir. Nitekim Kanunun 1 inci maddesinde Kanunun amacı açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu hükme göre amaç, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması ve Anayasada öngörülen başta özel hayatın gizliliği olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. Kanun ile son yıllarda önem kazanan, kişinin mahremiyetinin korunması ile veri güvenliğinin sağlanması ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların düzenlenmesi de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, 24 Mart 2016 tari-

hinde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş ve 7 Nisan 2016 tarih ve 29677 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. 6698 sayılı KVKK uluslararası ölçütler, hukuk uygulamaları ve ülke gereklilikleri göz önüne alınarak hazırlanmış bir kanundur. Bu kanunun amacı kısaca; kişisel verileri çağdaş standartlarda toplamak, işlemek ve koruma altına almaktır. Bireysel mahremiyetin korunması ve veri güvenliğinin sağlanmasını da kapsayan kanun ile kişisel verilerin işlenmesinde, bireylerin hak ve özgürlüklerini korumak ve yine bireylerin söz konusu veriler üzerindeki haklarını düzenlemek amaçlanmaktadır. Aynı şekilde bahsi geçen verilerin işlenme şartları ve verileri işleyen kişi ve kurumların hakları, yükümlülükleri ve uymaları gereken kurallar da bu kanunun amaçları kapsamındadır.

KVKK; kişisel verilerin zorunlu ya da rızaya bağlı olması fark etmeksizin kolay ve sınırsız bir şekilde toplanması sonucu yetkisiz kişilerin eline geçme, ifşa edilme, amaç dışı ve kötü niyetli kullanılma gibi riskleri ve bireysel hakların ihlalini önlemek adına yürürlüğe konmuştur.

3. BELEDİYE MECLİSİ VE ENCÜMEN KARARLARININ DUYURULMASININ KVKK KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Belediye meclisi ve encümen kararlarının duyurulmasının KVKK kapsamında değerlendirilmesi için öncelikle, 5393 sayılı Belediye Kanunu, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği ve 6698 sayılı KVKK'nu hükümlerine değinmek gerekir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclis toplantısı" başlıklı 20 nci maddesinde; "... Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir. ..." hükmü,

"Gündem" başlıklı 21 inci maddesinde; "Her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur. ... İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir." hükmü,

"Toplantı ve karar yeter sayısı" başlıklı 22 nci maddesinde; "Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. ... Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler. Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur. Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır." hükmü,

"Meclis kararlarının kesinleşmesi" başlıklı 23 üncü maddesinde; "... Kesin-

leşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur." hükmü,

"İhtisas komisyonları" başlıklı 24 üncü maddesinde; "... Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır. İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır. ... Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir." hükmü,

"Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34 üncü maddesinde; "Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümine verilen görevleri yerine getirmek.” hükmü,

“Encümen toplantısı” başlıklı 35 inci maddesinde; “Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir. Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz. Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez. Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır. Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar. Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâ-

hil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.” hükmü yer almaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde; “Bu Kanunun uygulanmasında; ...

ç) İlgili kişi: Kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi,

d) Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,

e) Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi, ...” hükmü,

“Genel ilkeler” başlıklı 4 üncü maddesinde; “Kişisel veriler, ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işlenebilir. Kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur:

a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma.

b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma.

c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme.

ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma.

d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.” hükmü,

“Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler” başlıklı 12 nci maddesinde; “(1) Veri sorumlusu;

a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,

b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,

c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak, amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır.

(2) Veri sorumlusu, kişisel verilerin kendi adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur.

(3) Veri sorumlusu, kendi kurum veya kuruluşunda, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli denetimleri yapmak veya yaptırmak zorundadır.

(4) Veri sorumluları ile veri işleyen kişiler, öğrendikleri kişisel verileri bu Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

(5) İşlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde, veri sorumlusu bu durumu en kısa sürede ilgisine ve Kurula bildirir. Kurul, gerekmesi hâlinde bu durumu, kendi internet sitesinde ya da

uygun göreceği başka bir yöntemle ilan edebilir.” hükmü yer almaktadır.

09.10.2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği’nin “Görüşmeler ve yönetim” başlıklı 11 inci maddesinde; “... Gündem konusunda ve usul hakkında leh ve aleyhte olmak üzere birer üyeye söz verilir. Yapılacak konuşmalar en fazla on dakika ile sınırlıdır. Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe (...) belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler toplandı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir. Görüşmelerde konuşmak için önceden başkanlıktan söz istenir. İhtisas komisyonuna ve siyasi parti gruplarına söz almada öncelik tanınır. Siyasi parti gruplarına üye sayısı en çok olandan başlamak suretiyle; üyelere söz isteme sırasına göre söz verilir. Bütçe görüşmesinde komisyon raporu okunduktan sonra üyelere söz verilir. Meclisteki konuşmalar başkana hitaben yapılır. Başkan her zaman söz hakkına sahiptir. İhtisas komisyonları ve siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar 20 şer dakika, üyelerin konuşmaları ise 10 dakika ile sınırlıdır. Bütçe ve program görüşmelerinde parti grupları için bu süreler iki kat olarak uygulanır. Meclis, bu sürelerin değiştirilmesine karar verebilir. Görüşmelerin yeterli olduğu meclisçe kabul edildiği takdirde başka üyeye söz verilmez. Meclis toplan-

tları halka açıktır. Meclis başkanı veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli teklifi üzerine kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Kapalı oturumda başkan ve üyeler dışında gerektiğinde meclis kararıyla görevli bulundurulabilir.” hükmü,

“Oylama usulleri” başlıklı 13 üncü maddesinde; “Mecliste oylama usulleri gizli, işaretle ve açık oylama olmak üzere üç türdür. Üyeler oylarını bizzat kullanırlar. Ancak, gizli oy kullanmaya fiziki bakımdan engelli olanlar tayin edecekleri kişiler eliyle oy kullanabilirler.

a) Gizli oylama: Meclis üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını ya da bir teklif hakkında kabul, çekimser veya ret yazıp, tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır. Gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Oylama bittikten sonra katip üyeler tarafından sandıktan çıkan zarflar sayılır ve üye sayısından fazla olmadığı tespit edildikten sonra açılır. Oy pusulaları sayıldıktan sonra, başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır. Oylarda eşitlik halinde oylama bir defa daha tekrarlanır; yine eşitlik olursa meclis başkanınca kuraya başvurulur. Kura çekimi, birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar yazılı bulunan kağıtlar bir torbaya konularak meclis başkanı tarafından çekilmek suretiyle yapılır. Torbadan çekilen isim kazanmış olur. Başkanlık divanı, encümen üyeliği ve denetim komisyonu üyeliği seçimleri gizli oylama ile yapılır. Meclis kararı ile başka konularda da gizli oylama yapılabilir.

b) İşaretle oylama: Meclis üyesinin elini yukarı kaldırarak veya ayağa kal-

karak kabul, çekimser veya ret şeklinde oyunu açıklamasıdır. İşaretle oylamada oyları tespit etmek başkanlık divanına aittir. Çoğunluk olup olmadığı hususunda tereddüt olursa, bir defa daha oylama yapılır. Tereddüt giderilemediği takdirde ad okunmak suretiyle açık oylamaya başvurulur.

c) Açık oylama: Üzerinde üyelerin ad ve soyadları yazılı oy pusulalarının sandığa atılması veya varsa elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması ya da üyelerin adlarının okunması üzerine, adı okunan üyenin ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret demesi suretiyle yapılan oylamadır. Sandık kullanılarak yapılan oylamada, sandık katip üyeler tarafından meclis önünde açılır. Oy pusulaları sayılır ve oy çeşitleri tutanağa ayrı ayrı geçirildikten sonra başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır. İşaretle ve açık oylamalarda eşitlik olması halinde, başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.” hükmü,

“Mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi” başlıklı 14 üncü maddesinde “Mecliste görüşülen konular; mahiyetine göre salt çoğunluk, nisbî çoğunluk, nitelikli çoğunluk, oyçokluğu veya oybirliği ile kabul veya reddedilir. ...” hükmü,

“Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması” başlıklı 16 ncı maddesinde; “Meclis görüşmeleri katip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir. Kararlar, tutanaklara

dayalı olarak yazılır, başkan ve katip üye-lerce imzalanır. ..." hükmü,

"İhtisas komisyonlarının oluşumu" başlıklı 21 inci maddesinde; "...İmar ve bütçeye ilişkin konular hakkında meclis tarafından karar alınmadan önce ilgili komisyonlarda görüşülmesi zorunludur. İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar. İmar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır ve raporunu meclise sunar. Rapor Kanunda öngörülen sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır. ... Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir. ..." hükmü yer almaktadır.

4. SONUÇ

Belediye meclisi toplantıları açıktır. Meclis gündemi ve toplantı kararlarının halka duyurulduğu, bununla beraber belediye encümeni gündemi ve kararları için Kanun'da bu şekilde bir düzenlemeye yer verilmediği, diğer taraftan Kanun'da encümen kararlarının gizli olduğuna dair de bir hükme yer verilmediği, bu bakımdan kamu yararı görülmesi halinde encümen kararlarının uygun araçlarla halka duyurulmasında sakınca bulunmayacağı bilinmektedir.

Öte yandan encümenin görev ve yetkileri kapsamında encümen tarafından alınan yahut icra edilen kararlar, gerçek

veya tüzel kişilerin kişisel verilerini içerebilir ve bu verilerin kitle iletişim araçları ile paylaşılması sonucunda hukuka aykırı bir şekilde işlenebileceği göz önüne alındığında, belediye encümenince alınan kararlarda 6698 sayılı Kanun uyarınca kişisel veri kapsamında yer alan bilgileri ve belgeleri içerir kararların mezkûr Kanun'a uygun olarak işlendikten sonra duyurulmasının uygun olacaktır.

Ayrıca belediye meclisi kararlarının gizli, işaretle ve açık oylama usullerinden birisi kullanılmak suretiyle mahiyetine göre salt çoğunluk, nisbî çoğunluk, nite-likli çoğunluk, oyçokluğu veya oybirliği ile kabul veya reddedileceği, oy vermenin kabul, ret veya çekimser şeklinde olacağı, bununla beraber meclis kararına ret veya çekimser oy verenlerin karar üzerine şerh düşebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu bakımdan gerek ihtisas komisyonu kararlarında gerekse belediye meclisi kararlarında, alınan karara katılmayan üyelere ilişkin şerh düşülmesinin mümkün olmadığı, diğer taraftan alınacak karara ilişkin ihtisas komisyonunun hazırlayacağı rapor ile belediye meclisi görüşmelerinin kayıt altına alınacağı tutanaklarda itiraza ilişkin kayıtların düşülmesinin mümkün olduğu varsayılmaktadır.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği

Gürkan GÜVEN*

AŞIRI DÜŞÜK AÇIKLAMASINI AYNI FİRMADAN TEKLİFLERLE AÇIKLAMAK YASAKLANMA SEBEBİ MİDİR?

1. GİRİŞ

Kamu ihalelere katılmak isteyen firmaların uymaları gereken kurallar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer almaktadır.

Kamu İhale Kanunu'nun temel mantığında en düşük fiyat teklifini veren isteklinin teklifi ihaleyi kazanmaktadır. Ancak bu düşük rakamın bir sınırı var mıdır? Bir örnek vermek gerekirse; idare tarafından yaklaşık maliyeti 1 milyon TL olan bir ihalede 100.000,00 TL teklif veren istekli, ihaleyi kazanmış olacak mıdır? Kamu İhale Kanunu'nun 38'nci maddesinde belirtilen durumlarda isteklilerin idare tarafından belirlenecek kurallar çerçevesinde teklifleri sınır değerini altında ise; idareye aşırı düşük açıklaması sunmak durumundadırlar.

4734 sayılı Kanunda yukarıda belirtilen şekilde ve farklı ihale sürecine yönelik kurallar bulunmasının yanında cezai yaptırım olan ihalelerden yasaklanmanın hangi hallerde uygulanacağı ve ihalelere yasaklı olan kişilerinde ihalelere katıla-

mayacağına dair düzenlemelerde bulunmaktadır.

Kanun koyucu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yasak fiil ve davranışları ayrıntılı olarak belirtmekle birlikte hangi olayların yasak fiil ve davranış olduğu daha çok Kamu İhale Kurulu ve sürecin devamındaki idari yargıda alınan yargı kararları ile ortaya konulmaktadır. Makalemizde aşırı düşük açıklamasını aynı firmadan alınan fiyat teklifleri ile gerçekleştiren firmaların yasaklanıp yasaklanmayacakları konusunda açıklamalarda bulunulacaktır.

2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU ÇERÇEVESİNDE İHALELERDEN YASAKLANMA

Kamu ihalelerinden yasaklanma istekli firmalar açısından ağır bir yaptırım olmakla beraber diğer şirketlerin hukuki haklarının korunması açısından da zaman zaman uygulanması gereken bir yaptırım kararıdır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Yasak fiil ve davranışlar" başlıklı 17'nci

* Mühendis, Yapım İşi İhaleleri Uzmanı

maddesinde yer alan “İhalelerde aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.

b) İsteklileri tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak.

c) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.

d) Alternatif teklif verebilme halleri dışında, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekâleten birden fazla teklif vermek.

e) 11 inci maddeye göre ihaleye katılmayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak. Bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında bu Kanunun Dördüncü Kısmında belirtilen hükümler uygulanır.”

Hükmü kamu ihalelerinde istekli firmaların yasaklanmasını gerektiren hallerin sıralandığı ve düzenlendiği temel hukuki düzenlemedir.

Aynı Kanun’un “İhalelere katılmaktan yasaklama” başlıklı 58’inci maddesinde de yasaklamayı gerektiren hallerin tespiti durumunda istekliler için uygulanacak yaptırımın süresi ve temel yasaklanmaya yönelik usul kuralları düzenlenmektedir. İlgili Kanun düzenlemesinde;

“Madde 58- 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışları-

nın özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

...”

Düzenlemesi yer almaktadır.

Tüm bu maddelerin değerlendirilmesinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 17’nci maddesinde fiil ve davranışlarda bulunanların aynı Kanun’un 58’nci maddesindeki usul ve esaslar doğrultusunda yasaklanacağı ortaya çıkmaktadır.

3. AŞIRI DÜŞÜK AÇIKLAMASI NEDİR?

Kamu ihale mevzuatımızda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu özelinde en düşük fiyat teklifini veren firma ile sözleşme akdedileceği doğrultusunda düzenlemeler bulunmaktadır. Aslında tarihi süreç içerisinde de bu hep böyle olmuştur; Devlet, en kaliteli malı en düşük fiyata satın almak istemiştir her daim.

Peki bu düşük bedelin sonu nedir?

Veya her düşük fiyat teklifinin kabul edilmesi için yapılamaması durumunda idarenin sürekliliği ilkesi gereğince sorun yaratmayacak mıdır?

İşte bu sorunlar ve sorun alanları sebebiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nuzun 38'nci maddesinde aşağıdaki düzenlemeye yer vermiştir;

Aşırı düşük teklifler

Madde 38- İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklif-

leri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

Kurum, ihale konusu işin türü, niteliği ve yaklaşık maliyeti ile ihale edilme usulüne göre aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama kriterleri belirlemeye, ihalenin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin sonuçlandırılabilmesine, ayrıca yaklaşık maliyeti 8 inci maddede öngörülen eşik değerlerin yarısına kadar olan hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde sınır değer altında olan tekliflerin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir. İhale komisyonu bu maddenin uygulanmasında Kurum tarafından yapılan düzenlemeleri esas alır.

Görüleceği üzere Kanun koyucu tarafından aşırı düşük fiyat tekliflerinin engellenmesi ile ilgili olarak önemli bir düzenleme gerçekleştirilmiştir.

Özet olarak kamu idarelerinin Kamu İhale Kurulu tarafından belirlenmiş kurallar doğrultusunda teklifi aşırı düşük olan firmaları tespit edeceğini ve istekli firmalarında yine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen bu kurallar doğrultusunda aşırı düşük açıklamalarının olacağını belirtmiştir.

İdareler aşırı düşük açıklamalarını isterken Kamu İhale Genel Tebliğ'nde ayrıntılı olarak düzenlenen hükümlere uymalıdır.

Yapım İş İhalelerinde Tebliğ'in 45'nci maddesi

Hizmet ve Mal Alım İhalelerinde ise

Tebliğ'in 79'uncu maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde aşırı düşük açıklama süreçleri gerçekleştirilecektir.

Kamu ihale süreçlerinde verilen fiyat tekliflerinin aşırı düşük olmadığını ortaya koyan en önemli delil ise üçüncü firmalardan alınan fiyat teklifleri veya kamu kurum ve kuruluşları tarafından açıklanan rayiç fiyatlar olmaktadır.

4. AŞIRI DÜŞÜK AÇIKLAMALARINI AYNI FİRMADAN ALINAN FİYAT TEKLİFLERİ İLE AÇIKLAYAN İSTEKLİLERİN DURUMU YASAK FİİL VE DAVRANIŞ OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLİR Mİ?

İhaleye ayrı şekilde teklif veren, ancak aşırı düşük açıklamalarını gerçekleştirirken aynı firmadan alınan fiyat teklifleri ve kamu kurum ve kuruluşlarının aynı biri fiyatlarını kullanan firmaların yasaklanıp yasaklanmayacakları Kamu İhale Kurulu'nun 14.10.2020 tarihli ve 2020/UH.I-1671 sayılı Kamu İhale Kurulu'na esas olayda ortaya konulmuştur.

4.1. İtirazen Şikayet Başvurusunun Konusu

Kamu İhale Kurulu'na başvuran firma ihale üzerinde kalan firma ve ikinci olan firmanın aşırı düşük açıklamalarının hatalı olduğu konusunda iddiada bulunmuştur.

Kamu İhale Kurumu itirazın başvurusunu incelemiş ve İhalelere İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesi yönünden yapılan inceleme sonucunda tespit edilen aykırılıklar ve buna ilişkin inceleme ve hukuki değerlendirme yapmıştır. Makalemizde ilgili kararın makalemizi ilgilendiren kısmına aşağıda yer verilmiştir;

Gerek İnşaat A.Ş. gerekse İnş. ve

Taah. A.Ş.- ... İnş. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamalarındaki açıklama yazılarının içeriği ile açıklama formatlarının ve yapılan belgelenmelerin birbirine çok benzer nitelikte olduğu, ayrıca açıklamalarda analiz girdileri için fiyat teklifi kullanılmışsa her iki istekli tarafından aynı fiyat tekliflerinin kullanıldığı, analizlerde kamu kurumu ve kuruluşlarının birim fiyatları kullanılmışsa aynı şekilde aynı birim fiyatların kullanıldığı, dolayısıyla her iki istekli tarafından yapılan aşırı düşük teklif açıklamalarının aynı açıklama ile aynı belgeler üzerinden yapıldığı,

Bu kapsamda; her iki istekli tarafından 10.160.1001 poz nolu jel dinamit, 10.160.1006 poz nolu tavikli kapsül, 10.160.1022 poz nolu elektrikli kapsül 2,5 mt ve 10.130.1705 poz nolu beton çelik çubuğu nervürlü ø14-32 m (S420, B420B-C, B500B-C) analiz girdisi için fiyat teklifi ile açıklama yapıldığı, yapılan açıklamalarda aynı firmalardan aynı fiyatları içeririr şekilde fiyat teklifi alındığı, aynı analiz girdileri için de kamu kurum ve kuruluşlarının aynı birim fiyatları ile açıklama yapıldığı, açıklama kapsamında idareye sunulan belge içeriklerinin ve açıklamalarının da benzer olduğu anlaşılmaktadır.

4.2. Kamu İhale Kurulu'nun Konuya Dair Bakış Açısı

İhale işlem dosyasının incelenmesi neticesinde; Kamu İhale Kurulu aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır;

Kamu ihale mevzuatında ihale süreci Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri ifade et-

mektedir. Bir başka ifadeyle ihale süreci ihalenin ilanından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde yapılan işlemleri kapsamaktadır. Dolayısıyla Kanun'un anılan 17. maddesindeki belirtilen fiil veya davranışlarda bulunma yasağı, aşırı düşük teklif açıklama safhası da dahil olmak üzere isteklilerin ihale süreci dahilindeki tüm iş ve işlemleri bakımından geçerli bulunmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin aşırı düşük teklif açıklamalarına ilişkin 45'inci maddesindeki açıklamalar ile isteklilere, açıklama istenen iş kalemlerine ilişkin analiz girdilerini farklı yöntemlerle açıklama ve tevsik etme imkanı tanınmıştır.

Buna karşın ...İnşaat A.Ş. ve ...İnş. ve Taah. A.Ş.- ...İnş. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından yapılan açıklamalar incelendiğinde; aynı girdiler için aynı açıklama yöntemlerini (ilgisine göre fiyat teklifi veya kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyat/rayıçler) kullandıkları, fiyat teklifi ile yapılan açıklamada aynı firmalardan aynı fiyatlarla fiyat teklifi alındığı, fiyat teklifi alınan girdiler için kamu kurum ve kuruluşlarının birim fiyatları/rayıçleri ile açıklama yapılma imkanı da olmasına rağmen bunun kullanılmadığı, aynı şekilde kamu kurum ve kuruluşlarının birim fiyatları/rayıçleri kullanılarak aynı girdiler için açıklama yaptıkları, açıklama kapsamında idareye sunulan belge içeriklerinin ve açıklamalarının da benzerlik taşıdığı dolayısıyla söz konusu isteklilerin rekabeti bozucu ve ihale kararını etkileyen tutum içinde buldukları anlaşıldığından, gerek ...İnşaat A.Ş. gerekse ...İnş. ve Taah. A.Ş.- ...İnş. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından yapılan aşırı düşük teklif açıklamalarında, Kanun'un yukarıya aktarılan hükümleri

gereğince yasak fiil ve davranışta bulunduğu yönünde kuvvetli karine olduğu anlaşıldığından anılan isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.3. İdare Mahkemesi'nin Konuya İlişkin Kararı

Kamu İhale Kurulu kararları kesin kararlar değildir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 57'nci maddesi doğrultusunda yargı denetimine tabidir. İdare Mahkemelerinde dava açılabilir.

Kamu İhale Kurulu'nun yukarıda belirtmiş olduğu karara idare mahkemesinde itiraz edilmiştir.

Ankara 17. İdare Mahkemesi'nin 19.08.2021 tarih ve E:2021/1396, K:2021/1132 sayılı kararında

Yapılan açıklamalarda aynı firmalardan aynı fiyatları içerir şekilde fiyat teklifi alındığı, aynı analiz girdileri için de kamu kurum ve kuruluşlarının aynı birim fiyatları ile açıklama yapıldığı, açıklama kapsamında idareye sunulan belge içeriklerinin ve açıklamalarının da benzer olduğu, fiyat teklifi alınan girdiler için kamu kurum ve kuruluşlarının birim fiyatları/rayıçleri ile açıklama yapılma imkanı da olmasına rağmen bunun kullanılmadığı, açıklama kapsamında idareye sunulan belge içeriklerinin ve açıklamalarının da benzerlik taşıdığı dolayısıyla söz konusu isteklilerin rekabeti bozucu ve ihale kararını etkileyen tutum içinde bulduklarının...” İnş. Ltd. Şti. İş Ortaklığı tarafından yapılan aşırı düşük teklif açıklamalarında, yasak fiil ve davranışta bulunduğu yönünde kuvvetli karine olduğu anlaşıldığından davacı İş Ortaklığının teklifinin değerlendirme dışı bırakıldığı anlaşılmaktadır. İddiaya ilişkin olarak ihale dosyasında yer alan ev-

rakların incelenmesinden; anılan 2 istekli tarafından aynı analiz girdisine ait fiyat tekliflerinin aynı firmalardan alındığı ve aynı meslek mensubu tarafından onaylandığı ancak satış tutarı tespit tutanağındaki sayılara ilişkin rakamların farklı olduğu görülmektedir.

Belirtilen hususların; iki isteklinin tekliflerinin birlikte hazırlandığını göstermekle birlikte aşırı düşük teklif açıklamalarında aynı firmadan fiyat teklifi alınarak açıklama yapılmasını kısıtlayan mevzuat hükmü bulunmadığından, dava konusu, davacının değerlendirme dışı bırakılmasına ilişkin Kurul kararının hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Nitekim Danıştay 13. Dairesinin 30/04/2020 tarih, E:2020/557, K:2020/982 sayılı kararı da bu yöndedir. Açıklanan nedenlerle, davacının değerlendirme dışı bırakılmasına dair dava konusu Kurul kararının iptaline...” gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

şeklinde karar verilmiştir.

Görülebileceği üzere idare mahkemesi aşırı düşük açıklamasının aynı firmadan alınan fiyat teklifleri ile gerçekleştirilmesini yasak fiil ve davranış olarak değerlendirmemiştir. Mevzuatta bunu yasaklayan herhangi bir hüküm bulunmadığını belirtmiştir. Nitekim bu kararını da farklı bir Danıştay Kararına dayandırmıştır.

5. SONUÇ

Kamu ihaleleri şüphesiz ekonomimiz açısından önemli bir itici güçtür. 2021 yılı Kamu İhale Kurumu verilerine göre 300 milyar TL lik bu önemli paydan almak isteyen isteklilerimizin sağlaması gereken çeşitli şartlar Kanununun bir çok maddesinde sayılmıştır.

Kamu ihalelerine katılmak ve kaza-

nabilmek nasıl ki ihaleye katılanların arzulanacağı bir durum ise; Kanundaki yaptırımlardan uzak durmaya çalışmakta diğer hareket tarzlarıdır. İhalelerden yasaklanma bu Kanundaki yaptırımlardan bir tanesidir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 17'nci maddesinde temel yasaklanma sebepleri belirtilmiştir. İhalede gerçekleşen olayların hangilerinin yasak fiil ve davranış olarak değerlendirileceği ise Kamu İhale Kurulu ve idari yargı içtihatları ile netleşmektedir.

Makalemizin konusunu teşkil eden olayda Kamu İhale Kurulu aşırı düşük açıklamalarında aynı firmadan fiyat teklifi alan firmaların durumunu incelemiştir.

Kamu İhale Kurulu, açıklama kapsamında idareye sunulan belge içeriklerinin ve açıklamalarının da benzerlik taşıdığı dolayısıyla söz konusu isteklilerin rekabeti bozucu ve ihale kararını etkileyen tutum içinde buldukları anlaşıldığından yasak fiil ve davranış için kuvvetli karine teşkil ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Ancak idare mahkemesi mevzuatta aşırı düşük açıklamasını yaparken isteklilerin aynı firmadan fiyat tekliflerini almalarını veyahut aynı kamu kurum ve kuruluşlarının aynı fiyat tekliflerini kullanmalarını yasaklayan herhangi bir hüküm bulunmadığını benzer bir olayda farklı bir Danıştay Kararının olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

Kamu İhale Kurulu Kararları, www.kik.gov.tr/Kararlar

Mustafa DÖNMEZ*

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK'TE YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

1. GİRİŞ

İşyerini, işveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerler şeklinde tanımlamak mümkündür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre işyerleri; sıhhi müessese, gayrisıhhi müesseseler ve umuma açık istirahat ve eğlence yerleri olarak sınıflandırılmıştır.

İşyerlerinde aranacak şartlar, 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik" in ikinci bölümünde düzenlenmiştir. Ancak, zaman zaman uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi noktasında bazı değişiklikler ve ilaveler yapılmaktadır.

Bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına

Dair Yönetmelik 25.08.2022 tarihli ve 31934 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda, 24.08.2022 tarihli ve 5987 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde değişikliğe gidilmiş, bazı yeni maddeler ve hükümler eklenmiştir

Söz konusu değişikliklerle; Yönetmelik'te yer alan işyeri ile ilgili temel kavram ve deyimlerden Çevresel etki değerlendirme (ÇED) raporuna, güzellik salonlarından gayrisıhhi müesseselere kadar pek çok işyerini ilgilendiren düzenlemeler yapılmıştır.

Bu yazımızda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te (metin içinde İşyeri Yönetmeliği olarak anılacaktır) çeşitli konularda yapılan değişiklikler ve yeniliklere değinilecektir.

2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME (ÇED) İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca "İşyeri Açma ve Çalış-

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İdareler Gn. Md., Şube Müdürü

ma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”te ÇED’le ilgili birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliği’nin 10 uncu maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere; “Gayrisihhi müesseselerde tâli faaliyet konuları, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenir.” şeklinde fıkra eklenmiştir.

Buna göre doğaya zarar vermesi muhtemel iş yerlerinde tali faaliyet konularının, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Çevre izin ve Lisans Belgesi Alınması

Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED); gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade eder.¹

ÇED Yönetmeliğine tabi projelerin hayata geçirilebilmesi için «Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu» kararı veya «Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir» kararı alınması gerekir. Bu karar alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliği’nin 17 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere; “10.9.2014 tarihli ve

29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğine göre verilen geçici faaliyet belgesi, bu madde ile 21 inci, 22 nci ve 23 üncü maddelerin uygulanmasında çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi ²yerine geçer.” şeklinde fıkra eklenmiştir.

Bu değişiklikle ÇED sürecine tabi tutulduktan sonra “Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği”ne göre verilen **geçici faaliyet belgesinin**, Yönetmelik kapsamında başvuru, açılma ruhsatı, yer seçimi ve tesis kurma izni ile ruhsat için gerekli belgeleri, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseleri düzenleyen uygulamalarda çevre izin ve lisans belgesi yerine geçmesi sağlanmıştır.

Bu suretle çevre izin ve lisans belgesi alınması öncesinde tesisin Çevre Kanunu yükümlülüklerine uygunluğunun tespit edilebilmesi sağlanacaktır.

3. GÜZELLİK SALONLARINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK DEĞİŞİKLİKLER

Güzellik salonu, kadınlar ve erkekler için spa, saç bakımı, cilt bakımı, kozmetik tedavileriyle ilgili faaliyet gösteren işyeridir.

İşyeri Yönetmeliği’nde güzellik salonlarına ilişkin maddelerde kapsamlı değişiklik yapılmıştır.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliğinin geçici 7 nci maddesinden sonra gelmek üzere geçici 8 inci madde eklenmiştir. Söz konusu 8 inci madde; “(1) Bu maddenin yayımı tarihinden itibaren yirmi iş günü

1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, m.4/e

2 Çevre İzin ve Lisans Belgesi: Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında verilecek çevre izin ve çevre lisanslarını kapsayan belgeyi ifade eder (Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği, m.4/f)

çinde güzellik salonlarında yer alan tüy alma uygulamalarına yönelik 600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (EPL) ve sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/cm² enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer ekipmanı ile bu ekipmanın cihaz tanımı ve spesifikasyonları, tasarım ve imalat bilgileri gibi teknik dokümantasyonuna ilişkin bilgiler, sorumlu müdür tarafından yetkili idareye ve valiliğe (il sağlık müdürlüğü) bildirilir.

(2) Bu maddenin yayımı tarihinden itibaren yirmi iş günü içinde güzellik salonlarında yer alan tüy alma (2) Bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile bu Yönetmeliğin eki (EK-1)'de yer alan "SIHHİ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER" kısmının "J- GÜZELLİK SALONLARI" bölümünün yeniden düzenlenen 11 inci maddesinin (11.1) fıkrasının (11.1.2) bendinde yer alan akreditasyon şartı, 1.1.2025 tarihinde yürürlüğe girer. Söz konusu bent kapsamında çıkarılacak tebliğ, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Akreditasyon şartının yürürlüğe gireceği tarihe kadar mezkûr bentte yer alan muayene faaliyetini gerçekleştirecek kuruluşların, ISO/IEC 17020 standardına göre Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş olması yeterlidir" hükmünü içermektedir.

Bu düzenlemeyle, güzellik uzmanlarınca kullanılacak tüy alma uygulamalarına yönelik cihazların belirlenen enerji sınırını geçemeyeceği, ayrıca cihazlara ilişkin teknik bilgilerin ve alınan yeni cihazların yıllık olarak yetkili idareye (belediye) ve valiliğe (il sağlık müdürlüğü) bildirilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Ayrıca, güzellik salonlarındaki yasak işlemler yeniden düzenlenmiş ve bu kapsamda güzellik salonlarında yapılabilecek işlemlere kalıcı makyaj da eklenmiştir. Ancak, güzellik salonlarında lazer veya IPL³ ile akne, cilt yenileme, vasküler damar tedavisi, pigmentli lezyon tedavisi ve benzeri hiçbir tıbbi işlem ve bunlara ilişkin hiçbir surette reklam ve diğer tür tanıtım faaliyetlerinin yapılması yasaklanmıştır.

İşyeri Yönetmeliği'nin eki (EK-1)'de yer alan "SIHHİ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER" kısmının «J- GÜZELLİK SALONLARI» bölümünün;

a) 10 uncu maddesine "ön lisans veya lisans diplomasına" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya mesleki ya da teknik ortaöğretim kurumlarının ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya veya en az dördüncü seviye kurs bitirme belgesine veya en az dördüncü seviye mesleki yeterlilik belgesine" ibaresi eklenmiştir.

b) 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"11- Güzellik salonlarında yer alan tüy alma uygulamalarına yönelik 600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (IPL) ve sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/cm² enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer ekipmanı ile bu ekipmanın cihaz tanımı ve spesifikasyonları, tasarım ve imalat bilgileri gibi teknik dokümantasyonuna ilişkin bilgileri yıllık olarak her yılın Ara-

3 IPL: Yoğun atımlı ışık

lık ayı sonu itibarıyla; yeni cihaz alınması durumunda ise yirmi iş günü içinde, sorumlu müdür tarafından yetkili idareye ve valiliğe (il sağlık müdürlüğü) bildirilir. Güzellik salonları, yetkili idarelerce her yıl Şubat ve Ağustos aylarında ve uygun görülecek diğer zamanlarda denetlenir. Güzellik salonlarında yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde il sağlık müdürlüğü temsilcisi de yer alır. Denetimler sonucu bu Yönetmeliğe aykırılıkların tespiti hâlinde ek 3 üncü maddeye göre işlem tesis edilir.

11.1- Cihazların denetimlerinde;

11.1.1- Sorumlu müdürün cihazların yalnızca tüy alma uygulamaları amacına yönelik üretildiğine ve belirtilen nanometre aralığı ile enerji sınırlarına uygun olarak kullanıldığına ilişkin yazılı beyanı alınır.

11.1.2- Yoğun atımlı ışık (IPL) cihazının nanometre aralığı ile seri atışlı diode lazer cihazının enerji sınırı tespiti için spektrofotometre ve lazer güç ölçümü kapsamlarında Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş A Tipi muayene kuruluşlarından alınmış, dalga boyuna ve enerji sınırına ilişkin muayene raporları kontrol edilir. Bu raporlar, her yıl ve ayrıca her cihaz alımında veya cihaz başlığı değişiminde yenilenir. Muayene programının çerçevesi ve ilgili diğer hususlar Türk Akreditasyon Kurumunun görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

11.1.3- Cihazların, Makina Emniyeti Yönetmeliği (2006/42/AT-2006/42/EC), Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği (2014/30/AB-2014/30/EU) ve

Belirli Gerilim Sınırları İçin Tasarlanan Elektrikli Ekipman ile İlgili Yönetmelik (2014/35/AB-2014/35/EU) hükümleri ile TS EN 60204-1 Makinalarda Güvenlik - Makinaların Elektrik Donanımı - Bölüm 1: Genel Kurallar ve TS EN ISO 12100 Makinalarda Güvenlik - Tasarım İçin Genel Prensipler - Risk Değerlendirilmesi ve Risk Azaltılması standartlarına uygunluğuna ilişkin CE belgesi olması; 2/6/2021 tarihli ve 31499 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi gereğince kabul edilen ortak spesifikasyonların yürürlüğe giriş tarihinden itibaren piyasaya arz edilecek olan cihazların ise Tıbbi Cihaz Yönetmeliği hükümlerine uygunluğuna ilişkin ilgili belgeleri haiz olması ve CE işareti taşıması zorunludur. Cihazın tüy alma uygulamalarına yönelik epilasyon amacıyla üretilip üretilmediği bu belgelerden de ayrıca kontrol edilir.”

c) 13 üncü maddesinin (13.2) fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a. Tüy alma uygulamalarına yönelik 600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (IPL) ve sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/em² enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer ekipmanı ile yapılacak epilasyon ve depilasyon işlemleri (Epilasyon işlemini gerçekleştirecek güzellik uzmanlarının, kullanacağı epilasyon cihazıyla ilgili bu Yönetmeliğin ek 2 nci maddesinde yer alan belgelerden veya Mesleki Yeterlilik Kurumundan alınan mesleki yeterlilik belgesinden birisine sahip olması zorunludur.)”

ç) 13 üncü maddesinin (13.6) fıkrasının sonuna aşağıdaki bent eklenmiştir.

“e. Kalıcı makyaj işlemleri.”

d) 16 ncı maddesinin (16.3) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“16.3- Güzellik salonlarında lazer veya IPL ile akne, cilt yenileme, vasküler damar tedavisi, pigmentli lezyon tedavisi ve benzeri hiçbir tıbbi işlem yapılamaz ve bunlara ilişkin hiçbir surette reklam ve diğer tür tanıtım faaliyetlerinde bulunulamaz.”

e) 16 ncı maddesinin (16.4) fıkrasında yer alan “invaziv” ibaresi “invaziv” şeklinde değiştirilmiştir.”

Bu kapsamda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte güzellik salonlarına ilişkin olarak yapılan değişikliklere bakıldığında, bu değişiklikler özetle şöyle sıralanabilir:⁴

1. Mesleki ya da teknik ortaöğretim diplomasına veya en az dördüncü seviye kurs bitirme belgesine veya en az dördüncü seviye meslekî yeterlilik belgesine sahip kişilerin de güzellik salonlarında sorumlu müdür olarak görev alabilmesi sağlanmıştır.

2. Güzellik salonlarında yer alan ve güzellik uzmanlarınca kullanılacak tüy alma uygulamalarına yönelik cihazlar “600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (IPL)” ve “sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/cm² enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer cihazı” olarak belirlendi. Bu cihazlara ilişkin teknik bilgilerin yıllık olarak mutad şekilde ve ayrıca yeni cihaz alın-

ması durumunda ise yetkili idareye ve valiliğe (il sağlık müdürlüğü) bildirilmesi sağlanmıştır.

3. Güzellik salonlarının yetkili idarelerce her yıl Şubat ve Ağustos aylarında ve uygun görülecek diğer zamanlarda denetlenmesi, yapılacak denetimlerde il sağlık müdürlüğü temsilcisinin de yer alması sağlanırken denetimler sonucu yönetmeliğe aykırılıkların tespiti halinde uygulanacak yaptırımlar da belirlenmiştir.

4. Cihazların nanometre aralığı ve enerji sınırı tespitine ilişkin denetimler, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş kuruluşlar vasıtasıyla her yıl ve her cihaz alımında veya cihaz başlığı değişiminde yapılacak, yine denetimlerde ilgili mevzuata uygunluğu gösterir CE belgesi ve sorumlu müdürün yazılı beyanı aranacaktır.

5. Denetimlerin muayene programının çerçevesi ve ilgili diğer hususların Türk Akreditasyon Kurumu'nun görüşü alınarak, Bakanlıkça 1 yıl içinde çıkarılacak tebliğ ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Cihazlar konusunda akredite olma şartı 01.01.2025 tarihinde yürürlüğe girecek ve akreditasyon şartının yürürlüğe gireceği tarihe kadar da muayene faaliyetini gerçekleştirecek kuruluşların Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş olması yeterli olacak.

6. Güzellik salonlarında yapılabilecek işlemlere kalıcı makyaj eklenmiştir.

7. Güzellik salonlarındaki yasak işlemler yeniden düzenlenmiştir. Buna

⁴ <https://www.csb.gov.tr> > isyeri-acma-ve-calisma-ruhsatl...

göre hiçbir tıbbi işlem ve bunlara ilişkin reklam ve diğer tür tanıtım faaliyetleri yapılamayacaktır.

4. BAZI YENİ SEKTÖRLERE İLİŞKİN GETİRİLEN ŞARTLAR

Yönetmelik değişikliğiyle (m.11), İşyeri Yönetmeliği'ne ilk kez özel spor tesislerinin ve kuyum ticareti faaliyetleriyle ilgili ilave şartlar eklenmiştir. Buna göre; belirtilen iş yerlerinin sahip olması gereken özellikler ve bu iş yerlerinde yapılacak mekânsal düzenlemelere ilişkin kriterler detaylı olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliği eki (EK-1)'de yer alan «SIHHÎ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER» kısmının sonuna özel spor tesisleri bölümler eklenmiştir.

“P- ÖZEL SPOR TESİSLERİ

1- Gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından spor çalışmaları yapmak, bedensel ve zihinsel yetenekleri geliştirmek, spor ve oyun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla açılan özel spor tesislerinde (salon, stüdyo, akademi gibi açık, yarı açık ve kapalı yerleri) ortak hükümlere ilave olarak aşağıdaki şartlar aranır:

1.1- Kadın ve erkek sporcuların farklı günlerde ve saatlerde spor yaptığı tesislerde kullanım alanı 8 m²'den az olmamak üzere bir adet soyunma odası, bir adet duş alma kabini ve bir adet tuvalet; kadın ve erkek sporcuların aynı gün ve saatlerde spor yaptığı tesislerde ise aynı özelliklerde en az iki adet soyunma odası, iki adet duş alma kabini ve iki adet tuvalet bulunacak, duş alma kabinleri ve tuvaletler soyunma odalarının içinde olacaktır.

1.2- Tesiste sporcu sayısına yetecek kadar soyunma dolabı ve askılık bulunacaktır.

1.3- Kullanım alanı 15 m²'den az olmamak üzere en az bir adet dinlenme veya bekleme salonu bulunacaktır.

1.4- Spor çalışmasının yapıldığı yer sporcu sayısına göre yeterli olacaktır.

1.5- Tesislerde kapalı yerlerin ortam ısısı kış aylarında 18 °C derecenin altında, yaz aylarında 24 °C derecenin üstünde olmayacaktır.

1.6- Tesis zeminleri yapılan spor dallarının özelliklerine göre kapalı alanlarda tahta, parke, kauçuk, PVC ve benzeri malzemelerle; açık veya yarı açık alanlarda çim, asfalt, beton, tartan ve benzeri malzemelerle veya ilgili federasyon başkanlıkları tarafından belirlenen standartlara göre kaplanmış olacaktır.

1.7- Çalışma sırasında fiziki darbeleri önleyici tedbirleri sağlamak için çalışma alanında tehlike arz eden keskin kenarların sivri uçları darbeyi hafifletici yumuşak malzemelerle kaplanmış olacaktır.

1.8- Tesislerde spor çalışmalarını engelleyecek direk, sütun, hendek, çukur, toprak yığını, ağaç ve benzeri engeller bulunmayacaktır.

1.9- Tesislerin genelinde çalışır durumda aydınlatma ve havalandırma sistemi bulunacaktır.

1.10- Tesisin bütün üniteleri genel sağlığa uygun şartlan taşıyacaktır.

1.11- Tesiste yapılacak faaliyetler esnasında gürültü, kirlilik gibi nedenlerle çevrenin rahatsız edilmemesine yönelik her türlü tedbir alınacaktır.

1.12- Tesisler, engellilerin kullanımını ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek standartta olacaktır.

1.13- Tesislerin bulunduğu binalarda meyhane, bar, kahvehane, kiraathane, elektronik oyun merkezi, internet salonu ile açıkta alkollü içki satılan iş yerlerinin bulunması halinde tesislerinin girişleri ve çıkışları bağımsız ve kullanım alanları ayrı olacaktır.

1.14- İlgili spor federasyonu tarafından spor dalının fiziksel efor gerektirmediği yönünde karar alınmış olması halinde sadece bu spor dallarında faaliyet gösterecek tesislerde duş alma kabini ve soyunma odası bulunması şartı aranmayacaktır.

Yine, İşyeri Yönetmeliği eki (EK-1)'de yer alan «SİHHİ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER» kısmının sonuna kuyum ticareti yapılan işyerleri ile ilgili aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

R- KUYUM TİCARETİ YAPILAN İŞ YERLERİ

1- Kuyum alımı, satımı ve onarımı yapılan iş yerlerinde ortak hükümlere ilave olarak aşağıdaki şartlar aranır:

1.1- Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen tarihi ve kültürel niteliği haiz çarşılar hariç olmak üzere, ilgili mevzuatı gereğince bağımsız bölüm niteliğine sahip olacaktır.

1.2- Kuyum ticaretinden başka ticari faaliyette bulunulmayacaktır.

1.3- Çelik kasa, vitrin, banko kasa, kırılmaz vitrin camı ve alarm sistemi bulunacaktır.

1.4- İş yeri girişleri ve çıkışları ile iş yerinin içini ve işlem yapan kişilerin yüzünü net gösterecek şekilde ve sorumlu kuruluşlarca tespit edilecek sayıda ve standartta kamera kayıt sistemi kurulacaktır. Kamera kayıt sistemi aracılığıyla elde edilen kayıtlar doksan gün süre ile saklanır ve kayıtlar yetkili makamlar haricindeki kişi ve kuruluşlara verilemez.

1.5- 1.3 ve 1.4 fıkralarında yer alan sistemlerin çalışır vaziyette tutulması işletmecinin sorumluluğunda olup bakımları ve onarımları işletmeci tarafından her yıl düzenli olarak yaptırılacaktır.

1.6- Açılacağı yer itibarıyla genel güvenlik ve asayiş durumu yönünden yetkili kolluk kuvvetinin görüşü alınmış olacaktır. Yetkili kolluk kuvveti, açılacak yerin genel güvenlik ve asayişin korunması açısından kolaylıkla kontrol edilebilecek bir yerde ve konumda olup olmadığını dikkate alarak, iş yeri hakkındaki görüşünü mülki idare amiri vasıtasıyla yedi gün içinde bildirir.

2 - Faaliyet sınıfı için aranması gereken genel şartlar ile bu bölümdeki ilave şartlar, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yerinde kontrol edilecektir.”

5. GAYRİSİHHİ MÜESSESELERLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

İşyeri Yönetmeliğinin 10 uncu maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere; “Gayrisihhi müesseselerde tâli faaliyet konuları, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenir.” şeklinde fıkra eklenmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 17 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere;

“10.9.2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğine göre verilen geçici faaliyet belgesi, bu madde ile 21 inci, 22 nci ve 23 üncü maddelerin uygulanmasında çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi yerine geçer.”

şeklinde fıkra eklenmiştir.

İşyeri Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin yedinci fıkrasında yer alan «sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları» ibaresinden sonra gelmek üzere «, atık işleme sanayi tesisleri» ibaresi eklenmiştir.

Yönetmeliğe eklenen bu düzenlemeyle, etrafına sağlık koruma bandı bırakılması zorunlu olan yerlere **“atık işleme sanayi tesisleri”** dâhil edilmiştir. Bu şekilde atık işleme sanayi tesislerinin bulunduğu parselden dış ortama verilebilecek olumsuz etkilerin önlenmesi sağlanmıştır. Bu düzenlemeden katı atık transfer istasyonları, katı atık aktarma istasyonları, atıksu arıtma tesisleri, ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri kazanım tesisleri, tehlikeli, tehlikesiz ve özel işleme tabii atıkların geri kazanım tesisleri, deniz araçlarından kaynaklanan atıkların toplanması tesisleri, ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri kazanım tesisleri gibi tesisler etkilenecektir.

Ayrıca, İşyeri Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikler kapsamında Sağlık Bakanlığınca 2010 yılından itibaren sınıf tespiti yapılan faaliyet alanlarından 1. sınıf GSM: 39 adet, 2. sınıf GSM: 110 adet, 3. sınıf GSM: 20 adet şeklinde gayrisihhi müesseseler listesine eklenmiştir.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliğinin eki (EK-2)’de yer alan «GAYRİSİHHİ MÜESSESELER LİSTESİ’nin «A) BİRİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER» kısmının;

a) “1- ENERJİ SANAYİİ” bölümüne (1.2) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“1.3- Toplam ısı gücü 10 megavat (MW) ve üzeri kapasitede olan fotovoltaik güneş enerjisine dayalı elektrik santralleri,

1.4- Toplam ısı gücü 20 megavat (MW) ve üzeri kapasitede olan tavuk veya büyükbaş hayvan dışkısından elektrik üretim tesisleri,

1.5- Jeotermal kaynaklı seracılık tesisleri,

1.6- Toplam biyogaz depolama kapasitesi 500 m³ ve üzeri olan atıklardan enerji ve gübre üretim tesisleri,”

b) “2- METALÜRJİ VE MAKİNE SANAYİİ” bölümünün (2.1) maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiş ve aynı bölüme (2.5) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“2.1.1- Krom kaplama tesisleri,”

“2.6- Alüminyum aksesuarları, sac ve alüminyum tutunma boruları imalat tesisleri,

2.7- 1350 DWT ve üzeri ağırlıktaki deniz araçlarının ticari amaçlı liman, iskele ve rıhtım işletmeleri (yolcu taşıma amaçlı olarak kullanılan iskele ve limanlar hariç),

2.8- Endüstriyel filtre üretim tesisleri,”

c) “4- KİMYA SANAYİİ” bölümünün (4.2) maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiş, aynı bölümün (4.8) maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiş ve aynı bölüme (4.22) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“4.2.6- Dağıtım ve toplam depolama kapasitesi 500 m³ ve üzeri olan medikal gaz satış yerleri,

4.2.7- Medikal gaz depolama tesisleri,”

“4.8.1- Adblue, cam suyu, dizel yakıt katkısı üretim tesisleri,”

“4.23- Boya üretim atölyeleri,

4.24- 50 HP ve üzeri motor gücü kullanan metalin kauçuk ile kaplama tesisleri,

4.25- 500 HP ve üzeri motor gücü kullanan metalin fosfalt ile kaplama tesisleri,

4.26- 500 HP ve üzeri motor gücü kullanan boru pazarlama, showroom ve pazarlama amaçlı üretim gösterisi,

4.27- PCR ve Real Time PCR mastermix kit üretim tesisleri,”

ç) «5-PETROKİMYA SANAYİİ» bölümünün (5.7) maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5.7.1- Biyodizel depolama tesisleri,”

d) “6-GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ” bölümünün (6.4) maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve

aynı bölüme (6.12) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“6.4.1- 100 kesim ünitesi/gün ve üzeri büyükbaş ve küçükbaş kesim tesisleri (her bir kesim ünitesi eşdeğeri; 1 baş sığır, 2 baş devekuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan),

6.4.2- 50.000 adet/gün ve üzeri tavuk ve eşdeğeri diğer kanatlılar kesim tesisleri (her bir kesim ünitesi eşdeğeri; 1 adet hindi = 7 adet tavuk),”

“6.13- 30 ton/gün ve üzeri kapasiteli zeytin işleme ve kontinü sistem zeytinyağı üretim tesisleri,

6.14- Protein çözültisi ve tozu üretim tesisleri,

6.15- Evcil hayvanlar için hazır gıda imalatı,

6.16- 500 kg/gün ve üzeri kapasiteli kemik suyu ve tavuk suyu üretim tesisleri,”

e) “7 - ATIK MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ORTADAN KALDIRILMASI İLE İLGİLİ SANAYİİ” bölümünün başlığı “7-ATIK İŞLEME SANAYİİ” şeklinde değiştirilmiş ve bölüme (7.6) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“7.7- 100 ton ve üzeri kapasiteli deniz araçlarından kaynaklanan atıkların toplanması tesisleri,

7.8- Tehlikeli atık ara depolama ve atıktan üretilmiş yakıt üretim tesisleri,

7.9- Arıtma çamurları bertaraf ve değerlendirme tesisleri,

7.10- Atık barajı tesisleri,

7.11- Atıkların işlenerek biyogaz elde edildiği ve toplam biyogaz depolama kapasitesi 500 m³ ve üzeri olan biyometanizasyon tesisleri,

7.12- Toplam ısı gücü 20 megavat (MW) ve üzeri kapasiteli atık yakma tesisleri,

7.13- Atık işleme entegre tesisleri,”

f) “8-TEKSTİL SANAYİİ” bölümüne (8.4) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“8.5- Blok ve levha sünger üretim tesisleri,”

g) “9-DİĞERLERİ” bölümüne (9.4) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“9.5- 500 HP ve üzeri motor gücü kullanan römork çelik konstrüksiyon imalat tesisleri,

9.6- 50 ton/yıl üzeri kapasiteli cıvata splama, sıcak dövme tesisleri,

9.7- Özel amaçlı motorlu kara taşıtları imalat tesisleri,

9.8- 500 HP ve üzeri motor gücü kullanan rulo sac açma, doğrultma, boy kesme işlemi ve çelik konstrüksiyon üretim tesisleri,

9.9- 100 HP üzeri motor gücü kullanan su işletmeleri,

9.10- Kâğıt üretimi tesisleri,

9.11- Liman tesisleri,

9.12- Kağıt toplama, ayırma ve geri dönüşüm işlemi sonrası gri karton üretim tesisleri,”

İşyeri Yönetmeliği eki (EK-2)de yer alan «GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ»nin «B) İKİNCİ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER» kısmının;

a) “1- ENERJİ SANAYİİ” bölümüne (1.6) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“1.7- Toplam ısı gücü 1-10 megavat (MW) arası kapasitede olan fotovoltaik güneş enerjisine dayalı elektrik santralleri,

1.8- Biyokütlelerin gazlaştırılması ve yenilenebilir temiz enerji üretim tesisleri,

1.9- Briket kömür imalat tesisleri,

1.10- Ormansal ve tarımsal biyokütle pelet üretim tesisleri,

1.11- Toplam biyogaz depolama kapasitesi 500 m³ ‘ten az olan atıklardan enerji ve gübre üretim tesisleri,

1.12- Toplam ısı gücü 20 megavat (MW) altında kapasitede olan tavuk veya büyükbaş hayvan dışkısından elektrik üretim tesisleri,”

b) “2- METALÜRJİ VE MAKİNE SANAYİİ” bölümünün (2.1) maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiş ve aynı bölüme (2.9) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“2.1.1- Rafine kurşun üretim tesisi,”

“2.10- Termal sprey yöntemiyle metal kaplama tesisleri,

2.11- Elektroliz metal kaplama tesisleri,

2.12- Konveyörlerden gemilere yükleme tesisleri,

2.13- 50-500 HP arasında motor gücü kullanan rulo sac açma, doğrultma, boy kesme işlemi ve çelik konstrüksiyon üretim tesisleri,

2.14- Elektroliz yöntemiyle çinko kaplama tesisleri,”

c) «3- MADEN SANAYİİ» bölümüne (3.20) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“3.21- Barit kırma ve öptme tesisleri,

3.22- Hafriyat kaynaklı toprak eleme, bahçe toprağı ve toprağı zenginleştirilen elementler (torf, gübre, kil, taş) karıştırma, kırma, depolama ve satış yerleri,

3.23- Seramik ve bakalit taşlan üretim tesisleri,

3.24- Toz kömür imal ve kömür eleme ve paketleme tesisleri,

3.25- Kömür kurutma, boyutlandırma ve paketleme tesisleri,”

ç) «4- KİMYA SANAYİİ» bölümüne (4.2), (4.10) ve (4.17) maddelerine sırasıyla aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve aynı bölüme (4.20) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“4.2.1- Gülyağı, gülsuyu ve gül konkret üretim tesisleri,”

“4.10.1- Üre, potasyum nitrat, amonyum sülfat, çinko sülfat, boraks, molibdat gibi ürünlerin karıştırılarak paketlenmesi tesisleri,”

“4.17.1- Tanker yıkama ve IBC tank temizleme tesisleri,”

“4.21- Kimyasal gübre depolama ve satış yerleri,

4.22- Atık kâğıdın temizliğinde kullanılan yardımcı kimyasal madde üretim tesisleri,

4.23- Asfalt plenti tesisleri,

4.24- Deri sanayi yardımcı kimyasal maddeleri üretim tesisleri,

4.25- AUS azot düşürücü üretim tesisleri,

4.26- Dağıtım ve toplam depolama kapasitesi 500 m³'ün altı medikal gaz satış yerleri,

4.27- Karbon ve grafit üretim tesisleri,

4.28- Kimyasal madde depolama, laboratuvar cam ve sarf malzemeleri tesisleri,

4.29- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan metalin kauçuk ile kaplama tesisleri,

4.30- 50-500 HP arası motor gücü kullanan metalin fosfalt ile kaplama tesisleri,

4.31- Asfalt plenti, büz boru ve baca tesisleri,

4.32- 50-500 HP arası motor gücü kullanan bora pazarlama, showroom ve pazarlama amaçlı üretim gösterisi,

4.33- Asfalt üretim tesisleri,

4.34- Hazır gelen camların kesilerek elektrik enerjisi kullanılan fırınlarda temperleme prosesine sahip ancak iza-be (eritme) teknolojisine sahip olmayan temperli cam imalat tesisleri,

4.35- Lastik üretim tesisi kaynaklı pişmemiş hamur hâlde telli kauçuk malzemenin tel çekme makinesinden geçirmek suretiyle tel ile kauçuğun ayrılma tesisleri,”

d) “5 - PETROKİMYA SANAYİİ” bölümüne (5.5) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“5.6- Petrol boru hattı ile akaryakıt ikmal arasında oluşabilecek kaza ve sızıntıların çevreye zarar vermesinin önlenmesi tesisleri,

5.7- Madeni yağ satış yerleri,”

e) “6 - GIDA MADDELERİ, İÇİCİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ” bölümüne (6.2) ve (6.7) maddelerine sırasıyla aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve aynı bölüme (6.42) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“6.2.1- Hayvan yemi satış yerleri,”

“6.7.1- Bitkisel ham yağ depolama yerleri,”

“6.43- 30 ton/gün altı kapasiteli zeytin işleme ve kontinü sistem zeytinyağı üretim tesisleri,

6.44- Gıda ve çevre ölçüm ve analiz laboratuvarları,

6.45- Probiyotik ürünler üretim tesisleri,

6.46- Yumurtaların tasnifi, viyollanması, ambalajlanması ve kafes sistemleri tesisleri,

6.47- Minarelli premix üretim tesisleri,

6.48- Fonksiyonel/özel beyanlı gıda, takviye edici gıda ve genetik gıda üretim yerleri,

6.49- Bitkisel ekstrat üretim tesisleri,

6.50- Kuluçkahane ve damızlık üretim tesisleri,

6.51- Alabalık kuluçkahaneleri,

6.52- Su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri,

6.53- Yemeklik sos ve çeşni imalat tesisleri,

6.54- Toz, sıvı ve katı atıklar ile sebze, şurup, aromalar vb. gıda ürünleri geri dönüşüm tesisleri,

6.55- 100 kesim ünitesi/gün altı büyükbaş ve küçükbaş kesim tesisleri (her bir kesim ünitesi eşdeğeri; 1 baş sığır, 2 baş devekuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan),

6.56- 1.000-50.000 adet/gün arası tavuk ve eşdeğeri diğer kanatlılar kesim tesisleri (her bir kesim ünitesi eşdeğeri; 1 adet hindi = 7 adet tavuk),

6.57- Yumurta ve pastörize yumurta üretim tesisleri,

6.58- Soda depolama ve nakliye tesisleri,

6.59- Gıda mikrobiyolojisi ve gıda moleküler laboratuvarları,

6.60- 500 kg/gün ve altı kapasiteli kemik suyu ve tavuk suyu üretim tesisleri,

6.61- 500 kg/gün ve üzeri kapasiteli reçel, salça, tarhana üretim tesisleri,”

f) “7 - ATIK MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ORTADAN KALDIRILMASI İLE İLGİLİ SANAYİ” bölümünün başlığı “7-ATIK İŞLEME SANAYİ” şeklinde değiştirilmiş ve bölüme (7.5) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“7.6- 20-100 ton arası kapasiteli deniz araçlarından kaynaklanan atıkların toplanması tesisleri,

7.7- Tehlikeli, tehlikesiz ve özel işleme tabi atıkların geri kazanım tesisleri,

7.8- Atık akü geçici depolama tesisleri,

7.9- Ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri kazanım tesisleri,

7.10- Çevre kirliliğine müdahale tesisleri,

7.11- Atıkların işlenerek biyogaz elde edildiği ve toplam biyogaz depolama kapasitesi 500 m³'ten az olan biyometanizasyon tesisleri,

7.12- Toplam ısı gücü 20 megavat (MW) altı kapasiteli atık yakma tesisleri,”

g) “9-DİĞERLERİ” bölümüne (9.3) ve (9.8) maddelerine sırasıyla aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve aynı bölüme (9.29) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“9.3.1- Füzyon cam eşya ve cam eşya tezyinatı üretim tesisleri,”

“9.8.1- Atık elektrik ve elektronik eşya geçici depolama ve işleme tesisleri,”

“9.30- Tarımda tozlaşma (polinasyon), arı ve biyolojik mücadele amaçlı böcek üretim tesisleri,

9.31- Duş teknesi ve kabin üretim tesisleri,

9.32- Farmasötik ile hücresel ürünler ve medikal cihaz kategorisine giren biyo malzemelerin üretim tesisleri,

9.33- Endüstriyel tip buzdolabı ve soğutma sistemleri servis ve bakım tesisleri,

9.34- Polistren dekoratif cephe elemanları tesisleri,

9.35- Elektrostatik toz boyama tesisleri,

9.36- Sera ortamında tohumun yeşertilerek fide haline getirilmesi tesisleri,

9.37- İş hijyeni ölçüm ve analiz laboratuvarları,

9.38- 1350 DWT altı ağırlıktaki deniz araçlarının ticari amaçlı liman, iskele ve rıhtım işletmeleri (yolcu taşıma amaçlı olarak kullanılan iskele ve limanlar hariç),

9.39- Topraksız domates üreticiliği ve sera işletmeciliği,

9.40- Otobüsler için hava kanalları, engelli rampası, kapı içi kaplama kumaşları, vagon, alüminyum profilleri, metal yüzeyleri temizleme, işleme ve boyama üretim tesisleri,

9.41- Katı maddelerin depolandığı antrepo tesisleri,

9.42- Hayvan satış yerleri,

9.43- Yem katkı ve mikroorganizma ve blok mineral üretim tesisleri,

9.44- Beton analiz laboratuvarları,

9.45- Atık naylonlardan granül plastik üretim tesisleri,

- 9.46- Araç parça yıkama tesisleri,
 9.47- Maden laboratuvarları,
 9.48- Ömrünü tamamlamış araçların sökümü ve geçici depolanması tesisleri,
 9.49- Arıtma mikroorganizmaları (bakteri) depolama ve üretim tesisleri,
 9.50- Mutfak dolabı granitinin keşilmesi ve montajı tesisleri,
 9.51- Soğuk asfalt yama tesisleri,
 9.52- Araç muayene istasyonları,
 9.53- Biyosidal ürün analiz raporu tesisleri,
 9.54- 50 HP ve üzeri motor gücü kullanan karton bardak imalat tesisleri,
 9.55- Hava yastığı üretim tesisleri,
 9.56- İçme suyu arıtma tesisleri,
 9.57- Organik toprak düzenleyici tesisleri,
 9.58- 50 ton/yıl altı kapasiteli cıvata splama, sıcak dövme tesisleri,
 9.59- 50-500 HP arası motor gücü kullanan römork çelik konstrüksiyon imalat tesisleri,
 9.60- 100 HP altı motor gücü kullanan su işletmeleri,
 9.61- Pet imalatı yapan su işletmeleri,
 9.62- Yapı ve zemin laboratuvarları (zemin sondajları),
 9.63- Hara ve aşım istasyonları,
 9.64- Balıkçı barınağı içerisinde bulunan konveyör yükleme bandı ve döküm yerine kamyonlarla getirilen kuvarsit madeninin herhangi bir işlem gör-

meden gemilere yüklenmesi işi yapılan tesisler,

- 9.65- Bigbaglerde katı formda toz olarak kimyasal madde, elektronik malzeme, perde, tül, plastik hammadde ve ofis mobilyaları depolama veya antrepo yerleri,
 9.66- Pet preform ve pet şişe imalat tesisleri,
 9.67- Gıda, yem veya su gibi materyallerin analizinin yapıldığı laboratuvarlar,
 9.68- Toptan dezenfektan depoları,
 9.69- 28/2/2018 tarihli ve 30341 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımda Kullanılan Organik, Mineral ve Mikrobiyal Kaynaklı Gübrelere Dair Yönetmelik kapsamındaki sıvı gübre çözeltilisi üretim tesisleri,
 9.70- Kan unu üretim tesisleri,
 9.71- Zirai tarımda böcek üretimi tesisleri,
 9.72- Çinko, kalsiyum, magnezyum, sodyum, lityum ve benzeri stearat öğütme ve paketleme tesisleri,»

İşyeri Yönetmeliğinin eki (EK-2)de yer alan «GAYRİSİHHİ MÜESSESELER LİSTESİ»nin «C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER» kısmının;

a) “1- ENERJİ SANAYİİ” bölümüne (1.2) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“1.3- Toplam ısı gücü 1 megavat (MW) altı kapasitede olan fotovoltaik güneş enerjisine dayalı elektrik santralleri,”

b) “4- KİMYA SANAYİİ” bölümüne (4.6) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“4.7- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan metalin fosfalt ile kaplama tesisleri

4.8- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan boru pazarlama, showroom ve pazarlama amaçlı üretim gösterisi,

4.9- Temel eczacılık ürünleri imalat tesisleri,”

c) “6-GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ” bölümünün (6.13) maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiş ve aynı bölüme (6.29) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“6.13.1- Midye dolma imalathaneleri,”

“6.30- Mineralli su alım tesisleri,

6.31- Çiğköfte imalathaneleri,

6.32- Mekanik usullerle domates ve biber salçası üretimi ve paketleme tesisleri,”

İşyeri Yönetmeliğinin eki (EK-2)'de yer alan “GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ”nin “C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER” kısmına “6-GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ” bölümünden sonra gelmek üzere aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

“6/A - ATIK İŞLEME SANAYİ

6/A.1- 20 ton altında kapasitesi olan deniz araçlarından kaynaklanan atıkların toplanması tesisleri,”

İşyeri Yönetmeliğinin eki (EK-2)'de yer alan “GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ”nin “C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER” kısmının «8-DİĞERLERİ» bölümüne (8.16) maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“8.17- Nükleer tıpta kullanılan radyoaktif referans ve kalibrasyon kaynakları üretim tesisleri,

8.18- Orta gerilim indirici şalt merkezi, sayaç kalibrasyon birimi ve çalışma ofisleri,

8.19- Binicilik tesisleri,

8.20- Kedi veya köpek çiftlikleri,

8.21- Kanatlı süs hayvanı yetiştiriciliği tesisleri,

8.22- Distile su üretim tesisleri,

8.23- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan karton bardak imalat tesisleri,

8.24- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan rulo sac açma, doğrultma, boy kesme işlemi ve çelik konstrüksiyon üretim tesisleri,

8.25- 50 HP'den düşük motor gücü kullanan römork çelik konstrüksiyon imalat tesisleri,

8.26- Oto kurtarma ve yol yardım hizmetleri,

8.27- Ev ve süs hayvanı üretim, satış ve eğitim tesisleri,”

6. ÇEŞİTLİ KONULARA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİKLER

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesine

«12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu,» ibaresinden sonra gelmek üzere “9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu,» ibaresi eklenmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “**yapılır.**” ibaresi “**yapılarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirilir.**” şeklinde değiştirilmiştir.

Yine Yönetmelikte geçen “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı” ibareleri Bakanlığın adı “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı” olarak değiştirildiğinden buna uygun değişiklikler yapılmıştır.

Bu kapsamda, Yönetmeliğin 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca” şeklinde ve “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının” şeklinde değiştirilmiştir.

İşyeri Yönetmeliği'nin ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasındaki, “*Bu Yönetmelik kapsamında açılacak iş yerlerinde, iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarının, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında alınan ustalık belgesine ya da mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya (transkript ile birlikte ibraz edilecek) ya da 2/8/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan kurs bitirme belgesine sahip olması gerekir...*”

hükmünde yer alan “**okulların**” ibaresi “**ortaöğretim kurumlarının**” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra “**mezun olduğunu gösterir diplomaya (transkript ile birlikte ibraz edilecek)** ya da” ibaresinden sonra gelmek üzere “1/1/2022 tarihi ve sonrasında Mesleki Yeterlilik Kurumunca mesleki yeterlilik belgesi verilen meslekler hariç olmak üzere...” ibaresi eklenerek,

“*Bu Yönetmelik kapsamında iş yeri açılabilmesi için, iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanın, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında alınan ustalık belgesine ya da mesleki veya teknik ortaöğretim kurumlarının ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya (transkript ile birlikte ibraz edilecek) ya da 1/1/2022 tarihi ve sonrasında Mesleki Yeterlilik Kurumunca mesleki yeterlilik belgesi verilen meslekler hariç olmak üzere ...*” hükmü şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31.7.2022” ibaresi “**31.7.2023**” şeklinde değiştirilmiştir.

7. SONUÇ

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 25.08.2022 tarihli ve 31934 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve önemli değişiklikler yapılmıştır.

Bu kapsamda, doğaya zarar vermesi olası iş yerlerinde tali faaliyet konuları-

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK'TE YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

nın, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenmesi öngörülmüştür

ÇED sürecine tabi tutulduktan sonra “Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği”ne göre verilen **geçici faaliyet belgesinin**, Yönetmelik kapsamında başvuru, açılma ruhsatı, yer seçimi ve tesis kurma izni ile ruhsat için gerekli belgeleri, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseleri düzenleyen uygulamalarda çevre izin ve lisans belgesi yerine geçmesi sağlanmıştır.

Ayrıca, Sağlık Bakanlığı'nca 2010 yılından itibaren sınıf tespiti yapılan faaliyet alanlarından 1. sınıf GSM 39 adet, 2. sınıf GSM 110 adet, 3. sınıf GSM 20 adet şeklinde gayrisihhi müesseseler listesine eklenmiştir.

Yönetmelik Ek-2'de yer alan gayrisihhi müesseseler listesine eklemeler yapılarak, başta enerji, metalurji ve makine, kimya, petrokimya, gıda ve atık madde değerlendirme sanayiinde faaliyet gösterenler olmak üzere, müesseselerin gayrisihhi müessese sayılması için öngörülen kriterler genişletilmiştir.

Yönetmelik'te yapılan değişiklikle, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğine göre verilen “**geçici faaliyet belgesi**”, Yönetmelik kapsamında başvuru, açılma ruhsatı, yer seçimi ve tesis kurma izni uygulamalarında, “**çevre izni**” veya “**çevre izin ve lisans belgesi**” yerine geçebilecektir.

Yönetmelikle, etrafına sağlık koruma bandı bırakılması zorunlu olan yerlere “atık işleme sanayi tesisleri” de dahil edilmiştir.

Yönetmelik'te güzellik salonlarına ilişkin kapsamlı değişiklikler yapılmıştır, Güzellik salonlarında yer alan ve güzellik uzmanlarınca kullanılacak tüy alma uygulamalarına yönelik cihazlar «600-1200 nanometre dalga aralığındaki yoğun atımlı ışık (IPL)» ve «sadece epilasyon endikasyonu ile üretilmiş 20j/cm2 enerji sınırını geçmeyen seri atışlı diode lazer cihazı» olarak belirlenmiştir.

Özel spor tesisleri ve kuyum ticareti faaliyet konusuyla ilgili ilave şartlar eklenmiştir.

Ayrıca, açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler; taşınmaz ticareti; elektrikli araç şarj istasyonları ile ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerleri, motorlu kara taşıtı kiralama işletmeleri ve her türlü motorlu araç testi ve incelemesi yapan ekspertiz yerleri için getirilen ilave düzenlemelere uyum için verilen süre de 31.07.2022 tarihi **31.07.2023** tarihine kadar uzatılmıştır.

Elektrikli araç şarj istasyonlarının da dahil olduğu bazı işyerlerine ilişkin geçiş süreci **31.07.2023** tarihine kadar uzatılmıştır.

Mehmet YALÇIN*

İŞÇİLERE GEÇMİŞE DÖNÜK YAPILAN ÖDEMELERİN SOSYAL GÜVENLİK PRİMİNE TABİ TUTULUP TUTULAMAYACAĞI

1. GİRİŞ

Gerek belediyeler gerek belediye şirketleri gerekse il özel idareler gerekse de il özel idare şirketleri kısaca yerel yönetimler ve şirketlerinde çalışan işçiler için yerel yönetim kuruluşu, toplu iş sözleşmesi veya yargı mercilerince geriye yönelik ücret farkları, fazla mesai, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, prim, ikramiye ve buna benzer ödemelere karar verilebilmektedir. Bunun yanında iş akdinin askıda olduğu veya hizmet akdinin son bulunduğu tarihte geçmişe dönük bir takım ödemelerin de yapıldığı görülmektedir. İşveren konumunda bulunan yerel yönetim kuruluşlarına bu ödemelerden dolayı SGK' ya (Sosyal Güvenlik Kurumu) yükümlülüklerini idari para cezası uygulanmaksızın yerine getirebilmeleri için bu makale çalışmasında belirtilen hususlara uyulması gerekir.

Malum olduğu üzere, idarelerde genel olarak TİS (toplu iş sözleşmesi) süresi içerisinde imzalanmamakta, ileri bir tarihte imzalanmaktadır. Bu şekilde imzalanan

TİS, imza tarihinden önceki bir tarih olmakta ve bir önceki TİS bitim tarihinden yeni TİS imza tarihine kadar işçilerin geriye dönük alacakları doğmakta, yeni TİS imzalanmadan önce emekli olan işçiler bulunmaktadır. Bu çalışmamızda ayrıca, geçmişe etkili TİS nedeniyle işçilik haklarının ne şekilde ödeneceği ve kıdem tazminatı fark ödemesi söz konusu olup olmayacağı, yeni TİS imzalanmadan emekli olan işçilerin kıdem tazminatlarının yeniden hesaplanıp hesaplanmayacağı, fark kıdem tazminatı ödemesinin yapılmasının gerekli olup olmayacağı, fark kıdem tazminatı ödemesinde yargının ne şekilde karar verdiği, kıdem tazminatı fark ödemelerinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği, kıdem tazminat fark ödemelerinin hangi süre içerisinde yapılması gerektiği ve SGK açısından bildirim ne şekilde yapılacağı değerlendirilecektir.

2. KANUNİ DAYANAĞIN ORTAYA KONMASI

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "pri-

* E. Sosyal Güvenlik Denetmeni

me esas kazançlar” başlıklı 80’inci maddesi hükmünde prime esas kazançlar açıklanmıştır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

.....

d)Toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, 82 nci madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edilir. Bu durumlarda sigorta primlerinin, yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihini izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı alınmaz ve 102 nci madde hükümleri uygulanmaz.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’nun “toplu iş sözleşmesinden yararlanma” başlıklı 39’uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre; “toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren **üyeler** de, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanır.”

3. GERİYE DÖNÜK YAPILAN ÖDEMELERİN BİLDİRİLMESİ

- Toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin **toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihi takip eden ayın 26’sına** kadar, e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin işverenin, toplu iş sözleşmesinin dolayısıyla Yüksek Hakem Kurulu kararının tarafı olan sendikaya üye olması halinde, Yüksek Hakem Kurulu kararının taraf sendikaya tebliğ edildiği tarihi, işverenin herhangi bir sendikaya üye olmamakla birlikte, toplu iş sözleşmesinin dolayısıyla Yüksek Hakem Kurulu kararının tarafı olması halinde, Yüksek Hakem Kurulu kararının işverene tebliğ edildiği **tarihi takip eden ayın 26’sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- İşveren ile işyeri sigortalıları arasında akdedilen ve uygulanan iş sözleşmesinin mahkemelerce 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farklarına ilişkin düzenlenmesi gereken ek muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin, mahkeme kararının işverene tebliğ edildiği **tarihi takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- 1 (bir) aydan fazla istirahat alan sigortalılara SGK tarafından ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatli bulunulan süre için ücret ödenmesi hâlinde, bu ücretlere ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin istirahat süresinin sona erdiği **tarihi takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 21'inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca göreve iadesine karar verilen sigortalı personel için verilmesi gereken asıl veya ek nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin, sigortalı personelin kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının tebliğinden itibaren 10 (on) işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunması ve işverenin usulüne uygun daveti üzerine işe başlaması halinde, davete ilişkin tebliğin alındığı tarihin veya işverenin işçiyi

işe başlatmaması halinde, sigortalı personelin işe başlamak için işverene yaptığı başvurusuna ilişkin tebliğin alındığı tarihin içinde bulunduğu ayı **takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı personel ile ilgili olarak ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin; mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihini takip eden günü **takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- Kamu kurumlarında çalışan sigortalılar için; mahkeme kararları veya idarece verilen kararlar gereğince geriye yönelik ücret ve ücret niteliğinde ödeme yapılması halinde, bu ücretlere ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihi takip eden günü veya idarenin karar tarihini **takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemelere (ikramiye, ilave tediye vb) ilişkin düzenlenmesi gereken ek nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına

dahil edilmek üzere belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihlerini **takip eden ayın 26'sına** kadar e-beyanname kanalıyla gönderilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

- **TİS** İmza Tarihi ile Yürürlük Tarihi Arasındaki İşçilik Hakları

TİS imza tarihi ile yürürlük tarihi her zaman için aynı olmaz. Bunun nedeni, toplu iş sözleşmesi sürecinden kaynaklanmakta ve idareler toplu iş sözleşmesini 6356 sayılı Kanunda belirtilen sürelerde tamamlayamamalarından ileri gelmektedir. Bu durumun işçiler açısından olumsuz sayılabilecek yönü sadece söz konusu ödemeleri gecikmeli ve faizsiz bir şekilde almaları olacaktır. Bunun dışında idareler açısından ise olumsuz sayılabilecek yönü geriye dönük toplu ödemeleri tek seferde yapmaları olacaktır.

İmza tarihi ile yürürlük tarihi arasında toplu iş sözleşmesinde yer verilen tüm işçilik hakları eksiksiz bir şekilde hesaplanıp imza tarihinin içinde bulunulan ay içerisinde veya en geç bir ay içerisinde işçilere ödenmelidir. Bu ödeme süresi genel hukuk ilkelerinden hareketle belirtilmiştir. Aksi takdirde duruma göre bu ödemeler için faiz uygulanabilecektir.

İmza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerden **sadece taraf sendika üyesi olanlar için** iş sözleşmesinin son bulunduğu tarihe kadar olan toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlanmaları söz konusu olacaktır. İş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçilik haklarının hesaplanıp ödenmesi gerekir. Kıdem tazminatı farkı için de elbette iş sözleşmesinin kı-

dem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesinin sona ermiş olması gerekir. Örneğin; emeklilik nedeniyle iş sözleşmesinin sona ermesinde taraf sendika üyesi işçi kıdem tazminatına hak kazanacağı gibi kıdem tazminatı farkına da hak kazanacaktır. Burada yeni TİS ile işçinin kıdem tazminatı hesabında giydirilmiş ücretin değişip değişmediği yapılan TİS'de ücret ve eklentilerin türü ve miktarına bakılır, ücret ve eklentilerinde giydirilmiş ücret etkileniyorsa TİS imzalanmadan önce hesaplanan kıdem tazminatı da otomatik olarak değişecek ve fark kıdem tazminatı buna göre tekrar hesaplanıp ödenmesi gerekecektir.

Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nin 10.11.2014 tarihli 2014/12431 E. ve 2014/20448 K. sayılı kararında; sendika üyesi olmayan bir işçinin (çalışırken dayanışma aidatı ödeyerek mevcut toplu iş sözleşmesinden yararlanan işçinin) ileriki bir tarihte ancak geçmişe yönelik olarak yürürlüğe girecek toplu iş sözleşmesinden yararlanamayacağına hükmetmiştir. Kararda ileri sürülen gerekçe; **6356 sayılı Kanunun 39'uncu maddesinde toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında işyerinden ayrılan işçilerden sadece taraf sendika üyesi işçilerin iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar yararlanabileceği, bu hükmün taraf sendika üyesi olmayan işçileri dışarıda bıraktığı** hususlarıdır.

6356 sayılı Kanun (Md. 39/III), imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerin sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanacaklarını be-

lirtmiştir (DEMİR Kübra, **Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2020 Cilt:21 Sayı:2, Sayfa:358**).

6356 sayılı Kanun, toplu iş sözleşmesinden yararlanma konusunda, imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona erenlerin durumu konusunda, açık düzenlemelere yer vererek bu konudaki tartışmaları noktalamıştır. Getirilen düzenlemeye göre, toplu iş sözleşmesinin **imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler de**, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanacaklardır (Md.39/3). Böylece, toplu iş sözleşmesinin imza edildiği tarih ile sözleşmenin yürürlüğü tarihi arasında işyerinden **ayrılan üyelerin** iş sözleşmelerinin son bulması tarihine kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanabilecekleri kabul edilmiştir (Tunçomağ-Centel, 2013: 367; Narmanlıoğlu, 2013: 421; Canbolat, 2013: 76).

Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerleri ile kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemeler de yine ödendiği ayın kazancına dahil edilecektir.

5510 sayılı Kanununun 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereği, toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi

durumunda, 82'nci madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabii olduğu en son ayın kazancına dahil edileceğinden, alacak davasına konu olan ücret dışı ödemelerin öncelikli olarak hizmet akdi devam ediyorsa ödendiği ayın kazancına, hizmet akdi askıdaysa veya devam etmiyorsa prime esas kazancın tabii olduğu en son ayın kazancına mal edilecektir.

Yasal süresi içinde verilmiş kabul edilen belgelerin verilmesi sırasında aşağıda belirtilen belgeler ile işyerinin tescilli bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne/Sosyal Güvenlik Merkezine başvuruda bulunulması gerekmektedir. Buna göre;

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında işveren, Toplu İş Sözleşmesinin onaylı bir nüshasını dilekçe ekinde Kuruma (SGK) ibraz edecektir.

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında, işverenin herhangi bir sendikaya üye olmaması halinde Yüksek Hakem Kurulu kararının işverene tebliğ edildiği tarihi gösterir belge ile Yüksek Hakem Kurulu kararı işveren tarafından dilekçe ekinde Kuruma (SGK) ibraz edilecektir.

- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanu-

nuna göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde, işveren ile işyeri sigortalıları arasında akdedilen iş sözleşmesinin mahkemelerce, anılan Kanuna aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi halinde geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farklarında, işveren dilekçe ekinde söz konusu Mahkeme Kararını, bu kararın kendisine tebliğ edildiği tarihi gösterir belgeyi ve davaya konu olan Toplu İş Sözleşmesi örneğini Kuruma (SGK) verecektir.

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara, geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farklarında, işveren söz konusu kararın bir örneğini dilekçe ekinde Kuruma (SGK) verecektir.

Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ücret dışında ödeme yapılması halinde toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince verilecek dilekçe ekinde, toplu iş sözleşmesinin onaylı bir nüshası Kuruma (SGK) ibraz edilecektir.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin ertesi ayın 26'ncı günü saat 23.59'a kadar yetkili vergi dairesine elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Düzenleme Klavuzuna göre; MUHSGK'da makale konumuzla ilgili

olarak Tahakkuk Nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Tahakkuk Nedeni: F) Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde toplu iş sözleşmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: G) Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine karar verilen ücret farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde Yüksek Hakem Kurulu kararı nedeniyle geriye yönelik ödenmesine

karar verilen ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: H) Toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinde iş sözleşmesinin mahkemelerce Toplu İş Sözleşmesi Kanununa aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Toplu İş Sözleşmesi akdedilen işyerlerinde iş sözleşmesinin mahkemelerce Toplu İş Sözleşmesi Kanununa aykırı bulunması ve toplu iş sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasına karar verilmesi nedeniyle geriye yönelik ödenmesi gereken ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik

lik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: I) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farkları: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farkları için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte

olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Tahakkuk Nedeni: P) Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemeler: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde yasal süresi dışında verilmiş olmakla birlikte yasal süresi içinde verilmiş gibi kabul edilen haller arasında yer alan Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemeler için seçilecektir. Bu tahakkuk nedeni beyannamenin yasal olarak verilmesi gereken son süreye kadar verilirse tahakkuk ve hizmetler otomatik olarak onaylanacak, yasal süresi dışında verilmesi halinde ise girilen belgenin sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince onaylanması gerekecektir. Bu tahakkuk nedeninin seçilebilmesi için öncelikle işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince işyeri adına tanımlama yapılması gerekmekte olup, tanımlama yapılmamış işyerleri tarafından bu tahakkuk nedeninin seçilmesi mümkün bulunmamaktadır.

4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Gerek toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde, gerek toplu iş sözleşmesinin uygulanmadığı işyerlerinde,

idareler tarafından, iş mahkemeleri tarafından, arabulucular tarafından, özel hakemler tarafından, idare mahkemeleri tarafından verilen geçmişe dönük/geriye dönük işçilik hakları (ücret, ücret zammı, fazla mesai ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, ikramiye, ilave tediye vb.) ödenebilmekte ve/veya ödenmesi kararlaştırılmaktadır.

Burada önemli olan muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yukarıda belirtilen tarihleri izleyen ayın 26'sına kadar e-beyanname üzerinden gönderilmesi halinde beyanname YASAL SÜRESİNDE VERİLMİŞ GİBİ KABUL EDİLECEK, izleyen ayın/dönemin sonuna kadar da sigorta primlerinin ödenmesi halinde primler YASAL SÜRESİ İÇİNDE ÖDENMİŞ GİBİ KABUL EDİLECEK ve en nihayetinde beyannamelerden dolayı İDARİ PARA CEZASI UYGULANMAYACAK, primlerden dolayı GECİKME CEZASI VE GECİKME ZAMMI ALINMAYACAKTIR. Bu durumla karşılaşmamak adına idarelerimizin bu sürelere uyması önem arz etmektedir.

İdarelerde ve/veya şirketlerinde imza altına alınan TİS ile ortaya çıkan/çıkacak olan geriye yönelik ücret ve ücret eklentileri ile ilgili hesaplamaların yapılarak işçilere, TİS'in imza tarihinin içinde bulunan ay/ücret ödemesinin yapılacağı ay içerisinde ödenmesi gerekir. Ancak, imzalanan TİS'lere eklenen geçici maddelerle ödeme tarihi konusunda özel düzenlemelerin yapıldığı da görülmektedir. **Örneğin;** "toplular iş sözleşmesinin yürürlük tarihi ile imza tarihi arasında oluşacak ücret ve diğer tür ödemelere ilişkin farklar bütçe imkanı göz önüne alınarak gecik-

*tirilmeden ödenecektir.” Bunun yanında imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren işçilerle ilgili olarak ise toplu iş sözleşmelerine **örneğin;** “toplular iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanılır” şeklinde düzenlemeler yapıldığı da söz konusu olmaktadır. Geriye doğru ödenen ücret ve prim, ikramiye ve diğer ödemelerin TİS’in imzalandığı tarihi izleyen ayın 26’sına kadar MUHSGK ile bildirimının yapılması, bu bildirimlerin EK MUHSGK ile ilgili aylara mal edilmesi ve izleyen ayın sonuna kadar karşılığı primlerin ödenmesi gerekir. Bu durumda idarelere ve şirketlerine herhangi bir idari para cezası uygulanmayacağı gibi primlerin yasal süreleri içerisinde ödendiği kabul edilecektir. Burada yukarıda bahsedildiği üzere imzalanan TİS'lere eklenen geçici maddelerle ödeme tarihi için özel düzenlemeler yapılmış olsa da, özel ödeme tarihinde ödense de, idareler ve şirketleri EK MUHSGK’ların TİS’in imza tarihini izleyen ayın 26’sına kadar*

beyanname verme, ayın sonuna kadar ise primleri ödemeleri zorunluluktur. TİS’in imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında herhangi bir nedenle **işten ayrılan taraf sendikaya üye olan işçinin** fark ödemelerinin yapılması ve mevcut çalışanlar gibi ilgili ay/aylara mal edilerek primlendirilmesi gerekir. Özellikle hesaplanan kıdem tazminatının yeni duruma göre yeniden hesap edilerek fark kıdem tazminatının da ödenmesi icap eder.

KAYNAKÇA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, www.resmigazete.gov.tr, Erişim:11.09.2022

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, www.resmigazete.gov.tr, Erişim:11.09.2022

Yargıtay Kararları, Basılı Yayın

DEMİR Kübra, Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2020 Cilt:21 Sayı:2, Sayfa:358

TUNÇOMAĞ-CENTEL, 2013: 367; NARMANLIOĞLU, 2013: 421; Canbolat, 2013: 76

Altar Ömer ARPACI*

HİÇBİR GELİRİ OLMAYANLAR AÇISINDAN 2022 YILI İNDİRİMLİ (SIFIR) VERGİ ORANLI EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

1. GİRİŞ

Bina vergisi, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun birinci kısmında düzenlenmiştir; daimi ve geçici muafiyetleri Kanun'un 4 ve 5. maddelerinde, verginin nispeti ise 8. maddesinde belirlenmiştir.

Emlak Vergisinin mevzuu Emlak Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre Türkiye sınırları içinde bulunan binalar Emlak Vergisi Kanunu hükümlerine göre Bina Vergisine tabidir.

Bina vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisinde yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir binaya, paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleflerdir. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Kanun'un 8. maddesine göre; bina vergisinin oranı meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir. Bu oranlar, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Ka-

nunu'nun uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanmaktadır.

Bina vergisinde indirimli(sıfır) vergi uygulaması söz konusu Kanununun 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer almaktadır. Söz konusu fıkra şu şekildedir.

“Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler

* Vergi Başmüfettişi, İzmir Sektörel Denetim Daire Başkanlığı

hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”¹

5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 22. maddesi ile, Emlak Vergisi Kanunu’nun 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan indirimli bina vergisi oranına ilişkin hükme, özürllüler ifadesi eklenmiş, böylece engellilerin de indirimli bina vergisi oranı uygulamasından yararlanmaları sağlanmıştır. Daha sonra 6462 sayılı Kanunun 1. maddesiyle özürllüler ibaresi engelliler olarak değiştirilmiştir.²

¹ Söz konusu 8. Maddenin tam şekli şu şekildedir.(4736 sayılı Kanunun 4/A maddesiyle değişen fıkra, Geçerlilik; 01.01.2002 Yürürlük; 19.01.2002)Bina vergisinin oranı meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir. Bu oranlar, (5281 sayılı Kanunun 43/4-b maddesiyle değişen ibare, Geçerlilik:01.01.2005, Yürürlük:31.12.2004) 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanır. (700 Sayılı KHK’nın 59 uncu maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)Cumhurbaşkanı, vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(4962 sayılı Kanunun 15’ inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 07.08.2003)(700 Sayılı KHK’nın 59 uncu maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, (5378 sayılı Kanunun 22’ nci maddesi ile eklenen ibare Yürürlük; 07.07.2005) (6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²’yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Yeni inşa edilen bina veya binaların vergisi, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olamaz. (4962 sayılı Kanunun 15’ inci maddesiyle eklenen cümle Yürürlük; 07.08.2003) Bu hüküm binaların inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren dört yıl uygulanır.

² Emlak Vergisi Kanununun 8. maddesinde yer alan bu yetki çerçevesinde;

2003/6576 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile indirimli bina vergisi oranı 2004 yılı için sıfır,

2004/8268 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile indirimli bina vergisi

Kanun metninde 4962 sayılı Kanun’la yapılan düzenlemeyle eski düzenlemelerden farklı olarak, indirimli bina vergisi uygulamasından, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıklardan ibaret bulunanların yanı sıra, hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler de (kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere) yararlanabileceklerdir. Ayrıca Türkiye sınırları içinde bulunan tek mesken şartına brüt 200 m²’yi geçmeme şartı da eklenmiş ve tek mesken üzerinde intifa hakkına sahip olanlar da uygulamaya dahil edilmiştir. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Söz konusu yetkiye istinaden indirimli(sıfır) bina vergisi uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı’nca 38, 39, 43,44 ,45, 47 ve 57 seri nolu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile yapılmıştır.

İndirimli(sıfır) Bina Vergisi imkanından faydalanmak için ilgililerin birçok belgeyi tamamlayıp ilgili Belediyeye vermesi gerekmektedir. Ancak 44 seri nolu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile belge karmaşası kaldırılmış olup yükümlülük bir taahhüt belgesine bağlanmıştır.

Bu makalemizin konusunu hiçbir geliri olmayanlar açısından 2022 yılı indirimli(sıfır) vergi oranlı emlak vergisi uygulaması teşkil etmektedir.

si oranı 2005 yılı için sıfır, 2005/9827 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile indirimli bina vergisi oranı 2006 yılı için sıfır, 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile indirimli bina vergisi oranı 2007 ve müteakip yıllar için sıfır olarak belirlenmiştir.

2. İNDİRİMLİ (SIFIR ORANLI) VERGİDEN YARARLANACAKLAR ve ŞARTLAR

Cumhurbaşkanınca belirlenecek indirimli vergi oranından, Türkiye'de brüt yüzölçümü 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olan veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan;

- Kendisine bakmakla mükellef kimliği olup 18 yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler,

- Gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları emekli, dul, yetim, ölüm ve maluliyet aylığından ibaret bulunanlar,

- Gaziler,
 - Şehitlerin dul ve yetimleri,
 - Engelliler
- yararlanacaklardır.

İndirimli(sıfır oranlı) bina vergisinden faydalanma şartları ise şu şekildedir.

- Söz konusu emlak, bina olmalıdır.
- Bina, mesken (kontut) olarak kullanılmalıdır.
- Bina, Türkiye sınırları içinde olmalıdır.
- Meskenin brüt alanı 200 m²'yi geçmemelidir.
- Mesken, muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla değil, ikamet amacıyla sürekli kullanılmalıdır.

İndirimli(sıfır) vergi oranının uygulanması için meskende bizzat oturma şartı aranmamaktadır. Bu nedenle, sahip olduğu tek meskeni kiraya verip, kirada

oturanlar da diğer şartları taşımaları kaydıyla indirimli vergi oranından faydalanabileceklerdir.

200 m²'yi geçmeyen tek meskene hisse ile sahip olunması halinde indirimli(sıfır) vergi oranı, meskenin vergi değerinin hisseye isabet eden kısmına uygulanacaktır.

Birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine indirimli(sıfır) vergi oranı uygulanmayacaktır.

Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler için söz konusu indirimli(sıfır) vergi oranının uygulanması mümkün değildir.

3. HİÇBİR GELİRİ OLMAYANLAR AÇISINDAN İNDİRİMLİ(SIFIR) VERGİ ORANLI EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

3.1. İndirimli(Sıfır) Bina Vergisi Oranından Yararlanabilecek Hiçbir Geliri Olmayanlar

Emlak Vergisi Kanununun 8. maddesinin ikinci fıkrasında 4962 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, Cumhurbaşkanınca belirlenecek indirimli vergi oranından yararlanacak mükellefler kapsamına, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyen mükellefler de alınmıştır. Anılan fıkroda ayrıca, geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirleme konusunda Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Buna göre, hiçbir geliri olmadığını belgeleyen mükellefler indirimli vergi

oranından yararlanacaklar, dolayısıyla sahibi buldukları 200 m²'yi geçmeyen tek meskene ait bina vergisi, indirimli vergi oranı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunan 18 yaşını doldurmamış çocukların 200 m²'yi geçmeyen mesken binalarına ait verginin hesabında ise, indirimli bina vergisi oranının uygulanması mümkün olmayıp, normal bina vergisi oranı uygulanacaktır. Ancak, hiçbir geliri olmayan çocuğa kanunen bakmakla mükellef olan veli veya vasinin de hiçbir gelirin bulunmadığının belgelenmesi halinde, 18 yaşını doldurmamış bulunan çocuğun sahip olduğu tek meskene ait bina vergisinin hesabında indirimli vergi oranı uygulanabilecektir.

Hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirin olmaması gerekmektedir.

38 seri nolu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde; Türkiye'de brüt yüzölçümü 200 m² yi geçmeyen tek meskeni olan veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan ve hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler ile gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığından ibaret bulunanların indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanacağı ve sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm

ve malûliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde ise bunların meskenlerine indirimli (sıfır) vergi oranının uygulanmayacağı belirtilmiştir.³

Kamuoyunda aylıklarının bankaya yatırılanların durumunun ne olacağı haklı olarak gündeme getirilmiştir. İndirimli (sıfır) bina vergisinden yararlanmak için gerekli şartları taşıyan emekli, işsiz ve ev hanımını mağdur eden uygulamaya çözüm getirmeye çalışan 45 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile sorunlar giderilmiştir. Buna göre gelirin sürekli olması özelliği de dikkate alınarak hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler ile geliri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların elde ettikleri ve yıllık tutarı toplamı bina vergisi indiriminden yararlanan yıldan bir önceki yılda geçerli olan Gelir Vergisi Kanunu'nun 103. maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde (2021 yılı için geçerli olan ikinci gelir dilimi 53.000.- TL'dir) yer alan tutarı geçmeyen her türlü menkul sermaye iradı gelirleri, indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanmaya engel teşkil eden gelirler arasında değerlendirilmeyecektir.⁴

Anılan hükmün verdiği yetkiye istina-

3 Mükelleflerin gelir getirmeyen işyeri, arsa ve araziye sahip olmaları, indirimli vergi oranından yararlanmalarına engel teşkil etmemektedir. Bununla birlikte; meskeni işyeri olarak kiraya vererek gayrimenkul sermaye iradı elde eden ve babasına ait evde oturan emekli kişi, söz konusu mesken için sıfır oranlı bina vergisi uygulanmasına imkan bulunmamaktadır. (B.07.1. GİB.4.34.18.01-006.01-245 sayılı Özelge)

4 Diğer taraftan, Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen, tek meskeni bulunan (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) gaziler ile şehitlerin dul ve yetimlerinin bina vergisi indiriminden yararlanabilmesi için herhangi bir faaliyet veya gelir şartı aranılmayacak, bunlar herhal ve takdirdir indirimli bina vergisi uygulamasından yararlanacaklardır.

HİÇBİR GELİRİ OLMAYANLAR AÇISINDAN 2022 YILI İNDİRİMLİ (SIFIR) VERGİ ORANLI EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

den çıkarılan 38 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek mesken sahibi olup hiçbir geliri bulunmayanların indirimli bina vergisi oranından yararlanmaları için ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesinden gelir vergisi mükellefi olmadıklarına ve Sosyal Güvenlik Kurumlarının ilgili birimlerinden aktif sigortalı bulunmadıklarına dair belge alarak ilgili belediyeye vermeleri gerektiği bildirilmiştir.

İndirimli(sıfır) Bina Vergisi imkanından faydalanmak için ilgililerin birçok

belgeyi tamamlayıp ilgili Belediyeye vermesi zorluğu karşısında Maliye Bakanlığı 44 seri nolu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile belge karmaşasını kaldırılmış ve yükümlülüğü bir taahhüt belgesine bağlamıştır. Bu durumda, söz konusu taahhüt belgesinin verilmesi yeterli olup, ayrıca mükelleflerin ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesinden gelir vergisi mükellefi olmadıklarına ve Sosyal Güvenlik Kurumlarının ilgili birimlerinden aktif sigortalı bulunmadıklarına dair belge almalarına gerek bulunmamaktadır.

Söz konusu Taahhüt Belgesi şu şekildedir;

HİÇBİR GELİRİ OLMAYANLARIN TEK MESKENLERİNE AİT TAAHHÜT BELGESİ

Tarih:/...../.....

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

Emlak Vergisi Kanununun 8'inci maddesi uyarınca aşağıda özellikleri açıklanan meskenime indirimli vergi nispeti uygulanmasını talep ediyorum.

- Hiçbir gelirim ve gelir vergisi mükellefiyetim bulunmamaktadır. Ayrıca, T.C. Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı aktif sigortalı olarak çalışmamaktayım.
- Türkiye sınırları içinde hisseli veya tam mülkiyet kapsamında brüt yüzölçümü 200 m² yi geçmeyen tek meskenim dışında başka meskenim bulunmamaktadır.
- Bu mesken muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla değil, daimi olarak kullanılmaktadır.

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu beyan ve taahhüt eder, gereğini arz ederim.

ADRES:

MÜKELLEF
Adı ve Soyadı
(İmza)

GAYRİMENKULÜN:

Bina Vergisi Sicil No :
 Belediyenin Adı:
 Mahallesi :
 Cadde ve Sokağı :
 Kapı ve Daire No :

Pafta No**Ada No****Parsel No**

.....

.....

.....

Ancak bir defa bu formu (bildirimi) ilgili belediyeye veren ve durumlarında herhangi bir değişiklik olmayan (yani durumlarında söz konusu uygulamadan yararlanma şartlarını ortadan kaldıran bir değişiklik olmayan) geliri olmayan mükelleflerin, izleyen yıllar için ayrıca bir bildirimde (başvuruda) bulunmalarına gerek yoktur. Örneğin şartları taşıyan ve 2021 yılında indirimli bina vergisi oranı uygulamasından yararlanmak için ilgili belediyeye başvuran bir mükellefin, şartlarında değişiklik olmadığı sürece ve indirimli bina vergisi oranı uygulamasında Kanunla ve/veya Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bir değişiklik yapılmadığı sürece 2022 ve izleyen yıllarda tekrar bildirimde bulunmasına gerek yoktur. İndirimli(sıfır) vergi oranından yararlanan mükelleflerin, bu orandan yararlanma ile ilgili şartlardan herhangi birini kaybetmeleri halinde, bu durumu mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmeleri gerekmektedir. Öte yandan, indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda

meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken vergi, cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacaktır.

3.2. Hiçbir Geliri Olmayan Mükellefin Türkiye Sınırları İçinde Hisseli Veya Tam Mülkiyet Kapsamında Brüt Yüzölçümü 200 M²'yi Geçmeyen Tek Meskeni Dışında Başka Meskeninin Bulunmaması Gerekmemektedir

Hiçbir geliri olmayan mükellefin Türkiye sınırları içinde tek meskeni olması gerekir. Birden fazla meskeni olanların hiç bir meskeni için indirimli (sıfır) bina vergisi oranı uygulanmaz. Brüt yüzölçümü⁵ 200 m²'yi geçmeyen tek meskene hisse ile sahip olunması halinde indirimli(sıfır) vergi oranı, meskenin vergi değerinin hisseye isabet eden kısmına uygulanacaktır. brüt yüzölçümü 200 M²

5 14 seri nolu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde emlak vergisine esas olacak bina değerinin tespitine ilişkin açıklamalar yapılmış olup "Binanın Dıştan Dışa Yüzölçümünün Tesbiti" başlıklı bölümünde, emlak vergisine esas olacak bina değerinin tespitinde binanın dıştan dışa (brüt) yüzölçümünün esas alınacağı binanın (apartmanlarda ise dairenin) dıştan dışa yüzölçümü ise dış duvarlar arasındaki mesafeler itibarıyla m² cinsinden bulunacak alan olduğu ve bu şekilde hesaplanan brüt alanın, hol, merdiven boşluğu, kapıcı ve kalorifer dairesi, sığınak gibi ortak kullanım yerlerinden gelen paylar ile kömürlük ve çamaşırık gibi müştemilatın yüzölçümünü de içereceği belirtilmiştir.

yi geçen meskene hisseli sahip olunması durumunda dahi indirimli (sıfır) oran uygulanmayacaktır.⁶ Birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine indirimli(sıfır) vergi oranı uygulanmayacaktır.

4962 sayılı Kanunla 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinde yapılan değişiklikten önce, indirimli (sıfır) bina vergisi oranı uygulamasında sahip olunan tek meskenin yüzölçüm büyüklüğünün herhangi bir önemi bulunmamaktaydı. Yani diğer şartları taşımak kaydıyla, mükellefin sahip olduğu tek meskenin büyüklüğü 200 m²'yi aşıya dahi indirimli (sıfır) bina vergisi oranı uygulamasından yararlanmaktaydı. Ancak 4962 sayılı Kanunla, Emlak Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinde yapılan değişiklikten sonra, indirimli (sıfır) bina vergisi oranı uygulamasından yararlanabilmek için mükelleflerin diğer şartların yanında, Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olmaları şartı getirilmiştir.

İndirimli (sıfır oranlı) bina vergisi uygulaması sadece konutlara tanınmış bir imkandır. Bu nedenle, fiilen işyeri olarak kullanılan bina için indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından faydalanılmaz.

3.3. Hiçbir Geliri Olmayan Mükellefin Bu Meskeni Muayyen Zamanlarda Dinlenme Amacıyla Değil, Daimi Olarak Kullanılması Gerekmektedir

6 Örneğin mükellef ½ hisseli 350 m² meskene malik olması halinde, ½ hisseye sahip olduğu meskenin brüt yüzölçümü 200 m²'yi geçtiğinden kendisinin hissesi için indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanamaz. (B.07.1.GI-B.4.42.16.02-EML-2/775-24 sayılı özelge)

İndirimli(sıfır) vergi oranı sadece süreklilik için kullanılan meskenler için geçerlidir. Bundan dolayı, muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler (yazlıklar) hakkında indirimli (sıfır) bina vergisi oranının uygulanması mümkün değildir. İndirimli(sıfır) vergi oranının uygulanması için meskende bizzat oturma şartı aranmaktadır.

3.4. İndirimli (Sıfır Oranlı) Vergiden Yararlanma Süresi

Önceki yıllarda sıfır oranlı emlak vergisi uygulaması yıllık olarak belirlendiğinden söz konusu oranın geçerli olabilmesi için takip eden yılda yeni Bakanlar Kurulu Kararının çıkması gerekiyordu. Fakat Emlak Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinde yer alan düzenlemeye dayanarak Bakanlar Kurulu 20.12.2006 tarihinde aldığı 2006/11450 sayılı Karar ile 2007 yılı ve müteakip yıllar için, 200 m²'yi geçmeyen tek konutun emlak vergisi oranını *sıfır(0)* olarak belirlediğinden aksi belirlenmediği sürece her yıl indirimli(sıfır) orandan faydalanılabilecektir.

4. SONUÇ

Önceki yıllarda sıfır oranlı emlak vergisi uygulaması yıllık olarak belirlendiğinden söz konusu oranın geçerli olabilmesi için takip eden yılda yeni Cumhurbaşkanı Kararının çıkması gerekiyordu. Fakat Emlak Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinde yer alan düzenlemeye dayanarak Bakanlar Kurulu 20.12.2006 tarihinde aldığı 2006/11450 sayılı Karar ile 2007 yılı ve müteakip yıllar için, hiçbir geliri olmayanlara ait 200 m²'yi geçmeyen tek konutun emlak ver-

gisi oranını *sıfır(0)* olarak belirlediğinden 2022 yılında da bu oran uygulanacak olup yeni bir düzenleme yapılan dek bu oran geçerli olacaktır.

Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olan, hiçbir geliri olmayan işsiz vatandaşlar ile ev hanımlarının, indirimli (sıfır) emlak vergisi uygulanması için 44 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekindeki "Taahhüt Belgesini" ilgili belediyeye vermeleri yeterli olup, ayrıca vergi dairesinden gelir vergisi mükellefi olmadıklarına ve sosyal güvenlik kurumunun ilgili birimlerinden aktif sigortalı bulunmadıklarına dair belge almalarına gerek bulunmamaktadır. Böylelikle söz konusu kimselerin belge temini ile uğraşmalarına gerek kalmamıştır.

Hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü veya benzeri bir gelirinin olmaması gerekmektedir, mükelleflerin belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir meskene sahip olmaları halinde, bu durumu mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmeleri zorunludur. Aksi durumda, indirimli vergi

oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken vergi, ceza ve gecikme faizi ile birlikte alınacaktır.

Yine; Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olan veya bu meskende intifa hakkına sahip olup hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler ile münhasıran Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanların; elde ettikleri ve yıllık tutarı toplamı bina vergisi indiriminden yararlanan yıldan bir önceki yılda geçerli olan ve Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde (2021 yılı için geçerli olan ikinci gelir dilimi 53.000.-TL'dir) yer alan tutarı geçmeyen her türlü menkul sermaye iradı geliri, söz konusu mükelleflerin indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanmalarına engel teşkil etmemektedir.

KAYNAKÇA

T.C. Yasalar, Emlak Vergisi Kanunu 1319 sayılı, Ankara : Resmi Gazete

Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğleri, 14, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 47, 57: www.gib.gov.tr

Emlak Vergisi Kanunu Özelgeleri, www.gib.gov.tr

Salih ÇALAL*

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN HESABINDA BULUNAN NAKİT TUTARLARIN BANKA HESABINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere belediye, kurumsal bir yapısı ile bölgesel ya da ulusal kanunlar tarafından kendisini yönetme hakkı tanıyan idari birimdir. Belediye ifadesi aynı zamanda; bir şehir veya ilçenin temizlik, aydınlatma, su ve elektrik gibi ortak ihtiyaçlarını ve hizmetlerini gören örgüt anlamında da kullanılır. Belediyelerin şirket kurmaları veya kurulmuş şirketlere ortak olmaları eskiden beri uygulanan bir yöntemdir. Bu doğrultuda belediyelerin şirket kurmaları ve hizmetlerini bu şirketler aracılığıyla yürütmeleri, yasal dayanağı olan bir durumdur. Nitekim, belediye şirketinin sahibi ya da pay sahibi belediye tüzel kişilikleridir. Bu sahiplikten dolayı belediye şirketlerinde aynı zamanda kamu kaynağı da kullanılarak faaliyetler sürdürülmektedir.

Bu çalışmada, belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketlerin hesabında bulunan nakit tutarların banka hesabında değerlendirilmesi hususu incelenecektir.

2. BELEDİYE ŞİRKETLERİ

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır. Buradaki tanım cümlesinde de belediyelerin söz konusu "mahalli müşterek ihtiyaç"ları hangi usulle karşılayacağına dair bir belirleme yoktur. Belediyelerin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 14'üncü maddede ise Belediyelere mahalli müşterek ihtiyaç olmak şartıyla bazı görevler verilmiş, bunlardan bazıları "yapar veya yaptırır" denilmek suretiyle zorunlu tutulmuşken, diğerleri "yapabilir" ifadesi ile Belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliğine göre yerine getirilip getirilmeyeceğine karar verilmesi serbest bırakılmıştır. Görüldüğü üzere belediyenin mecburi işlerini dahi kendi eliyle yerine getirmesi gerekmemekte, bunları "yaptırması" da mümkün kılınmaktadır. Aynı şekilde belediyelerin yetki ve imtiyazlarını düzenleyen 15'inci maddesinde de öncelikle belediyelere "belde sakinlerinin mahalli müşterek

* Vergi Başmüfettişi, İzmir Sektörel Denetim Daire Başkanlığı

ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde” bulunma yetkisi verilmiş ve daha sonra bazı yetkilerin, “yapmak veya yaptırmak; işletmek veya işletletmek; kurmak veya kurdurmak” ifadeleri ile yine seçimli olarak kendileri tarafından yerine getirilebileceği gibi başkasına devredilebileceği düzenlenmiştir.¹

Bu kapsamda kurulan belediye şirketleri kimi yerel hizmetlerin yürütülmesi amacıyla belediyeler tarafından kurulan ya da yönetiminin elde edilmesi koşuluyla belediyelerce ortak olunan, bağımsız bütçeli, özel hukuk tüzel kişisidir.² Belediyelerin, alternatif hizmet sunma yöntemlerinin basında gelen belediye şirketlerinin genel özellikleri su bicimde sıralanabilir:³

- Belediye tarafından kurulur veya belediyece ortak olunurlar,
- Özel hukuk tüzel kişisidirler,
- Yönetimlerinde belediyenin ağırlığı söz konusudur,
- Belediye bütçesinden bağımsız bir bütçeye sahiptirler ve bütçeleri, ticari faaliyetleri sonucu elde ettikleri gelirlerden oluşur,
- Genel olarak belediyenin görev alanına giren bir konuda faaliyet gösterirler.

Belediye şirketlerinin kuruluş nedenleri kabaca iki başlık altında toplanabilir; birincisi, kentte yaşayanların ortak ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, kamu hukukuna tabi olarak, belediye personeli ve birimleri tarafından üretilen mal ve hizmetlerin belediye şirketleri marifetiyle üretilmesi sağlanarak, hukuk alanının ve üretim yerlerinin özel hukuk alanına kaydırılmasıdır. Bu sayede,

istihdam, tedarik, finansman, yönetim, denetim, gibi konularda mevzuat sınırlamalarından kurtulma amaçlanmaktadır. İkincisi, kentte yaşayanların ortak ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, özel ya da gerçek kişilerden ihale ile alınan mal ve hizmetlerin kalitesinde makul fiyatlarla sürekliliği sağlamaktır. Bu şekilde dışarıdan alınan mal ve hizmetlerin, daha esnek bir yapı ve yönetimle üretilmesi amaçlanmaktadır (burada da daha önce özel şirketler tarafından üretilen mal ve hizmetlerin, belediye şirketleri marifetiyle sağlanması söz konusudur).

Özel hukuk hükümlerine tabi belediye şirketleri, esas faaliyetlerini 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre yapmaktadırlar.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı maddesinin 1 ve 2'nci fıkralarında “Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar. Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar.” hükümlerine yer verilmiştir.

Bu bakımdan, Türk Ticaret Kanununda, belediyelerin şirket kurma ve kurulmuş şirketlere ortak olmaları konusunda engelleyici bir hüküm olmadığı gibi, belediyelerin, kamu hizmeti gördüğü kabul edilen anonim şirketlerin yönetim kurulunda temsiline ilişkin hükümlere yer vermek su-

1 Gençay, F. Didem (2018), Belediye Şirketlerinin Hukuki Statüsü, TBB Dergisi (134), s.155.

2 Sayan, İpek Özkal ve Kışlalı, Murat, “Belediyelerde Şirketleşmenin Yararı Var mı? Hurafeler ve Gerçekler”, 2008, Çağdaş Yerel Yönetimler, 17(1), s.60.

3 Nuri Tortop, “Güçlü Mahalli İdare Anlayışının Gelişmesi”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt.7, Sayı.1, (Ocak 1998), s.91.

retiyile, dolaylı yoldan belediyelerin de şirket kurabilmelerine kurulu bulunan şirketlere iştirak edebilmelerine imkân tanındığı söylenebilir.⁴

3. BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN HESABINDA BULUNAN NAKİT TUTARLARIN BANKA HESABINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Yönetmelik kapsamındaki kurumların mali kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması ve izlenebilmesini teminen Kamu Haznedarlığı uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, 08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Anılan yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;

“(1) Aşağıda sayılan kurumlar bu Yönetmelik hükümlerine tabidir:

... d) Belediyeler.

... h) Bu maddede sayılan kurumların;

1) Bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri,

2) Sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketleri,

3) Fon, hesap, özel hesap, havuz ve benzeri adlarla açtıkları ve/veya yönettikleri her türlü banka hesabı.” hükmü ile,

“Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde;

“(1) Bu Yönetmelikte geçen;

... b) Kamu sermayeli bankalar: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş., T. Vakıflar Bankası T.A.O. ve sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ve/veya dolaylı olarak kamuya ait olan diğer mevduat ve katılım bankalarını,

c) Kurum: 2 nci madde kapsamındaki kurumları, ... ifade eder” hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla anılan yönetmelik, belediyeleri ve belediye şirketlerini kapsamakta, kamu sermayeli bankaları tarif etmektedir.

Yönetmeliğin “Kaynakların değerlendirilmesi ve nemalandırma” başlıklı 6 ncı maddesinde;

“(1) Kurumların mevduat, ters repo ve katılma hesabı olarak değerlendirmeyi öngördükleri mali kaynakları için uygulanacak vadeli mevduat ve ters repo faiz oranı ile katılma hesabı beklenen/tahmini getiri oranı, Ek-1’de yer alan ve ilgili vadelere karşılık gelen oranlardan daha yüksek olmaz.” hükmü,

“Diğer menfaatler” başlıklı 7 nci maddesinde;

“(1) Kurumlar mali kaynaklarının değerlendirilmesinde faiz veya kâr payı dışında aynı ya da nakdi herhangi bir menfaat temin edemez. Bankalar, bu fıkra hükmüne aykırı talepte bulunan kurumları, ilgili denetim kurumlarına ve/veya birimlerine iletmek üzere Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(2) Kurumların aylık ve ücret ödemeleri ile faaliyetleri kapsamında bankalara yaptırdıkları tahsilat ve ödeme işlemlerine ilişkin olarak sağladıkları havale, elektronik fon transferi (EFT), para transferi ve benzeri bankacılık hizmetleri için yapılan protokoller kapsamında ortaya çıkan ücret ve hizmet bedellerinin bankalar veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. tarafından üstlenilmesi birinci fıkra kapsamında değerlendirilmez.” hükmü bulunmaktadır.

Bu bakımdan, yönetmelikte kaynakların ne şekilde değerlendirileceği ve faiz/kar payı kullanılma usulleriyle ilgili düzenlemelere açık bir şekilde yer verilmiştir.

4 Muhterem Dilbirliği, “Belediye Şirketleri”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 4(2), 1995, s.68.

Bununla birlikte, “Sorumluluk” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“(1) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan kurum yetkilileri ve muhasebe yetkilileri bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmekle yükümlü olup, bu Yönetmelik hükümlerine aykırılık sebebi ile ortaya çıkabilecek zararlardan şahsen ve müteselsilen sorumludur.” hükmü,

“Yaptırım” başlıklı 10 uncu maddesinde;

“(1) Kamu kaynaklarının bu Yönetmelik hükümlerine aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edildiği tespit edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(2) Bakanlık tarafından 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında istenen bilgilerin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gönderilmemesi halinde, 4749 sayılı Kanununun 14/A maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca idari para cezası uygulanır.” hükmü,

“Diğer hususlar” başlıklı 12 nci maddesinde;

“(1) Kurumlar, bankalarla yapacakları protokollerde bu Yönetmelik hükümlerine uygun düzenlemeler yapmakla yükümlüdür.

(2) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yapılmış olan protokoller, sürelerinin bitimine kadar uygulanmaya devam olunur.

(3) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak protokollerin süresi bir yılı geçmez.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat gereğince belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketler, Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği kapsamındadır. Dolayısıyla bunlara ait her türlü mali kaynak, kamu sermayeli bankalarda değerlendirilmelidir.

4. SONUÇ

Belediye şirketleri kimi yerel hizmetlerin yürütülmesi amacıyla belediyeler tarafından kurulan ya da yönetiminin elde edilmesi koşuluyla belediyelerce ortak olunan, bağımsız bütçeli, özel hukuk tüzel kişisidir. Belediyelerin görev ve sorumluluklarını kurdukları şirketler üzerinden yerine getirmeleri, belediyelere önemli avantajlar sağlamaktadır.

Yazımız kapsamında yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu şirketlerin Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği hükümlerine tabi olduğu, bu şirketlerin kendi bütçeleri ve tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmekle yükümlü olduğu; yalnızca tahsilat, ödeme gibi işlemler için Yönetmelik kapsamında olmayan bankalarla çalışabileceği görülmüştür.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu
6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği

MEVZUAT FİHRİSTİ

10/08/2022-20/09/2022 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete’de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

CUMHURBAŞKANI KARARI

- Karar Sayısı** : 6003
Adı : Orta Vadeli Program (2023-2025)
R.G. Tarih ve Sayısı : 4/9/2022 – 31943 (Mükerrer)
Konusu : 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında hazırlanan Orta Vadeli Program ile makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri, gelecek üç yıla ilişkin toplam geliri ve gider tahminlerini, bütçe dengesi ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren temel politika dokümanıdır. Bu program makroekonomik ve kalıcı iyileşmeyi sağlamayı verimlilik artışları ve ihracat artışı ile birlikte enflasyonu düşürmeyi amaçlayan Türkiye Ekonomi Modeli ile uyumlu hazırlanmıştır

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih ve Sayısı : 13.08. 2022 – 31922
Konusu : 15/5/1997 tarihli ve 22990 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmeliğin 2 .mad. yapılan değişiklik ile “akar-yakıt istasyonlarında tesis sahip veya sahiplerince, Ek-11’de belirtilen ilkyardım malzemelerinin bir çanta içinde, boyutu nedeniyle çantaya sığmayanların (battaniye, atel gibi) çantanın yanında bulundurulması zorunludur.” şeklini almıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.08. 2022 – 31925
- Konusu** : 13/2/2018 tarihli ve 30331 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “Pazarlama ve satış kısıtlaması GEÇİCİ MADDE 2- (1) İkinci el kara taşıtı ticaretiyle iştigal edenler, otomobil ve arazi taşıtlarının pazarlanmasını veya satışını ilk tescil tarihinden itibaren **altı ay ve altı bin kilometre geçmedikçe 1/7/2023 tarihinden önce doğrudan veya dolaylı olarak yapamaz.** Bakanlık, bu tarihi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. (2) İkinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştigal edenler adına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tescil edilen otomobil ve arazi taşıtlarının 15/9/2022 tarihine kadar pazarlanması veya satılması halinde birinci fıkra uygulanmaz.”
- Yönetmeliğin Adı** : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.08. 2022 – 31927
- Konusu** : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğindeki bakanlık ibaresi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak düzenlenmiştir. Parkların işlevinin bozulmaması ve Aynı Yönetmeliğin 57 nci maddesinin yedinci fıkrasına “b) Doğalgaz tesis edilecek binalarda bu tesisatın; tüm bağımsız bölümler için bağımsız bölüm girişine konulabilecek doğalgaz sayacına kadar ilgili mevzuat hükümleri ve ilgili standartlara göre projelendirilerek yapılması zorunludur.” bent eklenmiş ve Ticaret + Konut kullanımlı yapılaşmış parsellerde kullanım oranına ilişkin geçici madde 5 eklenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.08. 2022 – 31927
- Konusu** : 25/1/2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.08. 2022 – 31927
- Konusu** : 26/2/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmeliğinde bazı tanımlamalar yapılmış “i) Ortak gelir:, j) Ortak gider:, k) Yönetim gideri:” yeniden tanımlanmıştır. Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesi “Ortak gider paylaşımı” başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.08. 2022 – 31927
- Konusu** : 6/8/2016 tarihli ve 29793 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmeliğin 12/C maddesinin başlığı “Üretici ve tedarikçiye yapılacak ödeme ve iadeler” şeklinde değiştirilmiş, “Büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletmeler tarafından ödemenin tedarikçiye yapılması halinde, üreticiye yapılacak ödeme tutarına ilave olarak, tarife fiyatı ile üreticiye yapılacak ödeme tutarı arasındaki farkın en az yarısı, bu perakende işletmeler tarafından tedarikçiye ödenir.” şeklinde ekleme yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 25.08. 2022 – 31934
- Konusu** : 25/08/2022 tarihli ve 31934 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile;
- Gayrisihhî müesseselerde tâlî faaliyet konularının, ana faaliyet konusunun sınıfıyla aynı veya alt düzeyde olacak şekilde belirlenmesi hüküm altına alınmıştır.
 - Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğine göre verilen **geçici faaliyet belgesinin**, Yönetmelik kapsamında başvuru, açılma ruhsatı, yer seçimi ve tesis kurma izni uygulamalarında **çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi** yerine geçmesi sağlanmıştır.
 - Etrafına sağlık koruma bandı bırakılması zorunlu olan yerlere “**atık işleme sanayi tesisleri**” dâhil edilmiştir.

- Güzellik Salonlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.
- **Özel spor tesisleri** faaliyet konusuyla ilgili ilave şartlar eklenmiştir.
- **Kuyum ticareti** faaliyet konusuyla ilgili ilave şartlar eklenmiştir.
- Sağlık Bakanlığınca 2010 yılından itibaren sınıf tespiti yapılan faaliyet alanları aşağıda gösterilen dağılım şeklinde Yönetmelik'in gayrisihhi müesseseler listesine eklenmiştir.
- Açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler; taşınmaz ticareti; elektrikli araç şarj istasyonları ile ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerleri, motorlu kara taşıtı kiralama işletmeleri ve her türlü motorlu araç testi ve incelemesi yapan ekspertiz yerleri için getirilen ilave düzenlemeler ve yeni duruma uyum için verilen 31/07/2022 tarihi 31/7/2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **İklim Değişikliği Uzmanlığı Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.08. 2022 – 31936
- Konusu** : İklim değişikliği uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, iklim değişikliği uzmanlığına atanmaları ile iklim değişikliği uzman ve uzman yardımcılarının görev, yetki, hak ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26.08. 2022 – 31935
- Konusu** : 21.3.1991 tarihli ve 91/1779 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğin 8 inci maddesindeki değişiklik ile İl Genel Meclisi Üyeleri ile birlikte Büyükşehir belediye meclisi üyelerine de silah taşıma ruhsatı hakkı tanınmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Taşıma İşleri Organizatörlüğü Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.08. 2022 – 31936
- Konusu** : Karayolu, demiryolu, denizyolu veya havayolu taşımacılığında ve/veya kombine taşımacılık alanında faaliyet gösterecek taşıma işleri organizatörlerinin hizmet esasları ve koşullarının belirlenmesi ile bu faaliyetlerde bulunanların, alıcıların, gönderenlerin hak, sorumluluk ve yükümlülüklerini belirlemek; tüm taşıma türlerinin etkin kullanımını, denetimini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını temin etmek; etkin hizmet temini için gerekli olan düzeyde bir profesyonel eğitim ve denetim sistemi geliştirmek, taşıma işleri organizatörlerinin ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak faaliyet göstermelerini sağlamaktır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Atık Ön İşlem Ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.09. 2022 – 31940
- Konusu** : 9/10/2021 tarihli ve 31623 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. -5 inci maddenin 4 üncü fıkrası “(4) EK-1’de yer almadığı için toplama ayırma tesisine gönderilemeyen atıklar, ilgili mevzuata uygun olarak; toplama ayırma tesisi haricindeki diğer ön işlem yapan tesisler ile ara depolama, geri kazanım veya bertaraf faaliyeti yapan atık işleme tesislerine gönderilir.” Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.09. 2022 – 31945
- Konusu** : Haklarında korunma veya bakım tedbir kararı bulunan 0-18 yaş arası çocuklar ile korunma veya bakım tedbir kararı devam eden 18 yaş üzeri gençlerin temel gereksinimlerini karşılamak, fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli mesleki müdahaleleri gerçekleştirmek, aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya bir sonraki sosyal hizmet modeline hazır hale gelmelerini sağlamak

amacıyla açılan Bakanlığa bağlı çocuk bakım kuruluşlarının ve hizmet birimlerinin çalışma usul ve esasları ile hizmet standartları belirlenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Spor Kulüpleri Tarafından Tutulacak Defter ve Kayıtlar Hakkında Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 07.09. 2022 – 31946

Konusu : Spor kulüpleri ve üst kuruluşlar tarafından tutulacak defter ve kayıtlara ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 13.09. 2022 – 31952

Konusu : 4/5/2018 tarihli ve 30411 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliğinin 1. Maddesi “MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; asansörlerin periyodik kontrollerine ve bu kontrollerde görev alacak olan A tipi muayene kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yetkilendirilen A tipi muayene kuruluşunun, asansör monte edenin veya onun yetkili servisinin, ilgili idarenin ve bina sorumlusunun yükümlülüklerini belirlemektir.” değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 16.09. 2022 – 31955

Konusu : 2/12/2007 tarihli ve 26718 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğin 6, 12 ve 15 inci maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

TEBLİĞLER

- Tebliğın Adı** : **Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğı (Seri No: 81)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.08.2021 – 31934
Konusu : 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, binalar için vergi değerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca müştereken tespit ve ilan edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile aynı maddenin (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan 29/2/1972 tarihli ve 7/3995 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük hükümlerinden yararlanmak suretiyle hesaplanan bedel olduğu hükme bağlanmıştır. Bu itibarla, emlak vergisine esas olmak üzere 2023 yılında uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca bu Tebliğ ekinde yer alan cetvelde belirtilen tutarlarda tespit edilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi**
R.G. Tarih ve Sayısı : 03.09.2021 – 31942
Konusu : Mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandıran her türlü merci kararlarında ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa yükletilmesi gereken avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve bu Tarife hükümleri uygulanır. (2) Taraflar arasında akdi avukatlık ücreti kararlaştırılmamış veya kararlaştırılan akdi avukatlık ücretinin geçersiz sayılması halinde; mahkemelerde, dava konusu edilen tutar üzerinden bu Tarife gereğince hesaplanacak avukatlık ücretinin altında bir ücrete hükmedilemez. Bu Tarife 1136 sayılı Kanunun 164 üncü maddesinin dördüncü fıkrası doğrultusunda gerçekleştirilecek olan akdi avukatlık ücreti belirlenmesinde sadece asgari değerin hesaplanmasında dikkate alınır. Diğer hususlar 1136 sayılı Kanundaki hükümlere tabidir. (3) Bu Tarife hükümleri altında kararlaştırılan akdi avukatlık ücretleri, bu Tarife hükümleri üzerinden yapılmış olarak kabul edilir.

- Tebliğin Adı** : **Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 412)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 10.09.2021 – 31949
- Konusu** : Hazine taşınmazları üzerinde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretimi yapılması amacıyla irtifak hakkı tesis edilmesine veya kullanma izni verilmesine ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.
- Tebliğin Adı** : **Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgelerinin 2022/3 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 10.09.2021 – 31949
- Konusu** : 28/3/1981 tarihli ve 17293 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği uyarınca, ihalelere iştirak edecek olan müteahhitlerin, ellerinde bulunan ve geçerliliği sona ermemiş müteahhitlik karneleri, ilgili kuruluşlarca, Resmî Gazetede belirtildiği şekilde ve grubu aynı kalmak şartıyla aktararak kabul edilecektir.
- Tebliğin Adı** : **Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2022/3 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 13.09.2021 – 31949
- Konusu** : 16/7/1985 tarihli ve 85/9707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesininin 3.2 maddesi gereğince, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2022/3 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri, yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfı dikkate alınarak; KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı (%10) dâhil edilerek yeniden belirlenmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARI

BELEDİYE BAŞKANI HAKKINDA İNTERNET HABERLERİ¹

Gereği görüülüp düşünüldü:

Sanıklardan ... hakkında kurulan hükme yönelik temyiz inceleme talebinde bulunulduğu anlaşılmakla yapılan incelemede;

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2016/16-193 Esas, 2019/351 Karar, 30.04.2019 tarihli kararında da belirtildiği üzere; **iftira suçu**, failin, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için, bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat etmesidir. İftira suçunun konusu hukuka aykırı fiil oluşturur. Bu fiilin suç oluşturması şart değildir. Disiplin yaptırımını veya başka bir idari yaptırımını gerekli kılan fiiller de iftira suçunun konusunu oluşturabilir. Hukuka aykırı bir eylemin gerçekleştirildiğine yönelik isnat yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunmak suretiyle yapılabileceği gibi basın ve yayın aracılığıyla da yapılabilir.

Öte yandan iftira suçunun oluşabilmesi için, iftira suçu failin, hukuka aykırı fiil isnat ettiği kişinin bu fiili işlemediğini bilmesi gerekmektedir. Bu açıdan, iftira suçu ancak doğrudan kastla işlenebilir. Ancak bu suçun oluşabilmesi için, doğrudan kast tek başına yeterli olmayıp; ayrıca failin hukuka aykırı fiil isnat ettiği kimse hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir müeyyideye maruz kalmasını sağlamak amacıyla hareket etmesi gerekir. ***Bu nedenle, iftira suçu açısından failin kastın ötesinde belirtilen amacın varlığı, bir başka deyişle özel kastın bulunması gerekmektedir. Dolayısıyla; failin, belirli olay veya olgulardan yola çıkarak, isnat ettiği fiilin mağdur tarafından işlendiği inancı ve şüphesi ile ihbarda bulunması halinde iftira suçunun unsurları oluşmayacaktır.***

Bu açıklamalar ışığında; temyiz incelemesine gelmeyen sanık ...'ın facebook sayfasında katılan Belediye Başkanı ...'e hitaben "... Belediye Başkanı Parti ... İl Başkanlığına yapılan koltukların parasını ... Belediyesinin kasasından ödedi" , "... Belediye Başkanı ... 35 aylık belediye başkanlığı döneminde bir metrekaşe beton dökmedi, ama bir şirkete KDV'sini ödeyerek 20.000 TL fatura alıp kuruma parayı ödetti, belediyenin iş makineleri hizmet için değil kişisel işler için kullandırıldı" şeklinde yazılar yazdığı söz konusu yazıların da Gazetesi isimli internet sitesi sahibi incelemeye gelen sanık ... tarafından "Çaldağda Yolsuzluk İddiası" şeklinde

¹ Asliye Ceza Mahkemesi 8. Ceza Dairesi 2021/12894 E., 2021/19873 K.

internet sitesinde haberleştirildiği olayda; sanığın katılanın işlemediğini bildiği bir fiil veya idari bir yaptırım uygulanmasını sağladığına dair hukuka aykırılık ögesinin bulunmadığı, aşamalarda alınan ve aksine delil bulunmayan savunmalarında da iftira atma gibi bir düşüncesi olmadığını beyan ettiği anlaşıldığından sanığın üzerine atılı suçun unsurları oluşmadığı cihetle beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi,

Yasaya aykırı, sanık ...'nın temyiz itirazı bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi uyarınca uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi gereğince BOZULMASINA, bozmanın hükmü temyiz etmeyen sanık ...'a aynı Yasanın 325. maddesi gereğince sirayetene, 27.10.2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.

DİSİPLİN SUÇU²

Mahalli mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle dosya incelenerek gereği düşünüldü:

.....Belediyesinde Zabıta Müdürü olan sanığın bulunduğu kattaki bayanlar tuvaletini kendisine tahsis ettiği ve anahtarının sadece kendisinde olduğu, bu şekilde keyfi hareket ederek katılanların zor durumda kalmalarını sağladığı, **katılanların görev yerlerinin sürekli değiştirilip zorunlu olarak gece görevi yazıp bayan katılanların fiziki durumlarının gözönünde bulundurulurken durumlarına uygun bir yerde çalıştırılmaları gerekirken fiziki durumlarının uygun olmadığı gece görevlendirmesi yaparak çalışma şartlarının fiziki koşullarının vermiş olduğu zorlukla başbaşa bırakılarak manevi baskı uyguladığı**, katılanların görevlendirildikleri yerin şehir merkezine uzak bir yerde olması nedeniyle yemek saatinde yemeğe giderken belediye aracına binmemelerinin sağlandığı, sanığın bu şekilde katılanlara karşı manevi baskı uygulayıp keyfi muamelede bulunarak görevini kötüye kullandığı kabul edilen olayda;

Sanığın eylemlerinin bütünü ile disiplin suçuna konu olabileceği, görevi kötüye kullanma suçunun unsurlarını oluşturmadığı anlaşıldığından sanığın beraati yerine yanılığın değerlendirilmesi ile yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi,

Kabule göre de;

Anayasa Mahkemesi'nin 08/10/2015 tarihli ve 2014/140 esas, 2015/85 karar sayılı kararının 24/11/2015 tarihli ve 29542 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olması nedeniyle TCK'nın 53/1. maddesiyle ilgili olarak yeniden değerlendirme yapılmasında zorunluluk bulunması,

Kanuna aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan 5320 sayılı Kanununun 8/1. maddesi de gözetilerek CMUK'nın 321. maddesi uyarınca hükmün BOZULMASINA, 15/06/2021 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

² Asliye Ceza Mahkemesi 9. Ceza Dairesi 2020/8033 E. , 2021/3113 K.

DANIŞTAY KARARI

2886 SAYILI KANUNA GÖRE İHALE¹

İSTEMİN KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Mülkiyeti davalı idareye ait olan ve İzmir ili, Karaburun ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... numaralı parselde bulunan taşınmazın 22/10/2021 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca açık arttırma usulüyle gerçekleştirilen ihalesinin iptal edilmesine ilişkin ... tarih ve ... sayılı işlemin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 31. maddesi ile ita amirine ihaleyi onaylamama ve iptal etme yetkisi tanınmış ise de, bu yetkinin mutlak, sınırsız ve gerekçesiz olarak kullanılacak bir yetki olmadığı, usulüne uygun gerçekleştirilmiş bir ihalenin anılan yetkiye dayanarak onaylanmaması için hukuken geçerli olabilecek somut bir nedenin bulunması ve bu çerçevede ihalenin onaylanmamasının gerekçesinin idare tarafından hukuken geçerli bilgi ve belgeye dayalı olarak ortaya konulması ve kanıtlanması gerektiği,

Dava konusu ihalenin usulüne uygun bir biçimde yapılmadığına ilişkin herhangi bir bilgi ve belgenin dosyaya sunulmadığı, davacı tarafından ihale için gereken tüm şartlar sağlanarak ihaleye girildiği ve idarece öngörülen tahmini bedelin (1.476.000,00-TL) üzerinde gerçekleşen bir fiyat teklifiyle (2.000.000,00-TL) ihalenin davacı uhdesinde kaldığı, bu noktada, ihalenin onaylanmaması ile ilgili olarak davacıya yüklenebilecek herhangi bir kusurun veya ihale sürecine ilişkin herhangi bir eksikliğin bulunmadığı, tahmini bedelin davalı idarece belirlendiği, ihalenin tahmini bedelin üzerinde davacı üzerinde kaldığı,

Bu durumda, dava konusu işlemin kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda tesis edildiğine ilişkin herhangi bir somut bilgi veya belgenin bulunmadığı, 2886 sayılı Kanun'da ita amirinin hukuken geçerli somut herhangi bir neden olmadan usulüne uygun olarak yapılan ihaleyi onaylamama veya iptal etme konusunda yetkili olduğuna ilişkin bir düzenlemenin de olmadığı anlaşıldığından, hukuken geçerli bir neden gösterilmeksizin ihalenin onaylanmaması yönünde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle hukuka aykırı bulunan dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, davacı tarafından satın alınan İhale Şartnamesi'nin 4. maddesinde, "İdarenin Serbestliği" başlığı altında,

¹ Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2022/2658 E. , 2022/2930 K. İçtihat Metni,

“idare ihaleyi yapıp yapmamakta veya dilediğine yapmakta, en uygun bedeli tespit etme yetkisini kullanırken herhangi bir gerekçe belirtmek zorunda olmadığı, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 24/04/2017 tarih ve E:2011/3681, K:2017/1145 sayılı kararında da hüküm altına alındığı gibi ihale yetkilisinin ihale kararını onaylama veya iptal kararını verirken ihale işlemlerini hem hukuka uygunluk ve hem de yerindelik bakımından inceleyerek takdir yetkisini kullanacağı, ihale yetkilisinin takdir yetkisini keyfi ve sübjektif şekilde kullandığı ispat edilmedikçe verilen iptal kararının hukuken geçerli olduğu, 2886 sayılı Kanun ile ita amirine tanınan yetkinin, ihale işlemlerinin sırf mevzuata uygunluğunu denetlemeye yönelik olmadığı, aynı zamanda ihale konusu işin özelliği, benzer işlere ilişkin diğer ihalelerin sonuçları, ihalede oluşan fiyatın piyasa şartlarına uygun olup olmadığı gibi hususlar değerlendirilmek suretiyle ita amirinin yerindelik denetimi yaparak kamu menfaatini koruması gerektiği, dava konusu ihaleden beklenen kamu yararının gerçekleşmediği anlaşıldığından, ... ada ... parseldeki arsa her ne kadar metrekaresi 3.405-TL olarak ihale sonuçlanmışsa da ... ada üzerindeki parsellerin bütünlüğünün bozulmaması adına ihalenin onaylanmadığı, ita amirinin ... ada üzerindeki parsellerin satışını onayladığı, fakat ... adadaki parsellerin, Türkiye'de günlük değişen ekonomik şartları göz önünde bulundurarak ve kamunun menfaatini düşünerek, diğer parsellerin piyasa satış değerlerinden çok düşük kalan bedeller nedeniyle taşınmazları daha sonra değerlendirmek üzere satışını onaylamadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, ita amirinin takdir yetkisini keyfi ve hukuka aykırı kullandığı, davalı idarenin, mülkiyeti Belediyeye ait ... Mahallesi, ... ada ..., ..., ... ve ... parsel numaralı arsalar ile yine ... Mahallesi, ... adada yer alan ..., ..., ... ve ... parsel numaralı toplam 8 adet arsanın açık arttırma yöntemi ile satılmasına karar verdiği, bu arsaların metrekaresine birim fiyatını 3.000,00-TL olarak belirlediği ve toplam 8 adet arsanın ihalesini de usule uygun olarak gerçekleştirdiği, daha sonra ... adada yer alan 4 parselin ihalelerini onayladığı, ancak ... adada yer alan 4 parselin ihalelerini ise iptal ettiği, ihalelerin 22/10/2021 tarihinde belirlenen muhammen bedellerin çok üzerinde bir fiyat ile gerçekleştiği, ... ada ile ... ada parselleri arasında metrekaresine birim fiyat açısından kayda değer bir fark olmadığı, davalı idarenin metrekaresine satış fiyatları arasında belirgin bir fark olmamasına karşın ... adadaki parsellerin ihalelerini onaylayıp ... adadaki parsellerin ihalelerini iptal etmesinin keyfi davrandığının en büyük göstergesi olduğu, Tapu Kadasto Genel Müdürlüğü Parsel Sorgulama Sisteminden alınan belgede de görüldüğü üzere ... ada ile ... ada arasındaki mesafenin sadece 95 metre olduğu, davalı idarenin sadece ... adada yer alan parsellerin 6.000-7.000-TL fiyat aralığına yükseldiği iddiasında olduğu, ... adada yer alan parsellerle ilgili bu şekilde bir iddiasının olmadığı, aynı tahmini bedel ile ihaleye çıkarılan aralarında sadece 95 metre mesafe bulunan bu arsalarından yalnızca ... adadaki 4 arsanın fiyatının yükseldiğinin, buna karşın ... adadaki parsellerin durumunda ise herhangi bir değişiklik olmadığının kabulünün mümkün olmadığı, ... adada yer

alan parsellerin emsal katsayılarının % 40, ... adadaki 4 parselin emsal katsayılarının ise % 30 olduğu, hayatın olağan akışına göre öncelikle emsal katsayısı daha fazla olan ... adada yer alan parsellerin 6.000 - 7.000-TL fiyat aralığına yükselmesi gerektiği, 2886 sayılı Kanun'un ita amirine hukuken geçerli somut bir neden olmaksızın usulüne uygun yapılan ihaleyi iptal yetkisi vermediği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Karaburun Belediye Meclisi'nin ... tarih ve ... numaralı kararıyla, mülkiyeti davalı idareye ait İzmir ili, Karaburun ilçesi, ... ve ... Mahallelerinde bulunan bazı taşınmazların satışına karar verilmiş, bu taşınmazlar arasında yer alan dava konusu ... Mahallesi, ... ada ... numaralı parselde kain 492 m² arsa için toplam tahmini bedel 1.476.000,00-TL olarak belirlenmiş, 01/10/2021 tarih ve 719 sayılı Belediye Encümeni kararıyla tahmini bedel üzerinden 2886 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca ihaleye çıkarılması için 2886 sayılı Kanun'un 17. maddesine göre ilana çıkarılmasına karar verilmiş, 22/10/2021 tarihinde gerçekleşen ihale 2.000.000,00-TL teklif eden davacı uhdesinde kalmış, ancak bu ihale 2886 sayılı Kanun'un 31. maddesi uyarınca ita amirince "açık arttırmada aynı bölgedeki taşınmazlara takdir edilen piyasa rayiç değerinin altında bir değerden pey sürüldüğü" gerekçesiyle onaylanmayarak iptal edilmiştir.

Söz konusu 05/11/2021 tarih ve 6017 sayılı iptal kararının davacıya bildirilmesi üzerine bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, "Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır."; "İhale yetkilisi" başlıklı 3. maddesinde, "Bu Kanunda yazılı işleri yaptırmaya ve ihaleye, idarelerin ita amirleri yetkilidir."; "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde, "Bu Kanunun uygulanmasında: ... Tahmin edilen bedel: İhale konusu olan işlerin tahmin edilen bedelini ve yapım işlerinde keşif bedelini; Uygun bedel: Arttırmalarda, tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere, teklif edilen bedellerin en yüksekini; Eksiltmelerde tahmin edilen bedeli geçmemek üzere, teklif edilen bedellerin tercihe layık görülenini, bedel tahmini yapılamayan ihalelerde teklif edilen bedellerin uygun görülenini, ... ifade eder."; "Tahmin edilen bedelin tespiti" başlıklı 9. maddesinde, "Tahmin edilen bedel, idarelerce

tespit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatlar belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulur. Tahmin edilen bedel, bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterilir ve asıl evrak arasında saklanır. Bu bedel gerektiğinde ihale komisyonlarınca tahkik ettirilir. Ancak, yapım işlerinde bu işler için kanunların verdiği yetkiye dayanılarak ilgili dairelerce tespit edilmiş birim fiyatları varsa, bunlar uygulanır."; "Uygun bedelin tespiti" başlıklı 28. maddesinde, "Artırmalarda uygun bedel; tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere teklif edilen bedellerin en yükseğidir. ...Tercih gerekçeleri kararlarda belirtilir. ..."; "İhale kararlarının onayı veya iptal edilmesi" başlıklı 31. maddesinde ise "İhale komisyonları tarafından alınan ihale kararları, ita amirlerince karar tarihinden itibaren en geç 15 iş günü içinde onaylanır veya iptal edilir. İta amirince karar iptal edilirse ihale hükümsüz sayılır." hükümleri yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İdare, 2886 sayılı Kanun'da yer alan ihalede açıklık, rekabetin sağlanması ve kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması ilkelerine göre ihaleyi gerçekleştirmek zorundadır. Yeterli rekabetin sağlanamaması hâlinde ihalenin ana amacının gerçekleştirilmeyeceği ve dolayısıyla ihaleden beklenen faydanın sağlanamayacağı açıktır.

2886 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile, itâ âmirlerine 15 gün içinde ihaleyi onaylama ya da onaylamayarak iptal etme konusunda tanınan yetki, ihale işlemlerinin sadece mevzuata uygunluğunu denetlemeye yönelik olmayıp, aynı zamanda ihale konusu işin özelliklerini, benzer işlere ilişkin diğer ihalelerin sonuçlarını ve ihalede oluşan fiyatın piyasa şartlarına uygun olup olmadığını en iyi bilebilecek durumda bulunması nedeniyle itâ âmirinin yerindelik denetimi yaparak Hazine menfaatini koruması amacıyla düzenlenmiştir. Nitekim, ihaleye katılanlar arasında yapılan anlaşmalar veya bazı katılımcıların ihaleden çekilmeye zorlanmaları veya belli paylar karşılığında piyasa şartlarına uygun olmayan teklifler vermeye ikna edilmeleri yoluyla kamu kaynaklarının haksız biçimde özel kişi veya kuruluşlara aktarılması şeklinde gelişen olaylara ülkemizde rastlandığı bilinen bir husustur. Bütün bu gerçekleri göz önünde tutan kanun koyucu, son kez genel bir değerlendirme yaparak adeta bir sigorta işlevi görmek ve Hazine menfaatini kollamak üzere itâ âmirine sözü edilen yetkiyi tanımıştır.

Bu itibarla, hem hukuka uygunluk hem de yerindelik denetimi yapan itâ âmiri tarafından bu konuda alınan idari kararın yargısal denetiminin de özellik arz edeceği açıktır. Başka bir anlatımla, 2886 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile itâ âmirine ihale komisyonu kararlarını onaylama zorunluluğu getirilmemesi nedeniyle, anılan madde ile itâ âmirine tanınan yetkinin ihaleyi onaylamama yönünde kullanılması hâlinde, bu yetkinin kamu yararına kullanıldığının ispatı bakımından, itâ âmirince hukuken kesin delil niteliği taşıyan belgelere dayanılması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bu nedenle, ihaleyi onaylamama işleminin idari davaya konu edilmesi hâlinde gerek davalı idarenin mahkemeye yapacağı açıklamalar ve sunduğu belgeler ve gerekse

mahkemece re'sen yapılacak araştırma sonucunda elde edilen bulgular, işlemde kamu yararına aykırılık bulunmadığını ortaya koyar nitelikte ise, idarece somut belge sunulmadığından bahisle ihaleyi onaylamama işleminin yargı yerince iptal edilmemesi gerekir.

Davalı idarece dava konusu taşınmaz ile aynı tarihte ihalesi yapılan ... Mahallesi ... adada yer alan ..., ... ve ... sayılı parsellere ilişkin ihalelerin de ita amirince iptali üzerine açılan davalarda verilen kararların temyizine ilişkin Dairemizin E:2022/1708, E:2022/1481 ve E:2022/1958 sayılı dosyaları kapsamında yapılan ara kararlar ile davalıdan, "1) Davacının iddiaları kapsamında, dava konusu taşınmazla eş zamanlı ihale edilen ... Mahallesi, ... adadaki taşınmazların satışına ilişkin ihalelerin onaylanmasının ayrıntılı gerekçelerinin sorulmasına; 2) ... savunma dilekçesinde yer verilen "... 94 ada üzerindeki parsellerin bütünlüğünün bozulmaması adına ihale onaylanmamıştır." şeklindeki savunmada ifade edilen "parsellerin bütünlüğü"nden kastın ne olduğunun sorulmasına," karar verilmiştir.

Davalı idarece ara kararlara verilen cevapta, 1. hususa ilişkin olarak, "... adadaki taşınmazların ihalesi, taşınmazların rayiç değerlerine ulaştığı için onaylanmasına karar verilmiştir. Ancak ... adadaki taşınmazlar rayiç değerlerinin çok altında kalmıştır."; 2. hususa ilişkin olarak "... adada 4 adet parsel bulunmakta olup diğer parsellerin ihalesinin onaylanıp sadece dava konusu ... parsel sayılı taşınmazın ihalesinin iptal edilmesi hakkaniyete uygun olmayacağından ve diğer 3 adet parsel ile dava konusu ... parselin m² değerlerinin rayiç bedellerin altında kalması nedeniyle tamamının ihalesi iptal edilmiştir." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Dairemizde yapılan ara kararları uyarınca davalı idare tarafından dava dosyalarına sunulan bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; aynı karar kapsamında ayrı ayrı ihalesi yapılan İskele Mahallesi ... adada yer alan ..., ..., ... ve ... sayılı parseller ile İskele Mahallesi ... adada yer alan ..., ..., ... ve ... sayılı parsellerde bulunan arsa nitelikli taşınmazlar arasında herhangi bir farklılık öngörülmezsiz tahmini metrekaresinin 3.000-TL olarak belirlendiği; işbu dava konusu ... ada, ... sayılı parselin metrekaresi 4.065-TL'den, aynı adada bulunan ... sayılı parselin metrekaresi 3.405-TL'den, ... sayılı parselin metrekaresi 6.071-TL'den, ... sayılı parselin ise metrekaresi 4.415-TL'den; ... adada bulunan ... sayılı parselin metrekaresi 4.324-TL'den, ... sayılı parselin metrekaresi 4.149-TL'den, ... sayılı parselin metrekaresi 4.455-TL'den, ... sayılı parselin metrekaresi 5.343-TL'den ihale edildiği, dava konusu taşınmazın aynı parselde bulunan diğer taşınmazlardan daha farklı nitelikte olduğu yönünde bir iddia ya da somut bir veri olmadığı, ancak söz konusu taşınmazın aynı kapsamda ihale edilen aynı nitelikli taşınmazlardan daha düşük bedelle ihale edildiği görülmüştür.

Bu durumda, dava konusu parsel ile ilişkin olarak ihalede teklif edilen m² bedelinin rayiç bedellerin ve ihale edilen diğer taşınmazların bedellerinin altında kaldığının itâ amirince anlaşıldığı, kamu yararı dışında subjektif nedenlerle hareket edildiğinin de

davacı tarafından ortaya konulamadığı, bu hâliyle ihaleden beklenen kamu yararının gerçekleşmediği anlaşıldığından, takdir yetkisinin ihalenin iptal edilmesi yolunda kullanılmasında kamu yararına ve hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, dava konusu işlemde hukuka aykırılık, işlemin iptali yolundaki Mahkeme kararında ise hukukî isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalının temyiz isteminin kabulüne;
2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. DAVANIN REDDİNE,
4. Ayrıntısı aşağıda gösterilen ...-TL ilk derece yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına,
5. ...-TL temyiz yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca ...-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine,
6. Posta giderleri avansından artan tutarın davalı idareye iadesine,
7. Dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,
8. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 29/06/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

PARSELASYON İŞLEMİNİN İPTALİ²

İSTEMİN ÖZETİ : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararın, usul ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ: Davalı idare vekili tarafından yasal şekle uygun olarak temyiz isteminden feragat edilmesi karşısında, feragat başvurusu nedeniyle temyiz talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

² Danıştay 6. Daire Başkanlığı 2022/359 E. , 2022/7567 K.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava, Erzincan İli, Merkez İlçesi, ... Mahallesi, ... ada, .. parsel sayılı taşınmazı kapsayan alanda 3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesi uyarınca (mülga) Demirkent Belediye Encümeninin ... tarihli, ... sayılı kararıyla onaylanan parselasyon işleminin iptali istemiyle açılmış, ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla, dosyadaki bilgi ve belgeler ile mahallinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden, kapanan kadastral yolların öncelikle kamu alanlarına ayrılan yerlere kullanılması, arta kalan alanın belediye adına ihdas edilmesi gerekirken uyuşmazlığa konu parselasyon işleminde anılan yolların tamamının davalı idarece ihdas edilmesinden sonra yapılan ihdasların düzenleme ortaklık payına dahil edilmeden belediye adına tahsis yapıldığı anlaşıldığından dava konusu parselasyon işleminin parselasyon ilkelerine ve dağıtım tekniklerine aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddi yolunda ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı karar davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesi ile göndermede bulunan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 307. maddesinde feragat, davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olarak tanımlanmış; 309. maddesinin 1. fıkrasında feragat ve kabulün dilekçeyle veya yargılama sırasında sözlü olarak yapılacağı; 311. maddesinde de feragat ve kabulün kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğuracağı kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davalı vekili Av. ... tarafından verilen ve ...İdare Mahkemesi kayıtlarına 08.06.2022 tarihinde giren dilekçeyle davadan feragat edildiği beyan edilmiş ise de, feragat eden Erzincan Belediye Başkanlığının davalı olduğu, dolayısıyla davacı olmadığı için davadan feragat etmesinin mümkün olmadığı, anılan dilekçenin sehven bu şekilde düzenlendiği bu sebeple dilekçenin temyiz isteminden feragat olarak değerlendirileceği açık olup yasal şekle uygun olarak temyiz isteminden feragat edildiği anlaşıldığından feragat başvurusu nedeniyle temyiz talebi hakkında karar verilmesine yer bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı karara yönelik davalının temyiz istemi hakkında feragat nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de belirtilen İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın kararı veren ilk derece Mahkemesine gönderilmesine, 29/06/2022 tarihinde, kesin olarak, oybirliğiyle karar verildi.

SAYIŞTAY KARARI

HARCAMA TALİMATI VE GEÇİCİ GÖREV YOLLUĞU BİLDİRİMİ OLMAKSIZIN YEMEK VE KONAKLAMA GİDERLERİ¹

Konu: Belediye tarafından Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükmüne aykırı olarak görevlendirme yazısı veya harcama talimatı ve geçici görev yolluğu bildirimini olmaksızın Belediye Başkanlığı adına kesilen faturalar karşılığında harcırah niteliğindeki yemek ve konaklama giderlerinin ödenemeyeceği hk. Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

145 sayılı İlamın 1'inci maddesiyle; Belediyesi tarafından Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükmüne aykırı olarak görevlendirme yazısı veya harcama talimatı ve geçici görev yolluğu bildirimini olmaksızın Belediye Başkanlığı adına kesilen faturalar karşılığında harcırah niteliğindeki yemek ve konaklama giderlerinin ödenmesi sonucu oluşan TL kamu zararının tazminine karar verilmiş, sorumluların temyize başvurusu sonucu Temyiz Kurulunun 19.02.2020 tarih ve 47216 Tutanak (32624 İlam) sayılı Kararında ise; İlam konusu ödemelerin Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi ile belirlenmiş temsil ve ağırlama giderleri kapsamında olmadığı, belediye personelinin belediye sınırları dışındaki görevlendirmeleri ile ilgili olduğundan harcırah gideri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, ancak ödemelerin Harcırah Kanununda yol ve yevmiye ödemeleri için belirlenmiş hükümlere uyulmaksızın -herhangi bir görevlendirme yazısı ve beyanname olmaksızın- fatura karşılığı yapıldığı belirtilerek, kimlerin ne için faydalandığı belli olmayan ödemelerle ilgili verilmiş TL'lik tazmin hükmünün düzeltilerek (sorumluluk dağıtımındaki hata düzeltilerek) tasdikine karar verilmiştir.

Bu defa karar düzeltilmesi talebinde bulunan sorumlular tarafından konunun esası ile ilgili olarak temyiz gerekçeleriyle aynı nitelikte; fatura karşılığı yapılan ödemelerin, Belediyenin temsil-ağırlama gideri olduğu ve Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin 3'üncü maddesinde belirtilen; "...Temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayini belediye başkanının takdirine tabidir. Bu giderlerin yapılmasını gerektiren tören veya toplantıya belediye başkanının katılması şartı aranmaz..." hükmü gereği konu, kapsam ve miktarının Belediye Başkanınca yetkisi dâhilinde takdir olduğu belirtilmekle beraber; temyiz gerekçelerinden farklı olarak; yapılan ödemeler harcırah olarak kabul edilse dahi Kurum personeline fazla veya yersiz yapılan ödemenin Danıştay 2. Dairesi 21.11.2011 tarihli ve 2011/10531 E., 2011/5633 K. sayılı Kararı gereğince kamu zararı sayılmayacağı ve kamu zararına ilişkin Yönetmelik çerçevesinde takip etmenin mümkün olmadığı, ayrıca personele ödenen paranın Danıştay'ın 22.12.1973 tarihli içtihadı birleştirme kararına göre 60 günlük dava açma süresi dolduğundan geri alnamayacağı, gerekçeleri ileri sürülerek Temyiz Kurulu Kararının düzeltilmesi ve İlam hükmünün kaldırılmasını talep edilmiştir.

¹ Temyiz Kurulu Kararı Tarih:12.01.2021, No: 50908

Öncelikle Av. vekaletinde karar düzeltme talebinde bulunan ve 'ın İlamda tazmin hükmü verilen sorumlular arasında olmadığı, kendisine fazla ödeme yapılan ahiz konumunda olduğu ve dolayısıyla da 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 52'nci maddesinde belirtilen temyize yetkili ilgililer arasında yer almadığı görüldüğünden, adı geçen kişilerin karar düzeltme talepleri karşısında Kurulumuzca yapılacak işlem bulunmamaktadır.

Konunun esası ile ilgili olarak ise, temyiz dilekçelerinden farklı olarak karar düzeltme dilekçesinde ifade edilen, Danıştay 2. Dairesinin Kararı gereğince personele yapılan ödemelerin kamu zararı sayılmayacağı ve yine Danıştay'ın 22.12.1973 tarihli içtihadı birleştirme kararına göre 60 günlük dava açma süresi dolduğundan personelden geri alınmayacağı, itirazlarına ilişkin olarak;

Anayasanın 160'ıncı maddesinde; "Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler.

Bu kararlar dolayısıyla idarî yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır..." hükmüne yer verilmiştir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 78'inci maddesinde ise; "...Adli, idari ve askeri mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştayın denetim yapmasına ve hükme bağlamasına engel değildir." denilmiştir.

Buna göre, Anayasal bir kuruluş olan Sayıştay'ın Anayasa ve kendi kanunundan kaynaklanan denetim ve yargılama yetkisini kullanması sonucu kamu zararına yol açtığı tespit edilen hususlar hakkında düzenlenen Sayıştay İlamlarına karşı idari yargı mercilerine başvurulamayacağı gibi, idari ve genel mahkemelerce verilen hükümlerin de (vergi ve benzeri mali yükümlülükler konusunda Danıştay'ca verilen hükümler hariç) Sayıştay İlamlarının infazı bakımından herhangi bir engel teşkil etmeyeceği açıktır.

Ayrıca 6085 sayılı Kanunun "Hüküm ve tutanaklar" başlıklı 50'nci maddesinin 1'inci fıkrasında; "Daireler tarafından yapılan hesap yargılaması sonucunda; hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğuna veya kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilir." Denilmiş olup, aynı Kanunun "İlamların infazı" başlıklı 53'üncü maddesinde ise; "Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur. İlamlarda gösterilen tazmin miktarı hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur." hükmüne yer verilmiştir.

Sayıştay hesap yargılaması sonucunda kamu zararı tespit edilmişse, bu zararın, mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri ile oluşmasına yol açan sorumlularından tazminine karar verilmektedir. Başka bir deyişle Sayıştay yargısında verilen tazmin veya tasdik

hükümlerinin muhatabı, kamu zararına sebebiyet veren sorumlular yani kamu görevlisi ya da görevlileridir. Dolayısıyla İlamlarda yer alan tazmin miktarlarının, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tazminle yükümlü tutulan kamu görevlilerinden tahsil edilmesi esas olmakla birlikte, bu görevlilerin tazmin miktarlarını, haksız ödemeden yararlanan ilgililere (ahizlere) özel hukuk hükümleri çerçevesinde rücu etmeleri de mümkündür. Bahse konu olayda; sorumlular tarafından personele yapılan ödemelerin dava açma süreci aşıldığından ahizlerden kesilemeyeceği iddia edilmiş ancak Sayıştay yargısında tazmin hükmü, ahiz konumunda olan 3. kişiler hakkında verilmediğinden, bu kişilerin ilamların infazı bakımından Sayıştay'a karşı sorumlulukları bulunmamaktadır. Bu yüzden idari yargıda ahizlerden fazla ödemenin geri alınmasının haksız olduğuna ilişkin verilmiş kararların olması, Sayıştay yargılaması açısından; yapılmış olan usulsüz ödemeyi ve bu usulsüz ödemeden kaynaklanan kamu görevlilerinin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. Dolayısıyla idari yargı mercilerinde verilmiş kararların Sayıştay yargısını etkileyen bir yönü olmadığından, dilekçilerin bu yöndeki itirazlarının kabul edilmesi mümkün değildir.

Sonuç itibarıyla, önceki Temyiz Kurulu Kararında belirtildiği üzere; İlam konusu ödemelerin Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi ile belirlenmiş temsil ve ağırlama giderleri kapsamında olmadığı, belediye personelinin belediye sınırları dışındaki yeme-içme ve konaklama harcamalarından ibaret olduğu, bu nedenle Harcırah Kanununda belirlenmiş hükümlere riayet edilmeden Belediye Başkanlığı adına kesilmiş faturaların bütçeden ödenmesi ile kamu zararına sebebiyet verildiği açık olup; bu hususta sorumlular tarafından ileri sürülen tüm itirazların Temyiz Kurulu Kararında karşılandığı ve Kararın Kanuna aykırı bir yönünün bulunmadığı anlaşıldığından ve ayrıca ilgili Kararın düzeltilmesini icap ettiren başka bir husus da ileri sürülmediğinden; sorumluların karar düzeltilmesine ilişkin talebi reddedilerek (145 sayılı İlamın 1'inci maddesiyle verilen TL'lik tazmin hükmünü tasdik eden) söz konusu 19.02.2020 tarih ve 47216 Tutanak (32624 İlam) sayılı Temyiz

Kurulu Kararında KARAR DÜZELTİLMESİNE MAHAL OLMADIĞINA,

İŞLETME HAKKININ DEVRİ NİTELİĞİNDE OLAN GAYRİMEKUL KİRALAMA İŞİNDE KDV

Konu: Belediye tarafından kiraya verilen ve işletme hakkının devri niteliğinde olan bazı gayrimenkul kiralama işlemlerinde, kira bedelleri üzerinden %18 oranında KDV tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerektiği hk. Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

175 sayılı İlamın 1. maddesi ile, Belediye tarafından kiraya verilen ve işletme hakkının devri niteliğinde olan bazı gayrimenkul kiralama işlemlerinde, kira bedelleri üzerinden %18 oranında KDV tahakkuk ve tahsilatının yapılmaması neticesinde TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Sorumluluk yönünden inceleme

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu genel mali yapıyı sistemleştirir-

ken 60/e maddesi ile gelirlerin mali hizmetler birimi tarafından ilgili mevzuatı çerçevesinde tahakkuk ettirileceğini, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürüteceğini, hükme bağlamıştır. Bu hükme göre tahakkuk ve tahsil aşamalarında mali hizmetler biriminin genel olarak sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Mezkur Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde; "Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur" denilerek, kamu gelirleri ile ilgili olarak sorumluluk tanımlanmış olup; tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin hangi safhalarında kimlerin sorumlu oldukları kurum kanunlarına bırakılmıştır.

Sorumlu temyiz dilekçesinde; söz konusu kiralamalara ilişkin vergi tahakkuklarının gelir servisinde yapıldığını, tahakkukların eksik yapılmasında sorumluluğunun bulunmadığını iddia etmişse de; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin işlemleri yürütmek Mali Hizmetler Biriminin görevleri arasında yer aldığından ve aksine ilişkin kanıtlayıcı belge de gönderilmediğinden, dilekçenin Mali Hizmetler Müdürü olarak gelirlerin eksik tahakkuk ettirilmesinden sorumlu tutulması mevzuata uygundur. Bu itibarla, sorumluluk yönünden yapılan itirazın REDDİNE, Esas yönünden inceleme

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinde verginin konusunu teşkil eden işlemler sayılmış ve Türkiye'de yapılan ve maddede sayılan işlemlerin katma değer vergisine tabi olduğu belirtilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasının "f" bendinde, "Gelir Vergisi Kanununun 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralınması işlemleri" katma değer vergisine tabi tutulmuştur. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 70'inci maddesinde yer alan mal ve haklar arasında işletme hakları da sayılmıştır.

Dilekçi tarafından, Devletin hüküm ve tasarrufundaki iktisadi işletme mahiyetinde olmayan gayrimenkullerin kiraya verilmesi halinde KDV Kanununun 17/4-d maddesi gereğince KDV hesaplanmayacağı iddia edilmişse de;

3065 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde, sadece iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralınması işlemleri vergiden istisna edilmiştir. Bu istisna 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 70'inci maddesinde sayılan diğer mal ve hakların kiralınması işlemlerini kapsamamaktadır. Dolayısıyla belediyeler açısından gayrimenkul kiralamaları bu istisna kapsamında iken, hakların kiralınması bu istisna kapsamında olmayıp KDV'ye tabidir.

Bunun yanında sorumlu dilekçesinde; ihale konusu gayrimenkullerin kira sözleşmeleri incelendiğinde çoğunun boş olarak kiraya verildiğini, herhangi bir tesis ve işletme olmadan kiraya verilen bu yerlerin önceden kurulmuş bir işletme hakkının bulunmadığının görüleceğini, bu sebeple istisna kapsamında olduğunu ifade etmişse de;

Söz konusu gayrimenkullerin kira sözleşmelerinin, 9'uncu maddelerinde kiraya verilen yerlerin amacı dışında kullanılmayacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu yerler boş bile olsa burada kiraya verilen bu yerlerin işletme hakkıdır, hakların kiralınması da istisna kapsamında olmayıp KDV'ye tabidir.

Bu itibarla, verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-53773008-622.02-4527791

12/09/2022

Konu: İstihdam İzni Talebi

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.08.2022 tarihli ve 15517224-100-5434 sayılı yazınız.

Valiliğinde programcı kadrosunda görev yapmakta iken, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesine istinaden Belediyenizde belediye başkan yardımcısı kadrosunda 6 aydan fazla süreyle geçici olarak görevlendirildiği belirtilen ilgilinin, Belediye ve Bağlı Kuruluşlar ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre bilgi işlem müdürü kadrosuna atanmasının mümkün olup olmadığı ile söz konusu kadroya naklen atanması durumunda personel istihdam izninin verilmesi hususunda izin talebini içeren ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesinde, "Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,*
- 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,*
- 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl, hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir.*

Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve

yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır..." hükmü ile 76 ncı maddesinde, "Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler. Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin en çok üç derece altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Belediye Kanununun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49 uncu maddesinde; "Norm kadro ilke ve standartları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir. Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır..." hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, 2/7/2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte görevde yükselme sınavına tabi olarak atanan kadrolar ile sınavsız atanabilecek kadrolar ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğin;

"Hizmet grupları arasında geçişler" başlıklı 19 uncu maddesinde, "5 inci maddede belirtilen hizmet grupları arasındaki geçişler aşağıdaki esaslar çerçevesinde yapılır:

- Aynı hizmet grubunun alt hizmet grubu içinde kalmak kaydıyla, ilgili personelin isteği ve atılacak kadro için aranan öğrenim şartına ve sertifika gibi belgelere

sahip olunması kaydıyla sınav yapılmaksızın genel hükümlere göre atama yapılabilir.

- b. Gruplar arası görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst grupta geçişler görevde yükselme sınavına tabidir. Yerel yönetimlerde ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında daha önce bulunulan görevler ile bu görevlerle aynı düzey görevlere veya daha alt düzeydeki görevlere, görevde yükselme sınavına tabi tutulmadan genel hükümlere göre atama yapılabilir.
- c. Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, 5 inci maddede yer alan yönetim hizmetleri grubu, araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu ve hukuk hizmetleri grubunda gösterilen kadrolar ile unvan değişikliğine tabi kadrolara sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler. Diğer hizmet gruplarında yer alan kadrolara atanmada en az altı ay çalışmış olma şartı aranmaz" hükmü,

"Kazanılmış haklar" başlıklı 21 inci maddesinde, "Bu Yönetmelik kapsamında bulunan unvanları, daha önce ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak asaleten atanmak suretiyle kazananların hakları saklıdır." hükmü,

"Naklen atamalar" başlıklı 23 üncü maddesinde, "Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlardan, bu Yönetmelikte belirtilen aynı unvana, bu unvanla aynı düzeydeki veya daha alt düzeydeki diğer unvanlara, söz konusu unvanlar için mevzuatla aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımaları kaydıyla, genel hükümlere göre naklen atama yapılabilir. Söz konusu personelden doktora öğrenimini bitirmiş olanlar hakkında 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerindeki hükümler de uygulanabilir.

Diğer personel mevzuatına tabi olanların atamalarında ihraz ettikleri unvanların bu Yönetmelikteki denk kadroları, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşü doğrultusunda belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ve mevzuat hükümleri çerçevesinde, mezkûr Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde belirtilen kadrolar ile unvan değişikliğine tabi kadrolara sınavsız genel hükümlere göre atanabilmek için Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla yönetim hizmetleri grubunda bulunan unvanlara atanabileceği hükmü yer almakta olup ilgili personelin bilgi işlem müdürü kadrosuna naklen atanabilmesi için belediye başkan yardımcısı kadrosunda asaleten görev yapması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-53773008-622.02-4495932

06/09/2022

Konu: Norm Kadroda Alt Gruplar Arasında Kadro Aktarımı

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29.08.2022 tarihli ve 82115644-045.99-15965 sayılı yazı.

Belediyenizin teknik personel kadrosunun dolması veya yeni teknik personel ihtiyacı olması durumunda, belediye meclisi kararıyla norm kadronuzda boş bulunan idari, sağlık ve yardımcı hizmet personeli gruplarından yüzde ellisi kadarının düşülerek teknik hizmetler sınıfına eklenip eklenmeyeceğine ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde, “(1) Bu Yönetmeliğe ekli cetvellerde alt gruplar için unvan ve sayı itibarıyla tespit edilenler dışında kadro kullanılamaz. Ayrıca Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 ve Ek-3'te unvan, personel grubu ve sayı itibarıyla alt gruplar için belirlenen memur ve sürekli işçi kadro **toplamı aşılamaz**. Ancak, memur ve sürekli işçi kadro sayıları, tespit edilen memur ve işçi kadro sayısından daha az sayıda belirlenebilir.

(3) Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro Standartları Cetvellerinde her alt grup için tespit edilen statü, unvanlar ve personel grupları arasında aktarma yapılamaz. Ancak, mevcut dolu memur kadro sayısı personel grupları itibarıyla kendi alt grupları için tespit edilen norm kadro sayısından az olan kapsama dahil kurum ve kuruluşlarda norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen idari, sağlık ve yardımcı hizmet personeli gruplarından her birine ait norma uygun boş kadro sayısının yüzde ellisine kadarı ilgili personel gruplarından düşülerek ihtiyaca göre idari, sağlık ve teknik personel gruplarına sayı itibarıyla meclis kararı ile eklenebilir. Oranların hesaplanmasında sonucun tam sayı çıkmaması durumunda bulunan rakam kendinden büyük en yakın tam sayıya yuvarlanarak aktarılacak kadro sayısı tespit edilir. Kadro aktarımı yapılan personel grubunda kalan kadro sayısı ile söz konusu gruptan diğer gruplara aktarılan kadro sayısının toplamı ilgili grup için norm kadro standartları cetvellerinden belirlenen sayıdan fazla olamaz. Aktarma yapılacak sayı kadar kadro unvanı, aktarma yapılacak gruba ait listelerden seçilerek ve Yönetmeliğin ekinde yer alan (I) sayılı kütüğe uygun olarak belirlenir. Bu şekilde yapılacak aktarmalara ilişkin ihdas veya boş kadro değişiklik cetvelleri 3 ay içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirilir.” hükmü yer almaktadır.

Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birliklerde hizmet ihtiyaçları çerçevesinde alt gruplar arasında kadro aktarımı yapılması mümkün bulunmaktadır. Bu aktarım yapılırken özellikle şu hususlara riayet edilmesi gerekmektedir:

- Kadro aktarımı yapılan personel grubunda kalan kadro sayısı ile söz konusu gruptan diğer gruplara aktarılan kadro sayısının toplamı ilgili grup için norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen sayıdan fazla olamaz.
- Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birliklere tahsis edilen toplam memur kadro sayısı aşılamaz.

Bu itibarla, Başkanlığınız hizmet ihtiyaçları çerçevesinde teknik personel kadrosunun dolması veya yeni teknik personel ihtiyacı olması durumunda belediye meclisi kararıyla yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalara riayet edilmesi kaydıyla kadro aktarımı mümkün bulunmaktadır.

Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-53773008-622.02-4467211

01/09/2022

Konu: Genel Müdürlüğünde Münhal Bulunan Şef Kadrolarına Görevde Yükselme Sınavı ile Atama Yapılabileceği

.....GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün 26.08.2022 tarihli ve E-66057141 -622.02-4435264 sayılı yazısı.

Genel Müdürlüğünüzde vekâleten şef kadrosunda görev yapan bir personelin bu kadroya asaleten atanıp atanamayacağına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 3645 sayılı İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilât ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanununun 2 nci maddesinde, “Bu kanunla İstanbul Belediyesine devrolunan idareler “İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğü” adı ile kurulacak hükmi şahsiyeti haiz ve **İstanbul Belediye Reisliğine bağlı bir** Umum Müdürlük tarafından idare olunur.” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2/7/2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin;

1 inci maddesinde, "(1) Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, belediyeler ve **bağlı kuruluşları** ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." hükmü,

2 nci maddesinde, "(1) Bu Yönetmelik, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan Devlet memurlarından, 5 inci maddede sayılan kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsar..." hükmü,

5 inci maddesinde, "(1) Görevde yükselmeye tabi kadrolar aşağıda belirtilmiştir:

a) Yönetim hizmetleri grubu;

1) Müdür, şube müdürü,

2) Koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi.
..." hükmü,

6 nci maddesinde, "(1) Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda;

a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

b) 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,

..." hükmü,

10 uncu maddesinde ise, "(1) Görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakların yazılı ve sözlü sınavda başarılı olmaları gerekir." hükmü yer almaktadır.

Bu minvalde, İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün mezkûr Yönetmelik kapsamında olduğu ve münhal bulunan şef kadrolarına görevde yükselme sınavı neticesinde atama yapılabileceği açıktır.

30/6/2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde, "Kamu kaynaklarının maksadına azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması her kamu kurumu ve görevlisi için bir görev ve aynı zamanda bir mecburiyet" olduğu vurgulanmış, "il özel idareleri, belediyeler ve **bu idarelere bağlı kuruluşları** ile kurdukları birlik, birlik, müessese ve işletmelerin" kapsama dâhil olduğu belirtilmiştir.

Mezkûr Genelgeye göre; 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesi-

nin (B) bendine göre yapılacak atamalar sadece yönetici kadroları (şef dâhil) ile sınırlı tutulacak, yönetici kadroları dışındaki kadrolara anılan bent çerçevesinde atama yapılmayacaktır.

Bu itibarla, mezkûr Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında şef dâhil üstü yönetici kadrolarına 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendine göre atama yapılabilmesi (asaleten ve/veya vekâleten) mümkün bulunduğundan, halen vekâleten şef kadrosunda görev yapan ilgilinin görevde yükselme sınavına katılıp başarılı olması halinde bu kadroya asaleten atanmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-53773008-622.02-4465018

01/09/2022

Konu: Belediye Bağlı Kuruluşlarında Bulunan Daire Başkanı Kadrolarına Yapılacak Atamalar

.....SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 25.08.2022 tarihli ve 84398284-907.99-81277 sayılı yazı.

Genel Müdürlüğünüzde veri hazırlama ve kontrol işletmeni kadrosunda görev yapan bir personelin daire başkanı olarak atanıp atanamayacağına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesinde, “...Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- a. 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- b. 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
- c. 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcılar ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

..hükmü,

76 ncı maddesinde, “Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.

” hükmü,

86 ncı maddesinde, “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahalli idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atanarlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

...” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2/7/2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 2 nci maddesinde, “(1) Bu Yönetmelik, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan Devlet memurlarından, 5 inci maddede sayılan kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsar...” hükmü,

4 üncü maddesinde, “(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Alt görev: 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 509 uncu maddesinde yer alan hiyerarşik kademeler çerçevesinde daha alt hiyerarşi içindeki görevleri,

.” hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Yönetmelik kapsamındaki müdür üstü kadrolar görevde yükselme kapsamı dışında bulunmakta olup bu kadrolara genel hükümler çerçevesinde atama yapılmaktadır. Bu kadrolara yapılacak atamalarda hizmet süreleri açıkça belirlenmiş olup dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilecektir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde;

- İlgilinin 2 yıllık yükseköğrenim mezunu olduğu hususu dikkate alınarak mezkûr 68 inci maddeye göre bulunacak hizmet süresinin 12 yıl olması halinde asaleten veya vekaleten daire başkanı kadrosuna atanabileceği,
- Asilde aranılan şartları taşımayanların da söz konusu kadrolara atanabildiği ve bunun uygulamada “tedvir” olarak adlandırıldığı bilinmekle birlikte, bu şekilde atananlara vekalet ücreti ödenmesinin mümkün olmadığı,
- İlgilinin hizmet ihtiyaçları dikkate alınarak asaleten veya vekaleten atanması hususunun Genel Müdürlüğünüz takdirinde bulunduğu,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü

SORU - CEVAP

Soru: ... Belediyesi'nde 25.03.1989 tarihinde lise mezunu olarak memurluk görevine başladım.

20.01.1991 tarihinde aynı kurumda Ambar memurluğu görevine geçiş yaptım. Kadro derecem 10. Derecenin 3. Kademesindeyken 17.08.1993 tarihinde belediye başkanımızın onayı ile 8 derecelik muhasebeci kadrosuna asaleten atandım muhasebeci kadrosundaki görevim 30.06.1994 yılına kadar devam etti. Bu tarihe kadar Encümen toplantılarında da katıldım. Müdürlük kadrosunu kazanmış sayılır mıyım?

Cevap: Devlet memurlarının görevde yükselmeleri, ilk kez 18 Nisan 1999'da merkezi sınav sistemine bağlanmış, bu kapsamda belediye personeli için 2.2.2000 tarih ve 23952 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve İl Özel İdareleri ve Belediyelerin Kurdukları Birlik, Müessese ve İşletmeler ile Bunlara Bağlı Döner Sermayeli Kuruluşlardaki Memurların Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik yürürlüğe konulmuştur. Bu Yönetmelik'le, müdür kadrolarına atanabilmek için 4 yıllık yüksek okul mezunu olma koşulu getirilmiş (Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesi uyarınca 18.4.1999 tarihinden önce görevde bulunanlar için bir alt öğrenim seviyesinin yani 2 yıllık yüksek okul mezunlarının da müdür olabilmesi için yeterli kabul edilmiş), ayrıca ilgilinin şef, uzman veya muhasebeci kadrosunda bulunma, daha sonra açılan görevde yükselme sınavına girme ve başarılı olma şartı getirilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik önce 4.7.2009'da değişmiş, bu yönetmelik de yerini 2.7.2020 tarihinde çıkarılan Görevde Yükselme Yönetmeliğine bırakmıştır.

Yeni Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre; müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

1. Fakülte veya en az dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile eğitim kadrolarında en az iki yıl,

veya

en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda (*tekniker, mühendis*) en az iki yıl,

ya da

5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde (*VHKİ, memur, mutemet, tahsildar gibi*) en az altı yıl,

veya

ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda (*teknisyen*) en az altı yıl,

çalışmış olmak şartları getirilmiştir.

Bu durumda, öğrenim itibariyle lise mezunu olduğunuz anlaşıldığından, müdürlük sınavına girme ve müdürlüğe asaleten atanma koşullarını taşımadığınız anlaşılmaktadır. Ayrıca geçmiş yıllarda muhasebeci kadrosuna atanmış olmanız müdürlüğe atanmanızda kazanılmış hak olarak değerlendirilemez.

Yine, eski yıllarda müdürlüğe vekalet edilmiş olma, asaleten müdürlüğe atanmada bir yarar sağlamamaktadır.

Öte yandan, 22.04.2006 tarihinden önce 1580 sayılı Belediye Kanununun uygulandığı dönemde belde belediyelerinde başkatip ve muhasip kadroları bulunmakta ve bu kadrolarda olanlar birim amiri sayılmaktaydı. Ancak, bu kadrolar da günümüzdeki Yazı İşleri Müdürü ve Hesap İşleri Müdürü (şimdiki Mali Hizmetler Müdürü) kadrolarına denk sayılmıyordu. Nitekim, bu kadro sistemi 22.04.2006 tarihinde yürürlüğe konulan Norm Kadro Yönetmeliğiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 04.07.2022 tarih ve 27998389-010.06.02-.1342135 sayılı Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi (Genelge No: 9).	01.07.2022 31.12.2022 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,333603
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	5,221532
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,105796
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	3.169,22 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	18.258,96 TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	16.277,45 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7/7/2021 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 41,69
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 41,69
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	% 41,69

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 30.06.2022 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	% 41,69
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30.06.2022 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %41,69 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	% 41,69
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	33.226,83 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %41,69 oranında artırılmıştır.	% 41,69
01.07.2022 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	15.371,40 TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 01.07.2022 tarihi itibarıyla	14.783,61 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

(657 s.Kanun md. 202, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Sıra No:1, 22.01.2022 tarih ve 903791 sayılı genelgesi)

Konusu		01.07.2022 31.12.2022 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		758,28
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	166,81
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	83,40
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için 633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	3.169,22
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	6.338,46

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	24.112,83
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	27.448,86
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	34.120,92
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	39.124,96
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	45.797,02
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	52.469,08
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	64.145,19
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,333603	77.489,31

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 34.120,92 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2022 - 31.12.2022 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	267,92 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	304,99 TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	379,13 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	395,21 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	508,86 TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	529,99 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	647,94 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	782,72 TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.07.2022 31.12.2022 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	1.167,61 TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	1.501,22 TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	2.001,62 TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	2.502,13 TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	4.003,24 TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.07.2022-31.12.2022
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,333603)	2.010,30 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,333603)	742,60 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.07.2022-31.12.2022
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,333603)	4.670,45 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,333603)	4.003,24 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2022-01.06.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.07.2022-31.12.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	5.004,00	6.471,00
SSK Primi (%14)	700,56	905,94
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	50,04	64,71
Gelir vergisi (%15)	-	-
Asgari Geçim İndirimi	-	-
Damga Vergisi (%07,59)	-	-
Kesintiler Toplamı	750,60	970,65
Net Asgari Ücret	4.253,40	5.500,35
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	5.004,00	6.471,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	775,62	1.003,01
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	100,08	129,42
İşverene Toplam Maliyet	5.879,70	7.603,43

Not : 28/01/2004 tarih ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(***) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (1) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanununun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

Günlük Kazanç Alt Sınır	215,70 TL
Aylık Kazanç Alt Sınır	6.471,00 TL
Günlük Kazanç Üst Sınır	1.617,75 TL
Aylık Kazanç Üst Sınır	48.532,50 TL

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 01 Temmuz 2022 tarih ve 31883 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 215,70 TL'dir.

**GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE
ESAS ALINAN TARİFE**
GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:317)
21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2022 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
32.000 TL'ye kadar	15%
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	20%
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL (ücret gelirlerinde 250.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL), fazlası	27%
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'nin 250.000 TL'si için 61.000 TL), fazlası	35%
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 281.500 TL), fazlası	40%

**1608 SAYILI KANUNA GÖRE 2022 YILI
BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI**

Kanun, Tüzük, Yönetmeliklerin men ettiği veya yasakladığı fiilleri işleyenlere ve Kanun Tüzük ve Yönetmelikler gibi mevzuat çerçevesinde meclislerin aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere belediye encümenince para cezaları verilir.	
Belediye Meclisi Kararlarına Muhalefet veya Mevzuatın Men veya Emrettiği Fiilleri İşleyenler	581 TL
Yolcu Nakil Araçları Ücret Tarifesine Uymayanlara	en az 1.171 TL en fazla 23.700 TL
5393 Sayılı Belediye Kanununun 15. Maddesinin (b) bendinde "Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak...", belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almış, ve 1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezaları verilmektedir.	

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2022 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır. 2559 S.K. Md. 7)

	KABAHAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri			
m. 6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m. 6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2022 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	12,50
			B	21,06
		II.	A	33,72
			B	46,46
		III	A	76,08
			B	84,52
		IV	A	97,20
			B	105,73
			C	131,09
		V	A	194,64
B	220,09			
C	131,09			
D	266,62			
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
42/2	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	1.839 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2022 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	--

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	8.452,00	16.920,00	25.393,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	42.333,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.485,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılarıdaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılarıdaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 1.485 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Daha geniş bilgi için: Mahalli İdareler Dergisi 2021 Yılı Kasım - Aralık Sayısında yayımlanan "2022 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli" başlıklı Suat ŞİMŞEK makalesini inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2022 YILI)

Ka- nun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	47.409,9	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	397	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	653	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	2.665	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	397	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	397	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	397	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.559	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	5.917	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	429	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	429	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.559	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.559	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	429	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	755	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.559	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2022 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	755	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	755	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	755	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	755	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	4.173	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	755	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	4.173	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	4.173	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	4.173	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	4.173	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	4.173	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	4.173	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	4.173	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	4.173	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	37.929	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	37.929	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	37.929	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2022 YILI)*

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	2.370
	2-İlçelerde	1.235
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	27.320
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	125.505
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	12.350
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	50.272
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.714,125
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	689.140
40	4- Bağış ve yardımlar için	52.600
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	909
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	432.000

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2021 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

**5326 SAYILI KABAHAHLAR KANUNU'NA GÖRE
VERİLECEK PARA CEZALARI (2022 YILI)**

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	581	581
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	277	277
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyi)	277	277
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	5.995	30.072
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	277	277
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	277	277
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	581	2.977
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	277	277
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	164	164
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	277	277
Çevreyi Kirlenme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirlenme)	89	89
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	2.977	30.072
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarının sokağa atma)	277	277
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	581	18.028
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	581	30.072
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	277	277
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	1.480	1.480
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	581	18.028

(*) 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idarî para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

Not: Daha geniş bilgi için Kasım-Aralık 2021 Dergisinde yayımlanan M. Lamih Çelik'in makalesine bakınız.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımlı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görülmediğinden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, "Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek." hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ

21 Aralık 2021 Salı ve 31696 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından hazırlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 80)

2022 YILINDA UYGULANACAK OLAN (1319 S. Kan./44-2.fık.) VERGİ ORANLARINA ESAS MESKEN NİTELİKLİ TAŞINMAZ DEĞERLERİNİN ALT VE ÜST SINIRLARI

6.173.000 TL ile 9.260.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
6.173.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
12.347.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 9.260.000 TL'si için 9.261 TL, fazlası için	(Binde 6)
12.347.000 TL'den fazla olanlar 12.347.000 TL'si için 27.783 TL, fazlası için	(Binde 10)

olarak tespit edilmiştir.

1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesi (Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan 29 uncu maddeye göre belirlenen bina vergi değeri 5.000.000 Türk lirasının üzerinde olanlar değerli konut görgisine tabidir.) yer alan tutar 6.173.000 TL. olarak belirlenmiştir. (1319 S. Kanun'un 44. Md.)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	277 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	581 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	457 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

(Asgari ücret tespit komisyon kararı 01 Temmuz 2022 tarih ve 31883 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Yemek parası		12,94
Çocuk zammı	5510 s. K.4/a md.	129,42
Aile zammı (yardımı)		647,10
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b, 16/a md.	316,00
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37.md.	1.250,00

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	129
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	121
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	115
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	102
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	100
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %95'i mütakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %75'i esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	38,00
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	37,00
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

* 15.04.2022 tarih ve 31810 sayılı R.G. 7394 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Geçici 2 nci maddesi ile Bütçe Kanununun (H) Cetvelinin Yurt İçinde Verilecek Gündelikler dipnotunda değişiklik yapılmıştır. Değişiklik 15.04.2022-31.12.2022 tarihleri arasında uygulanacaktır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	4,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	4,60 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	584 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	625 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	691 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	780 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	931 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	1.080 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	1.080 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	1.437 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2022 – 31.12.2022 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2022-31.12.2022 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2022 YILI

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	9.500 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2022 YILI)

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	51.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2022 YILI)

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	16.000 TL
-Diğer yerlerde	10.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
193 Sayılı Kanun'un 31. Maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	2.000
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	1.170
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	500

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı (VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığına ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amaçlı Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştil edilgen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	581 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesı olmadan cenaze defnedenden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	581 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	581 TL
İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.		

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
– 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler,	5.000,00
– Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2022 YILI İÇİN¹

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu sınırı	145.598,00 TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2022 yılı için SGK borcu yoktur limiti	291.195,00 TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabi ki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç limiti	19.413,00 TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	

¹ Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün 01.07.2022 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin (2022/1) sayılı genelge.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2022 YILI)*

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	1.188.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	3.564.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	3.562.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	130.000
b-Diğer İlçelerde	64.400
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	784.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	393.000
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	285.000
ç) Diğer İlçelerde	213.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2021 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	581 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde itihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2022-31.12.2022)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	4.740 TL
	10.000' den fazla olan belediyeler	9.480 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2022-31.12.2022 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	30.088,98 TL'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	30.088,98 TL'den fazla olan tutarlar için

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)

19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.875
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1’de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde ile sağlık turizm ve turizm güvenliği kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	4.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	28.400
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	16.250
2. Kaybedilen alınımlar için ilân:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1.660
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.400
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	17.250

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:

Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,

6.750

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)

1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

5.500

1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

7.750

1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde

27.625

2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.

4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.

Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ

1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.

101.000

D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI

1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,

1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında

8.500

1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde

40.000

2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	2.100
1.2. Diğer ilçelerde	1.095
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	24.200
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	14.035
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	40.665
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	153.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	100.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.940
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	805.440
10. Yargılama Giderleri	22.430
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	5.085
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.050
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.630
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	2.100
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
19 Şubat 2022 tarih ve 31755 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	980
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2021 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1/1/2020-31/12-2021-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2018 - 31/12/2019 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (29/08/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,50

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(20 Ocak 2022 Tarih ve 31725 Sayılı Resmî Gazete) 01/02/2021-31/01/2022)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	6.673,409
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	146.815,969
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	146.815,969
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	146.815,969
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	146.815,969
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	436.830
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	873.705
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	436.830 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	873.705 485.689 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	873.705 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	6.673,409 7.281,278 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	218.395
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	72.752
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	33.494,082
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	728.072
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	1.456,202
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	808.172
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	2.305,178-TL'ye kadar		13.819
	2.305,178-TL'den - 9.220,744-TL'ye kadar		27.654
	9.220,744-TL'den - 69.155,600-TL'ye kadar		41.482
	69.155,600-TL ve üzeri		55.316